



**T.C.  
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ  
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ  
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI  
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI  
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN CÜMLE  
BİLGİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**İzzeddin AYDIN**

**T.C.  
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ  
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ  
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI  
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI  
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN  
CÜMLE BİLGİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**İzzeddin AYDIN**

**Danışman  
Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK**

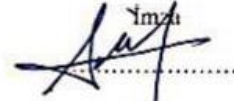
## YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Bu çalışma, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

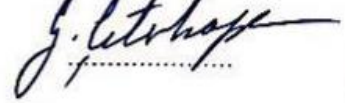
Başkan: Doç. Dr. Ahmet Zeki GÜVEN

Üye: Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK

Üye: Doç. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA

İmza  






Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../.....  
tarih ve ...../..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

## ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza  
Adı Soyadı

*İzzeddin*  
İZZEDDİN AYDIN

## TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının temelini, cümle bilgisi konusunun içerisinde yer alan cümle türleri oluşturmaktadır. Çalışmada, öncelikle dil araştırmacılarının cümle türlerini “terim, tanım ve tasnif” bakımından nasıl ele aldıkları incelenmiştir. Ardından, ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler cümle türleri bakımından incelenmiş ve ortaya çıkan sonuç çerçevesinde çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Yüksek lisansa başladığım günden itibaren maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, hemen her konuda bilgi birikimlerini paylaşan, akademik olarak gelişimimde büyük rolü olan değerli danışmanım Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK’e teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Ayrıca tez konusunu belirlerken ve belirledikten sonra nasıl bir yol izlemem gerektiği noktasında bana desteğini esirgemeyen değerli hocam, Prof. Dr. Bedri SARICA’ya teşekkürlerimi sunarım. Yine, kıymetli fikirleriyle çalışmaya katkı sağlayan değerli hocam, Doç. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA’ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, çalışmanın planlanmasında ve yürütülmesine ilişkin bilgi ve birikimlerini paylaşan değerli arkadaşım Emrullah BANAZ ve değerli arkadaşım Uğur ÖZBİLEN’e teşekkürü bir borç bilirim. Yine araştırma verilerinin analiz etme sürecinde desteğini esirgemeyen kıymetli dostum, Burak ÇENDİK’e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, her zaman ve her yerde bütün imkânlarıyla yanımda olan, beni sonsuz ve karşılıksız bir sevgiyle destekleyen kıymetli anneme, kıymetli babama ve kıymetli kardeşlerime minnettarlığımı ve teşekkürlerimi sunarım.

## ÖZET

### 5.Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Cümle Bilgisi Açısından İncelenmesi

İzzeddin AYDIN

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi AB  
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı  
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK  
Şubat 2020, 332 + xii sayfa

Bu çalışmanın amacı, 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinleri cümle bilgisi açısından incelemek ve ilkökul seviyesinden ortaokul seviyesine geçen öğrencilerin hangi cümle türleriyle karşılaştıklarını tespit etmektir. Çalışmada nitel araştırma desenlerin durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılında yayınlanmış bütün 5. sınıf Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise MEB tarafından 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ortaokul 5. sınıflarda okutulması uygun görülen, Bilnet matbaacılık tarafından basılan ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabı'ndan oluşmaktadır. Çalışmanın verileri, içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada, MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerinde yer alan cümlelerin yüklem konumuna göre, cümlenin yapısına göre, yüklem türüne göre, cümlenin anlamına göre nasıl bir dağılım gösterdiği incelenmiştir. Araştırmanın bulgularından hareketle, MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde yer alan cümleler, yüklem konumuna göre, kurallı cümlelerin devrik cümlelerden daha fazla yer aldığı görülmüştür. Yine MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde yer alan cümleler, yapısına göre incelendiğinde, birleşik cümlelerin basit cümlelerden, basit cümlelerin sıralı cümlelerden, sıralı cümlelerin bağlı cümlelerden, bağlı cümlelerin eksik ve yarım bırakılmış cümlelerden daha fazla yer aldığı görülmüştür. Aynı şekilde, MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde yer alan cümleler, yüklem türüne göre incelendiğinde, fiil cümlelerin isim cümlelerinden daha fazla yer aldığı görülmüştür. Yine MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde yer alan cümleler, anlamına göre incelendiğinde, olumlu cümlelerin olumsuz cümlelerden daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ortaokul, cümle bilgisi, ders kitapları, cümle türleri

## ABSTRACT

### Examining Texts of 5<sup>th</sup> Grade Turkish Textbook in Terms of Syntax

AYDIN, İzzeddin

Master's Thesis, Department of Turkish and Social Sciences Education  
Turkish Education Program  
Supervisor: Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK  
February 2020, 332 + xii pages

The purpose of this study is to examine texts of 5<sup>th</sup> grade Turkish textbook in terms of syntax and to determine the types of sentences the students passing from primary to the middle school level encountered. The case study design of the qualitative research methods was used in the study. The research population consists of all the texts of 5<sup>th</sup> grade Turkish textbooks which were approved by the Ministry of Education during the 2017-2018 academic year. The sampling, on the other hand, covers written texts of 5<sup>th</sup> grade Turkish textbook published by Bilnet publishing. The research data were analysed through content analysis technique. In the study, the distribution of the sentences in the 5<sup>th</sup> grade Turkish textbook published by MNE publishing was examined according to the place of the verb, syntactical structure, types of verb and meaning of the sentence. According to the research findings, it was observed that sentences of the texts in the textbook were mainly regular and the number of regular sentences was higher than inverted sentences regarding the place of the verb. In terms of syntactical structure, the distribution of sentences were respectively as follows: compound sentences, simple sentences, coordinate sentences, conditional sentences and incomplete sentences. When the sentences were examined according to the type of the verb, it was seen that there were more verbal sentences than noun clauses in the texts. When the texts were examined according to the meaning of the sentences, it was revealed that there were positive sentences than negative sentences.

Keywords: Middle school, syntax, textbooks, types of sentences

## İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU .....	iii
ETİK BEYANNAMESİ .....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER .....	viii
TABLolar LİSTESİ .....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ .....	xii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ .....	1
1.1. Problem Durumu .....	1
1.1.1. Problem Cümlesi .....	3
1.2. Araştırmanın Amacı .....	4
1.3. Araştırmanın Önemi .....	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Cümle Bilgisi .....	5
2.2. Cümle Türlerinin Sınıflandırılması .....	8
2.3. Cümle Türleri.....	17
2.3.1. Yüklem Konumuna Göre Cümleler .....	17
2.3.2. Yapısına Göre Cümleler .....	19
2.3.3. Yüklem Yapısına Göre Cümleler .....	27
2.3.4. Anlamına Göre Cümleler .....	28
2.3.5. İlgili Araştırmalar .....	34
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM .....	37
3.1. Araştırmanın Deseni.....	37
3.2. Evren ve Örneklem.....	37
3.3. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci.....	37
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM .....	39
4.1. MEB Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Yüklem Konumuna Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular .....	39
4.2. MEB Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Yapısına Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular.....	40
4.3. MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Yüklem Türüne Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular .....	41



4.4. MEB Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Anlamına Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular.....	41
<b>BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER.....</b>	<b>43</b>
5.1. Tartışma .....	43
5.2. Öneriler .....	49
<b>KAYNAKÇA.....</b>	<b>50</b>
<b>EKLER .....</b>	<b>53</b>
Ek 1: 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Cümle Tahlilleri.....	53
<b>ÖZGEÇMİŞ .....</b>	<b>332</b>

## TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2. 1. Neşe Atabay, sevgi Özel ve Ayfer Çam'ın Cümle Türleri Tasnifi .....	8
Tablo 2. 2. Vecihe Hatipoğlu'nun Cümle Türleri Tasnifi.....	9
Tablo 2. 3. Kaya Bilgegil'in Cümle Türleri Tasnifi.....	10
Tablo 2. 4. Haydar Ediskun'un Cümle Türleri Tasnifi .....	12
Tablo 2. 5. Hamza Zülfikar'ın Cümle Türleri Tasnifi .....	12
Tablo 2. 6. Tahir Nejat Gencan'ın Cümle Türleri Tasnifi .....	13
Tablo 2. 7. Zuhal Kültüral'ın Cümle Türleri Tasnifi.....	13
Tablo 2. 8. Leyla Karahan'ın Cümle Türleri Tasnifi .....	14
Tablo 2. 9. Muharrem Ergin'in Cümle Türleri Tasnifi.....	14
Tablo 2. 10. Bedri Sarıca'nın Cümle Türleri Tasnifi .....	15
Tablo 4. 1. Yüklemin Konumuna Göre Cümlelere Yönelik Bulgular.....	39
Tablo 4. 2. Yapısına Göre Cümlelere Yönelik Bulgular.....	40
Tablo 4. 3. Yüklemin Türüne Göre Cümlelere Yönelik Bulgular .....	41
Tablo 4. 4. Anlamına Göre Cümlelere Yönelik Bulgular.....	41

## ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 2. 1.</i> Tahsin Banguoğlu'nun Cümle Türleri Tasnifi .....	11
---	----

## SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ

*akt.* : Aktaran

*f* : Frekans

**MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı

**s.** : Sayfa

**vd.** : Ve diğerleri

# BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

## 1.1. Problem Durumu

Dil, insanoğlunu öteki varlıklardan ayıran en önemli niteliklerinden biridir. Bu nitelik insanların birbirleriyle anlaşmalarını kolaylaştırarak bir arada yaşamalarına olanak sağlamış ve aynı zamanda var olan kültür birikimlerini de bir sonraki kuşağa aktarma olanağını sunmuştur. Geçmişten günümüze değin birçok dil araştırmacısı dili tanımlama çabası içerisine girmiştir. Yapılan dil tanımlarından bazılarına bakıldığında;

Banguoğlu (1986)'nun "Türkçenin Grameri" adlı eserinde dil, insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemi olarak tanımlanmaktadır. Bir diğer dil araştırmacısı Ediskun (1988)'un "Türk Dil Bilgisi" adlı eserinde ise dil, bir toplumdaki insanların anlaşmalarını konuşma ya da yazı ile sağlayan işaretler sistemi olarak tanımlanmaktadır. Yine bir diğer dil araştırmacısı olan Korkmaz (1990) "Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri" adlı eserinde dili, kendi kuralları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık olduğunu, insanın iç dünyası ile dış dünyasını birbirine bağlayan en önemli araç olduğunu, kuşaktan kuşağa aktarılabilen koruyuculuğunu ve taşıyıcılığını yapan temel bir varlık şeklinde tanımlamaktadır. Dilbilimci Martinet (1998) "İşlevsel Genel Dilbilim" adlı eserinde dili, insan deneyiminin, topluluktan topluluğa değişen biçimlerde, anlamsal bir içerikle sessel bir anlatımı kapsayan birimlere, başka bir deyişle anlam birimlere ayrıştırılmasını sağlayan bir bildirişim aracı olarak tanımlamaktadır. Gencan (2007) "Dilbilgisi" adlı eserinde dili duygu, düşünce ve dileklerimizizi anlatmaya yarayan imlerin - daha çok, ses imlerinin- hepsine birden dil denildiğini ifade etmektedir. Vardar (2007) "Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü" adlı eserinde dili, belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemli sesli göstergeler dizgesi olarak tanımlamaktadır. Ergin (2009) "Türk Dil Bilgisi" adlı eserinde dili, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessese şeklinde tanımlamaktadır. Aksan (2015) ise dili; düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizge olarak tanımlamaktadır.

Dil ile ilgili olarak yukarıda yapılan tanımlara bakıldığında, dilin insanlar arasında bir anlaşma aracı olduğu kanısı bütün dilcilerin tanımlarında görülmektedir. Bununla birlikte birey duygu, düşünce ve isteklerini ifade etmek için konuşma aracı olan dili kullanır. Birey ilk önce anne, baba ve yakın çevresinden planlı bir eğitim almadan anadilini edinir. Anadilinin konuşma ve dinleme becerilerini doğal bir süreç içerisinde edindikten sonra eğitim sürecinin başlamasıyla birlikte anadilinin okuma, yazma ve dil bilgisi becerilerini de planlı bir eğitimle, dilin kurallarına uygun bir şekilde öğrenir.

Her ülkenin bir resmi dili vardır ve bu resmi dil ile öngörülen eğitim politikalarına göre çeşitli öğretim programları geliştirilir. Geliştirilen bu programlarla kendi bünyesindeki vatandaşları okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerine göre kademeli olarak birbirini tamamlayarak yetiştirmeyi hedefler. Türkiye’de geliştirilen bu programlardan biri de Türkçe Dersi Öğretim Programı’dır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmalarını, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesini, diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön şartı olarak kabul etmektedir (MEB, 2018, s. 7).

Öğretimin daha nitelikli olması için derslerde çeşitli materyallerin kullanılması gerekir. “Ders kitapları, öğretim programlarında yer alan konulara ilişkin bilgiyi planlı, düzenli ve aşamalı bir şekilde içerdiği için, geliştirilen diğer modern ders araç-gereçlerine rağmen öğretmen ve öğrencilerin temel başvuru kaynağı, vazgeçilemeyen ders aracı olma özelliğini korumuştur” (Kolaç, 2013, s.106). Türkçe dersi öğretim programıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerileri yine bu program çerçevesiyle hazırlanan Türkçe ders kitapları ve Türkçe ders kitaplarının bünyesinde barındırdığı metinler aracılığıyla yapılmaktadır. Ders kitaplarında bulunan metinler dil ve anlatım, biçim ve içerik olarak öğrencilerin sınıf seviyelerinin uygunluğuna dikkat ederek hazırlanır.

Bireyin, karşısındaki kişileri anlama ve karşılaştığı problemlere etkili çözümler üretebilme gibi birtakım becerilere sahip olması gerekir. Bu becerilere sahip olmanın yolu da kullandığı dilin kurallarını ve işlevlerini bilmesinden geçmektedir. “Dil çeşitli öğelerden oluşmaktadır. Bunlar küçükten büyüğe sıralandığında dili oluşturan en küçük öğeler sesler

olmaktadır. Sesler tek başına değil, diğer öğelerle birleşince anlam kazanmaktadır. Bu birleşme bazı kuralara bağlı olarak gerçekleşmektedir. Sesler ve harfler birleşerek heceleri, kelimeleri ve cümleleri oluşturmaktadır” (Güneş, 2013,72). Birey, dilin kural ve işlevini öğrenirken üzerinde durulması gereken bir diğer kısım da cümle bilgisi kısmıdır. Eğer birey duygu ve düşüncelerini anlamlı bir şekilde ifade etmek istiyorsa sözcükleri rastgele bir şekilde dizemez. Bu dizilim, dilin var olan yapısına uygun bir düzen hâlinde dizilmiş olmalıdır. Zira, Akerson ve Ozil (1998):

Dil, birbirinden kopuk, bağımsız tümcelerden oluşmuyor. Bu tümceler belli durumlarda, belli kişiler tarafından, bir bağlam ve konum içinde söyleniyorlar. Bu konum aslında “bir oluş ya da durumu” şü ya da bu biçimde dile getirmeyi dayatıyor. Yani bir dilde, belli bir düşünceyi değişik biçimlerde dışa vurmak mümkün. Konuşurken, durumumuza, konumumuza, niyetimize göre bu olasılıklardan birini seçiyoruz. Bu seçimi yaptıktan sonra da düşüncemizi bu seçime uygun kurallar kullanarak dile getiriyoruz. Bu aşama çok önemli, çünkü doğru dışa vurum için salt kuralları bilmek yetmiyor, bu kuralların kullanımsal değerlerini de bilmek gerekiyor (s.42).

şeklinde olduğunu belirtmektedirler.

Birey okulda maruz kaldığı metinlerdeki cümlelerin cümle bilgisi kurallarına uygun bir şekilde hazırlandığında metni anlama ve metinden hareketle anadilinin işlevsel işleyişinin farkına varır. Bu da bireyde anadilinin kullanım becerisini geliştirmektedir. Çalışmada, MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabında bulunan metinlerde yer alan cümleleri ve bu cümlelerin yapısal olarak hangi türlerden oluştuğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçtan hareketle bireyin okulda, Türkçe ders kitabında yer alan metinlerde hangi cümle türleriyle karşılaştığı tespit edilecektir.

### **1.1.1. Problem Cümlesi**

MEB Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin “cümle türleri” bakımından görünümü nasıldır?

#### **1.1.1.1. Alt problemler.**

1. MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerindeki cümleler yüklem konumuna göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerindeki cümleler yapısına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabı metinlerindeki cümleler yüklem türüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabı metinlerindeki cümleler anlamlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

## **1.2. Araştırmanın Amacı**

Bu araştırma, MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabında bulunan metinlerin, cümle türleri bakımından incelenmesi ve ilkokul seviyesinden ortaokul seviyesine geçen öğrencilerin, hangi cümle türleriyle karşılaştıklarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

## **1.3. Araştırmanın nemi**

Bu araştırmayla MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin, cümle türleri bakımından incelenmesi ve ortaya çıkan sonuç çerçevesinde alanyazında çalışma yapacak olan araştırmacılara, Türkçe ğretmen ve eğitimcilerine bir kolaylık sağlanmış olunacak. Böylece daha nitelikli metinlerin oluşturması yolunda bir basamak olması açısından önem arz etmektedir.

## **1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları**

- Bu araştırma, MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerle sınırlandırılmıştır.
- Metinlerin değerlendirmesi cümle bilgisi alanının içinden cümle türleri konusuyla sınırlandırılmıştır.



## İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

### 2.1. Cümle Bilgisi

Sesler bir araya gelerek heceleri, heceler bir araya gelerek kelimeleri, kelimeler de bir araya gelerek kelime gruplarını oluşturur. Bu kelime gruplarının diziliminde yargılı bir ifade bulunuyorsa bu dizilimin tümüne de cümle denilmektedir. Bu durum tek heceli dillerin dışında eklemeli ve çekimli dillerin genel bir özelliğidir. Bu dizilim genellikle parçadan bütüne giden bir dizilim şeklindedir. Aynı zamanda bu dizilimin, dilin vermek istediği iletiyi karşı tarafa aktarabilmesi için anlamlı bir dizilim halinde olması gerekir. Bu dizilim dilin kurallarına göre dizilip anlamlı bir hale geldiğinde ise insanlar arasındaki iletişim daha sağlıklı olmaktadır. Her dilin yapı olarak bir dizilim kuralı vardır. Türkçenin de yapı olarak cümle dizilişi “Özne + Nesne + Tümleç + Yüklem” şeklindedir.

Alanyazında;

Dizdaroğlu (1976) cümleyi tanımlarken tümce terimini kullanıp tümceyi de anlam, yapı ve görev ilgisiyle bütünleşen söz dizisi olarak belirterek tümcenin anlam, anlatım ve yargı birliği olduğunu vurgulamaktadır. Başka bir dil birliğinin düşünce ve duyguları eksiksiz bildirme gücünde olmadığı için tümcenin bir anlam birliği olduğunu, anlatımın tek kalıbı tümce olduğu için tümcenin bir anlatım birliği olduğunu ve tümce dışında yargı bildiren bir dil birliğinin olmadığı için de tümcenin bir yargı birliği olduğunu ifade etmektedir.

Aynı şekilde Atabay vd. (1981) de cümleyi ele alırken tümce terimini kullanmışlar ve tümceyi, sözcüklerin anlam ilgileriyle oluşturdukları birlikler şeklinde ifade etmişlerdir. Hatipoğlu (1982) cümleyi, tümce terimi olarak ele alıp tümceyi de bir yargı bildirmek üzere tek başına kullanılan çekimli bir eyleme veya çekimli bir eylemle birlikte kullanılan sözcükler dizisi şeklinde tanımlamaktadır. Banguoğlu (1986) ise cümleyi, konuşan kimsenin kafasındaki bir düşünceyi bütünüyle dinleyene aktarma yeterliliğinde bir söyleyiş birliği olup bu sebeple genişletilmiş, daha başka üyeler almış bir yargı öbeği olduğunu belirtmiştir. Yine Ediskun (1988) cümleyi, içinde ya bir tek bağımsız yargı ya da yeteri kadar yan yargıyla bir tek temel yargı bulunan kelime dizisi şeklinde ifade etmektedir. Topaloğlu (1989) cümleyi, bir hüküm bir düşünce bir duygu vb. ifade etmek üzere çekimli bir fiille veya sonuna cevher fiili getirilen bir isimle kullanılan kelimeler dizi olarak ifade etmektedir. Zülfikar (1990) cümleyi, çeşitli duyguların, düşüncelerin dönüştürüldüğü

anamlı söz birimlerinin bir yargı bildirecek biçimde birtakım kurallara bağılı olarak bir araya getirdiği dizi şeklinde tanımlamaktadır. Yine Hengirmen (1999) ise cümleyi, bir bilgiyi, isteği, gerekliliği, koşulu başka sözcüklerle yapısal bağlantılar kurmadan aktaran sözcük dizilişi olarak ifade edip ‘Güneş doğudan doğar.’ cümlesini örnek olarak verir. Bu örnekteki sözcüklerin güneşin doğudan doğduğu hakkındaki bilgiyi eksiksiz ve tam bir bütünlük içinde verdiğinden dolayı bir cümle oluşturduğunu ifade etmektedir. Yaman (2000) cümleyi, herhangi bir duygu, düşünce ve olayı bir yargı biçiminde ifade etmek maksadıyla kelimelerin veya kelime gruplarının dil kuralları içerisinde oluşturduğu, vurgu, entonasyon bütünlüğüne sahip dil birlikleri şeklinde tanımlamaktadır. Ergin (2011) cümleyi, bir fikri, bir düşünceyi, bir hareketi, bir duyguyu, bir hadiseyi tam olarak bir hüküm hâlinde ifade eden kelime grubu şeklinde tanımlamaktadır. Karahan (2010) ise cümleyi, bir düşünceyi, bir duyguyu, bir durumu, bir olayı yargı bildirerek anlatan kelime veya kelime dizisi şeklinde tanımlamaktadır. Gencan (2007) cümleyi tanımlarken tümce terimini kullanmakta olup tümceyi de bir duyguyu, bir düşünceyi, bir isteği, bir yargıyı, bir olayı anlatmak için kurulan sözcük dizisi şeklinde ele almaktadır. Özkan ve Sevinçli (2009) cümleyi, bir düşünceyi, bir duyguyu, bir hareketi, bir olayı tam bir hüküm halinde ifade eden kelime veya kelime dizisi şeklinde tanımlamaktadırlar. Eker (2015) tümce terimini kullanarak tümce tanımlarının ortak yargılarını şöyle sıralamaktadır:

“Yapı ve anlamca bağımsız dilsel biçimdir.

Daha geniş bir dil bilgisel yapıya gereksinme göstermez.

Ses, biçim, anlam vb. alanlarla bir bütündür.

Düşünce, iş, eylem, yargı vb. anlamca tamamlanmıştır.

Tümceyi oluşturan biçim birim sayısında bir sınırlandırma yapılamaz (s.338).”

Yapılan çalışmalarda geçen cümle veya tümce terimlerinin tanımlarına bakıldığında benzer tanımların yapıldığını görmekteyiz. Bu tanımlardan hareketle cümle veya tümce; bir isteği, bir düşünceyi, bir duyguyu, bir hareketi, bir durumu, bir olayı, bir hükmü ve bir yargıyı bildirecek şekilde, dilin kuralları çerçevesinde dizilen, kelime dizisi olarak tanımlanabilir.

Yukarda isimleri geçen çalışmalara bakıldığında tanımlar her ne kadar benzerlik gösterse de “Banguoğlu, 1986; Ediskun, 1988; Karahan, Topaloğlu, 1989; Zülfikar, 1990; Hengirmen, 1999; Yaman,2000; Özkan ve Sevinçli, 2009; Karahan, 2010; Ergin, 2011.”

çalışmalarında ‘cümle’ terimini kullanmayı tercih etmişlerdir. “Dizdaroğlu, 1976; Atabay, Özel ve Çam, 1981; Hatipoğlu, 1982; Gencan, 2007; Eker, 2015.” çalışmalarında ise ‘tümce’ terimini kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Bu tez çalışmasında cümle terimi kullanılmıştır.

Birçok dilci tarafından cümle bilgisinin tanımı yapılmıştır. Yapılan çalışmalara bakıldığında dilciler arasında cümle bilgisi için sentaks, nahiv, söz dizimi, tümce bilgisi vb. farklı terimlerin kullanıldığı görülmektedir.

Cümle bilgisi kavramı: Ergin, cümle bilgisi; Korkmaz, cümle bilgisi; Sarıca, cümle bilgisi Dizdaroğlu, tümcebilgisi; Banguoğlu, sözdizimi; Karahan, söz dizimi; Gencan, sözdizimi; Ediskun, sözdizimi; Aktan, söz dizimi; ... şeklindedir. Bu dilcilerin kullandıkları terimlerin bir de tanımlarına bakıldığında:

Ergin (1989) cümle bilgisini, dil bilgisinin kelimelerin birbirleriyle olan münasebetlerini ve cümleleri inceleyen bölümü olarak tanımlamıştır. Gencan (2007) sözdizimini, düşünce, duygu, istek ve yargıları eksiksiz anlatabilmek için sözcükleri, dilbilgisi kurallarına göre dizilmesi gerektiğini, bu dizilişin incelenmesini ve kurallarını kapsayan bölüm şeklinde tanımlamıştır. Ediskun (1988) sözdizimini, bir dilin cümlelerini inceleyen dilbilgisi bölümü olarak tanımlamıştır. Aktan (2009) Söz dizimini bir dilde kelimelerin bir grup veya cümle oluşturacak biçimde bir araya gelmelerinin kurallarını, bu grupların cümle ve söz içindeki görevlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini, sıralanışlarını ve cümle yapılarını inceleyen dil bilgisi bölümü şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımlara benzer olarak Sarıca (2015) cümle bilgisini, (syntax) Yunanca syn ‘birlikte’ ve taxis ‘düzen’ sözcüklerinin birleşimi olup dillerin belli bir düzen ve sıra ile oluşturduğu cümle yapılarını araştıran bir bilim dalı şeklinde tanımlamıştır.

Yukarıda verilen cümle bilgisinin terim ve tanımlarına bakıldığında dil araştırmacıların kimisinin sözdizimi, kimisinin cümle bilgisi, kimisinin de tümce bilgisi terimleriyle ifade ettikleri görülmüştür. Terimler her ne kadar farklı olsa da yapılan tanımlar benzerlik göstermektedir. Yapılan tanımlardan hareketle cümle bilgisi, kelimelerin yapı olarak dizilişlerini ve birbirleriyle olan ilişkilerini inceleyen bir dil bilgisi bölümü şeklinde tanımlanabilir.

## 2.2. Cümle Türlerinin Sınıflandırılması

Geçmişten günümüze değin cümle bilgisi üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda cümle türleri ile ilgili farklı terim ve sınıflandırmaların kullanıldığı görülmektedir. Bu dilci ve dilbilimcilerin yaptıkları terim ve sınıflandırmalara bakıldığında;

Atabay vd. (1981)'ın "Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi" adlı eserinde, cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler tablo 2.1.'de sunulmuştur (s. 65-117.)

Tablo 2. 1. *Neşe Atabay, Sevgi Özel ve Ayfer Çam'ın Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. YÜKLEMLERİNE GÖRE TÜRCELER</b>	<b>B. YAPILARINA GÖRE TÜRCELER</b>
1. Eylem Tümcesi	1. Yargı Sayısına Göre Tümceler
2. Ad Tümcesi	1.1. Yalın Tümce
	1.2. Bileşik Tümce
	1.2.1. Temel Tümce
	1.2.2. Yantümce
	1.2.2.1.Dilek ve Koşul Bildiren Yantümceler
	1.2.2.2. Temel Cümleyi Ki Bağlacıyla Bağlanan Yan Tümceler
	1.2.2.3. Soru Ekiyle Temel Tümceye Bağlanan Yantümceler
	1.2.2.4. İlgeçli Yantümce
	1.2.2.5. Değil Olumsuzluk Koşacıyla Temel Tümceye Bağlanan Yantümceler
	1.3. Ara Tümce
	1.4. Sıralı Tümce
	1.4.1. Bağımsız Sıralı Tümce
	1.4.2. Bağımlı Sıralı Tümce
	1. 5. Girişik Tümce
	2. Öğelerin Dizilişine Göre Tümceler
	2.1. Kurallı Tümce
	2.2. Devrik Tümce
	2.3. Kesik Tümce
	2.4. Ünlem Tümcesi

Hatipoğlu (1982)'nin "Türkçenin Sözdizimi" adlı eserinde, cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler tablo 2.2.'de sunulmuştur (s.143-179).

Tablo 2. 2. *Vecihe Hatipoğlu'nun Cümle Türleri Tasnifi*

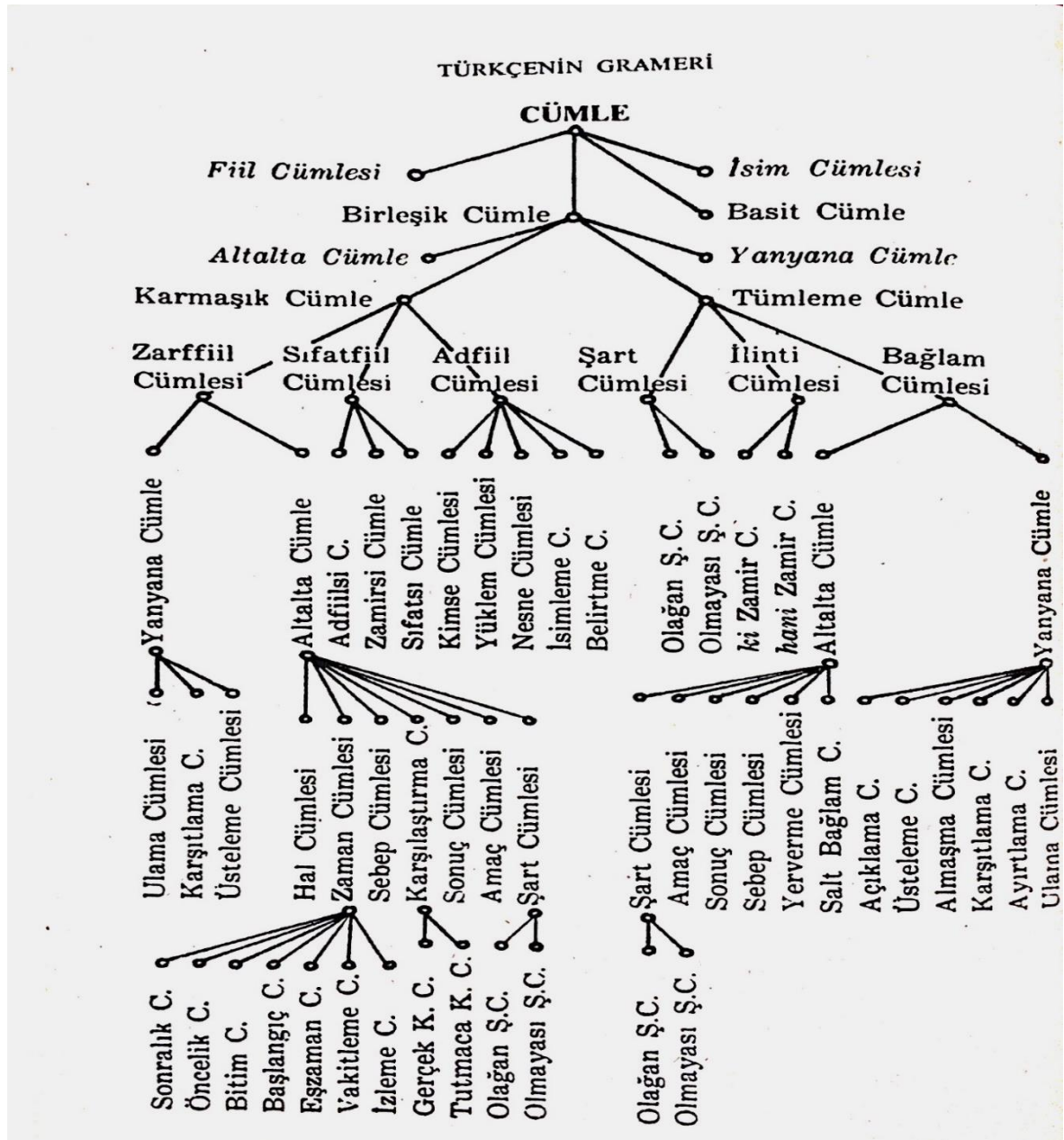
<b>A. YAPI BAKIMINDAN TÜRCE TÜRLERİ</b>	<b>B. YARGI BAKIMINDAN TÜRCE TÜRLERİ</b>	<b>C. YÜKLEM BAKIMINDAN TÜRCE TÜRLERİ</b>
1. Yalın Tümcce	1. Olumlu Tümcce	1. Ad Tümcce
2. Birleşik Tümcce	2. Olumsuz Tümcce	2. Eylem Tümcce
2.1. Bağlaçlı Yantümcce	3. Sorulu Tümcce	3. Bildirme Tümcce
2.2. Dilekli Yantümcce		4. İsteme Tümcce
2.3. Koşullu Yantümcce		5. İstek Tümcce
2.4. İlgeçli Yantümcce		6. Emir Tümcce
2.5. Olumsuzluk Koşacıyla Yantümcce		7. Gereklilik Tümcce
2.6. Sorulu Yantümcce		8. Ünlem Tümcce
2.7. İkilemeli Yantümcce		
2.8. Kalıplaşmış Yantümcce		
3. Aratümcce		
4. Tümcenin Ad Oluşu Ve İçtümcce		
5. Girişik Tümcce		
6. Sıralı Tümcce		
6.1. Bağimli Sıralı Tümcce		
6.2. Bağımsız Sıralı Tümcce		
7. Devrik Tümcce		
8. Kesik Tümcce		

Bilgegil (1984)'in "Türkçe Dilbilgisi" adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler tablo 2.3.'te verilmiştir (s. 143 – 179).

Tablo 2. 3. *Kaya Bilgegil'in Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. ÖGELERİN DİZİLİŞİNE GÖRE CÜMLE ÇEŞİTLERİ</b>	<b>B. YÜKLEMLERİ-NE GÖRE CÜMLE ÇEŞİTLERİ</b>	<b>C. ANLAMLARINA GÖRE CÜMLE ÇEŞİTLERİ</b>	<b>D. YAPILARINA GÖRE CÜMLE ÇEŞİTLERİ</b>
1. Kurallı Cümle	1. İsim cümleleri	1. Anlamların Kapsamı Bakımından Cümle Çeşitleri	1. Basit Cümleler
2. Devrik Cümle	2. Fiil cümleleri	1.1. Olumlu Cümle 1.2. Olumsuz Cümle  2. İsnat Tarzından Doğan Anlam Özelliklerine Göre Cümle Çeşitleri 2.1. Haber Cümleleri 2.2. İnşa Cümleleri 2.2.1. İstek Bildiren İnşa Cümleleri	2. Birleşik Cümleler 2.1. Girişik – Birleşik Cümleler 2.2. Şartlı Birleşik Cümleler  2.3. Sıralı Cümleler 2.4. Bağlı Cümleler 2.5. Ki Bağlacıyla Kurulan Cümleler
		2.2.1.1. Dilek (temenni) Cümleleri 2.2.1.2. Soru Cümleleri 2.2.1.3. Emir Cümleleri 2.2.2. İstek Bildirmeyen İnşa Cümleleri 2.2.2.1. Umma (= terecci) Cümleleri 2.2.2.2. Korku (=esfak) Cümleleri 2.2.2.3. İstek Bildirmeyen Ünlem Cümleleri 2.2.2.4. İnşa Yerinde Kullanılan Haber Cümleleri	2.6. Ara Cümlecığı  2.7. Karmaşık Cümle

Banguoğlu (1986) "Türkçenin Grameri" adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler Şekil 2.1.'de sunulmuştur (s. 586).



Şekil 2. 1. Tahsin Banguoğlu'nun cümle türleri tasnifi

Not: Şekil örneği "Banguoğlu, T. (1986). Türkçenin Grameri. (2. Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi." Künyeli çalışmadan alınmıştır.

Bir diğerk dil araştırmacısı olan Ediskun (1988)'un ‘‘Türk Dilbilgisi’’ adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler tablo 2.4.’te verilmiştir (s. 364 – 390).

Tablo 2. 4. *Haydar Ediskun'un Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. Cümlede Ögelerin Dizilişi</b>	<b>B. Yüklem Öbeğinin Cümledeki Yeri</b>	<b>C. Anamlarına Göre Cümleler</b>	<b>D. Yapılarına Göre Cümleler</b>	<b>E. Biçimlerine Göre Cümleler</b>
1. Fiil Cümlesi	1. Kurallı Cümle	1. Olumlu Cümle	1. Basit Cümle	1. Sıra Cümleler
2. İsim Cümlesi	2. Devrik Cümle	2. Olumsuz Cümle	2. Bileşik Cümle	2. Bağlı Cümleler
		3. Soru Cümlesi	2.1. Girişik Cümleler	3. Arasözler
		4. Ünlem Cümlesi	2.2. Şart Bileşik Cümleleri	4. Eksiltili Cümleler

Zülfikar (1990) ‘‘Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri’’ adlı eserde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullanmış olduğu terimler Tablo 2.5.’de verilmiştir (s. 141).

Tablo 2. 5. *Hamza Zülfikar'ın Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. Yapılarına göre cümleler</b>	<b>B. Anamlarına Göre cümleler</b>	<b>C. Dizilişlerine Göre Cümleler</b>	<b>D. Yüklemlerine Göre cümleler</b>
1. Basit Cümle	1. Olumlu Cümle	1. Kurallı Cümle	1. Fiil Cümlesi
2. Birleşik Cümle	2. Olumsuz Cümle	2. Devrik Cümle	2. İsim Cümlesi
3. Sıra Cümleler	3. Soru Cümlesi		
	4. Ünlem Cümlesi		
	5. Şart Cümlesi		



Gencan (2007)'in "Dilbilgisi" adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullanmış olduğu terimler Tablo 2.6.'da sunulmuştur (s. 147 – 170).

Tablo 2. 6. *Tahir Nejat Gencan'ın Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. Dizilişlerine Göre Tümceler</b>	<b>B. Yapılışlarına Göre Tümceler</b>
1. Kurallı Tümce	1. Yalınç Tümce
2. Devrik Tümce	2. Bağımsız Önermelerden Birleşmiş Tümce
	2.1. Sıra Önermeler
	2.2. Bağlı Önermeler
	2.2.1. Biçimce Bağlı Önermeler
	2.2.2. Anlamca Bağlı Önermeler
	3. Bileşik Tümce
	3.1. Girişik tümce
	3.2. Araönerme, arasöz
	3.3. Koşul önermesi

Kültüral (2009) "Türkiye Türkçesi Cümle Bilgisi" adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler Tablo 2.7.'de sunulmuştur (s.43-72).

Tablo 2. 7. *Zuhal Kültüral'ın Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. Yapılarına Göre Cümleler</b>	<b>B. Yüklemin Türüne Göre Cümleler</b>	<b>C. Yüklemin Yerine Göre Cümleler</b>	<b>D. Anlamlarına Göre Cümleler</b>	<b>E. Eksilteli Cümleler</b>
1. Basit Cümle	1. İsim Cümlesi	1. Kurallı Cümle	1. Olumlu Cümle	
2. Birleşik Cümle	2. Fiil Cümlesi	2. Devrik Cümle	2. Olumsuz Cümle	
2.1. Ki'li Birleşik Cümle			3. Soru Cümlesi	
2.2. Şartlı Birleşik Cümle				
2.3. İç İçe Birleşik Cümle				

Karahan (2010) “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler Tablo 2.8.’de verilmiştir (s.85-107).

Tablo 2. 8. *Leyla Karahan'ın Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. Cümlelerin Bağlanma Şekilleri</b>	<b>B. Yüklem Türüne Göre Cümleler</b>	<b>C. Yüklem Yerine Göre Cümleler</b>	<b>D. Cümlelerin Anlam Özellikleri</b>
1. Bağlanma Edatlarıyla Bağlanan Cümleler	1. Fiil Cümlesi	1. Kurallı Cümle	1. Olumlu Cümle
2. Ortak Cümle Ögeleriyle Bağlanan Cümleler	2. İsim Cümlesi	2. Devrik Cümle	2. Olumsuz Cümle
3. Ortak Kıp / Şahıs Ekleriyle Bağlanan Cümleler			3. Soru Cümlesi
4. Anlam İlişkisiyle Bağlanan Cümleler			

Ergin (2011)’in “Türk Dil Bilgisi” adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve tasnifinde kullandığı terimler Tablo 2.9.’da sunulmuştur (s.401- 407).

Tablo 2. 9. *Muharrem Ergin'in Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. Yüklem Türü</b>	<b>B. Cümlenin yapısı</b>
1. Fiil cümlesi	1. Basit cümle
2. İsim Cümlesi	2. Birleşik cümle
	2.1. Şartlı birleşik cümle
	2.2. Ki’li birleşik cümle
	2.3. İç içe birleşik cümle

Sarıca (2015)'nin "Türkçe Cümle Bilgisi" adlı eserinde cümle türlerinin tasnifi ve bu tasnifinde kullandığı terimler Tablo 2.10.'da sunulmuştur (s. 85- 128).

Tablo 2. 10. *Bedri Sarıca'nın Cümle Türleri Tasnifi*

<b>A. Yüklem Konumuna göre cümleler</b>	<b>B. Yapısına göre Cümleler</b>	<b>C. Yüklem Yapısına göre Cümleler</b>	<b>D. Anlamına Göre Cümleler</b>
1. Kurallı cümle	1. Basit Cümle	1. Fiil cümlesi	1. Eylemin Gerçekleşme Durumuna ve Adın /Niteliğin Varlık ve Yokluğuna Göre Cümleler
2. Devrik Cümle	2. Birleşik Cümle 2.1. Şartlı Birleşik Cümle 2.2. İç İçe Birleşik Cümle 2.3. Girişik Birleşik Cümle	2. İsim Cümlesi	1.1. Olumlu Cümle 1.2. Olumsuz Cümle 2. Tasarlama, Ünlem ve Soru Cümleleri 2.1. Emir Cümleleri 2.2. Şart Cümleleri 2.3. Gereklilik Cümleleri 2.4. İstek Cümleleri 2.5. Soru Cümleleri 2.6. Rica Cümleleri 2.7. Yeterlilik cümleleri 2.8. İhtimal Cümleleri
	3. Bağlı Cümle 3.1. Ki Bağlacıyla Kurulan Cümleler 3.2. Başka Bağlama Edatlarıyla Kurulan Cümleler 4. Sıralı Cümleler 4.1. Bağımlı Sıralı Cümleler 4.2. Bağımsız Sıralı Cümleler		

Yukarıda verilen tablolarda, alanyazında bulunan ve incelenen dil bilgisi kitaplarında yapılan tasniflere bakıldığında cümle türleriyle ilgili birden fazla tasnifin olduğunu ve bu tasniflerde farklı terimlerin kullanıldığı görülmektedir. Yapılan tasniflerde belirgin olan en büyük fark ise birleşik cümle terimi ilgili olan kısımdır. Türkçede “birleşik cümle” terimi ile ilgili ortak kabul edilen bir görüş birliğine varılmamıştır. Tartışılan en büyük sorun da birleşik cümlenin altında ele alınan ‘girişik birleşik cümle’ sorunudur. Bu sorun fiilimsi denilen isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil eklerinin birleşik cümle yapıp yapmama sorunudur.

Zülfikar (1955) Türkçede cümleleri türlere ayırma yönteminin genellikle yüklem temelli yapıldığını ve yüklem, çok yönlü olduğu için cümlenin yapısını, sahip olduğu bir çok özelliğe göre etkilediğini ve yüklem, yalnız olması, birleşik fiil olması, olumlu veya olumsuz olması, soru veya olumsuz soru şekillerinde bulunması, isim veya fiil olması, çatısında birtakım değişikliklerin yapılabilmesi ona çok yönlü nitelikler kazandırdığını belirtmekte olup fiilimsi barındıran cümleleri de basit cümle olarak ele almaktadır. Zülfikar (1995) gibi Karahan (2010) da cümleyi türlerine ayırırken “Birleşik Cümle” terimini kullanmamakla birlikte “Cümlenin Bağlanma Şekilleri” başlığı altında “1. Bağlanma Edatlarıyla Bağlanan Cümleler, 2. Ortak Cümle Öğeleriyle Bağlanan Cümleler, 3. Ortak kip/ Şahıs Ekleriyle Bağlanan Cümleler ve 4. Anlam İlişkisiyle Bağlanan Cümleler” şeklinde ele almıştır. Yine Karahan’ın “Türkçede Birleşik Cümle Problemi” (1993) ve “Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları Üzerine” (2000) adlı çalışmalarında cümlelerin yapı bakımından sınıflandırılması konusunda anlaşmazlığın daha çok girişik birleşik cümle ayırımında olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte “yargı” kavramının cümlenin varlığı için gerekli olduğunu bütün araştırmacılar için genel geçer bir kabul olduğunu belirten araştırmacıların “yargı” ve “yapı” kavramlarında birleşemediklerini ifade etmektedir. Aynı çalışmada “Yarım tiyatroya gideceğim.” ve “Çarşıda arkadaşımın buluşacağı.” şeklinde bu iki cümleyi örnek vererek bu cümlelerin bütün dil araştırmacıları tarafından yargı bildirdikleri için “Basit Cümle” olarak kabul edildiğini ancak içerisinde sıfat fiil, isim fiil ve zarf fiil bulunan cümleler bazı dil araştırmacıları tarafından bu unsurların yargılı, yarım yargılı veya yan yargılı olduğu gerekçesiyle “Birleşik Cümle” kategorisinde ele alındıklarını ifade etmektedir. Bu durum dil araştırmacıları arasında “yargı” anlayışlarının farklı olduğunu belirtmektedir. Bu farklılığın “yapı” anlayışında da olduğunu belirten “Çocuk koşarak geldi.” cümlesini örnek vererek bu cümleyi “basit yapı cümle” olarak ele alan dil araştırmacılarının duygu, düşüncelerin söz ve yazıdaki ifade edilmiş şekillerine göre ele aldıklarını belirtmektedir. Aynı cümleyi

“birleşik yapılı cümle” olarak ele alan dil araştırmacıları ise cümlenin söz ve yazıya yansıtılmadan önce “Çocuk koştu.” ve “Çocuk geldi.” şeklinde iki yargılı birimden oluştuğunu varsaydıklarını belirtmektedir. Hem “yargı” hem de “yapı” anlayışındaki farklılıktan dolayı ortaya farklı sınıflandırmaların çıktığını belirtmekte ve isim fiil, sıfat fiil ve zarf fiillerin diğer sözcük türleri olan isim, sıfat ve zarftan görev bakımından aynı olduğunu ve bu unsurların varlığı “basit cümlenin” yapısını etkilemediğini belirtmektedir. Hatipoğlu (1982) fiilimsilerle kurulan cümleleri bileşik cümle başlığı altında ele almayı girişik tümce ana başlığı altında ele alıp girişik tümceyi, bir temel tümceyle birlikte bir veya birkaç eylemsiden kurulan tümce şeklinde ele almaktadır. Bilgegil (1984) girişik birleşik cümleyi “Girişik – Birleşik Cümleler” başlığı altında ele alıp yan cümleciklerinin yüklemeleri fiilimsilerle onlar yerine kullanılmış çekimli fiillerden meydana gelen cümlelere girişik – birleşik cümle demektedir. Bunların yan cümlecigi; özne, sözde özne, nesne, dolaylı tümleç, zarf tümleci görevlerinde bulunduğu veya öğelerden birinin tamlayıcısı olduğunu belirtmektedir. Banguoğlu (1990) ise cümleleri anlam temelli olarak ele alıp birleşik cümleleri yan yana ve alt alta birleşik cümle şeklinde ayırır. Şekil temelli olarak da tümleme ve karmaşık birleşik cümle olarak ele almaktadır. Karmaşık cümlenin içeriğinde de ad-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil cümlelerini vermektedir.

Cümlelerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütlerden birisi cümlelerin yapısıdır. Yapısına göre cümleler sorunu sözdiziminin epeyce tartışmalı konulan arasındadır. Farklı adlandırılrsa da genel olarak kabul gören bir ayrıma göre Türkçe bir cümle basit veya birleşik olabilir. Bir yüklemi bulunan ve içinde fiilimsi yer almayan “Okula gidiyorum.” veya “Ali asker.” gibi cümlelerin basit cümleler oldukları konusunda herhangi bir tartışma yoktur. Aynı şekilde “Gelse gideriz.” ve “Biliyorum ki gelecek.” gibi cümlelerin de sırasıyla şartlı ve ki’li birleşik cümleler, “Akşama kadar uğraşmış ama kitabı bitirmemiştik.” cümlesinin ise sıralı cümle olduğu görüşü de adlandırma farklarına rağmen genel olarak kabul edilmektedir. Birleşik cümle konusunda ise durum karışıktır. İsim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil eki almış fiillerin bağımlı cümle mi kurdukları yoksa sadece bir cümle ögesi mi oldukları konusu Türkçe kaynaklarda tartışmalıdır (Demir ve Yılmaz, 2005).

Sarıca (2015) ülkemizde cümlelerin tasnifi konusunda bir mutabakat sağlanmadığını ancak yapmış olduğu tasnifin ortaokul, lise ve üniversite yayınlarında kullanılan tasnife yakın bir tasnif oluşturduğunu dile getirmektedir. Yapmış olduğu tasnifte de birleşik cümle ana başlığının altında girişik birleşik cümleye yer vermiştir.

## 2.3. Cümle Türleri

### 2.3.1. Yüklem Konumuna Göre Cümleler

Türk dilinin cümle diziliminde en önemli olan öge yargıyı üzerine alan yüklem ögesidir. Yüklem cümle dizilimince cümlenin en son ögesi olmaktadır. Bazı cümlelerde ise yargı cümlenin başında veya sonunda da olabilir. Türkçenin cümle dizilimi yapısı gereği “özne + nesne + tümleçler + yüklem” şeklinde sıralanmaktadır.

**2.3.1.1. Kurallı cümle.** “Cümle incelemelerinde dillerin dizim özellikleri, öge sıralaması dilden dile değişiklik gösterir. Türkçenin en eski metinlerinden günümüze getirdiği cümle sıralaması genellikle yüklem sonunda yer aldığı dizim düzenidir” (Sarıca, 2015, s.85).

Bir cümlede yüklem, eğer cümlenin son ögesi olarak verilmişse bu cümleye kurallı cümle denilmektedir. Bu cümle ister isim ister fiil cümlesi olsun eğer yargı cümlenin sonundaysa bu cümle kurallı cümledir.

Aşağıda incelenen ders kitabından alınan kurallı cümle örnekleri verilmiştir.

*“Pervanesini döndüre döndüre yere iniyordu.” (s.10)*

*“Kızımın, torunumun yanında oynamaya doğrusu utanıyorum.” (s.10)*

*“Alis okulda buna benzer şeyler öğrenmişti.” (s.21)*

*“Kurtuluş Savaşı’nda, Maraşlı Sütçü İmam’ı, İzmir işgal edenlere ilk kurşunu sıkan gazeteci Hasan Tahsin’i çıkararak bu bereketli topraklar, 15 Temmuz gecesi de darbecilere karşı ilk kurşunu sıkan Ömer Halisdemir gibi kahramanları tanıdı.” (s.54)*

*“Gökyüzüne asılı parlak bir kandil gibiydi.” (s.158)*

*“Bu sayfalara ne zaman geleceğiz? Bu sayfaları okuyacağımız günlere ne zaman kavuşacağız? diye düşünür dururdum.” (s.165)*

*“Sarı saçlı çocuk, babasına dönerek: “Anne kuş öldürüldü. Yuvadaki yavru kuşlar da açlıktan ölürlər. Çınara çıkarak o yavru kuşları yuvayla birlikte indireceğim. Besleyeceğim onları, büyüteceğim. Kanatlanmaya durduklarında da gökyüzüne bırakacağım, uçup gitsinler.” dedi.” (s.247)*

**2.3.1.2. Devrik cümle.** Devrik cümle, yüklemi sonunda bulunmayan cümledir. Bu tür cümleler, daha çok, sözlü dil kullanımında, şiir dilinde ve atasözlerinde görülür” (Karaağaç,2009, s.206). Devrik cümleler, anlatımın kulağa hoş gelmesi, dile kıvraklık kazandırması gibi özellikleri üstlendiğinden dolayı sözlü dilde, şiir dilinde ve atasözlerinde daha sık kullanılmaktadır. Gencan (2007) çalışmasında, düşüncelerin tasarlanmadan, düzenlenmeden dil ile ifade edilmesi ‘gelişi güzel konuşma tümcesi’ni oluşturduğunu söyler.

Aşağıda verilen devrik cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Pencereden dışarı bakıyorum, onlar gözden kayboluncaya kadar.” (s. 10)*

*“Evet” dedi Güneş. (s. 35)*

*“Dertlerimi alıp yanlarından uzaklaştım şaşkınlıkla.” (s. 40)*

*“Doğacaktır sana vadettiği günler hakk’ın,” (s. 42)*

*“Bizimkilere tembih ederim, yaparlar onlar bu işi.” (s.67)*

*“Çıksın, Bekir, Osman, Mestanoğlu, Dülger Ahmet.” (s.208)*

*“Uzakta kaldı dostluklar.” (s.222)*

*“Gökyüzünü doldurabilir miydik gerçekten?” (s.235)*

### 2.3.2. Yapısına Göre Cümleler

**2.3.2.1 Basit cümle.** “Bir cümle içerisinde bir tane fiil veya isim soylu bir kelime getirilmiş yardımcı bir cümlenin tek bir yüklemine teşkil ediyorsa ve bu cümlede zarf – fiiller, isim – fiiller, sıfat – fiiller ve şart cümlecikleri hiç kurulmamışsa bu basit cümledir” (Beserek, 1991, s.48-53). Bu tanımdan hareketle, cümlenin yapısı tek hüküm veya yargıdan oluşuyorsa bu cümle basit cümledir. Dolayısıyla bu türdeki cümlenin yüklemi de tek olmaktadır. Bu tür cümlelerin yüklemi isim veya fiil türünden oluşabilir. Bu tür cümlelerde yan cümlecikler bulunmaz. Yani isim-fiil, zarf- fiil, sıfat-fiiller ile yapılan yan cümlecikler bulunmaz.

“Basit cümleler bağımsız cümlelerdir. Başka bir cümle tarafından tamamlanamaz, başka bir cümleyi de tamamlamazlar. Bir başka söyleyişle kendisine bağlı bir cümle yoktur. Kendisi de başka bir cümleye bağlı değildir” (Demir, 2019, s.72). Cümledeki yüklem dışında bulunan öğelerin varlığı veya sayısı değil cümledeki yüklem ögesinin tek öge olması onu basit cümle olmasını belirler.

Aşağıda verilen basit cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Masmavi gözleri, sapsarı saçları var.” (s.10)*

*“Gecenin ulu ağırlığına karşı,*

*Hafiftiler, inceden inceden.” (s.48)*

*“İstiklal Marşı’nın on kıtasını ezberlemem gerek.” (s.40)*

*“Eksik olma Karagöz’üm!” (s.80)*

*“Bu işlerin bir bölümü, Uluslararası Uzay İstasyonu'ndaki sistemlerin günlük bakımı ve onarımlarıyla ilgilidir.” (s.104)*

*“Kese kese altınlar, bu yaşlı bahçıvanı kandıramadı.” (s.158)*

*“Taze inek mayısı olsa da sıcak sıcak üstüne vurulsa, bire birdir.” (s.216)*

**2.3.2.2. Birleşik cümle.** Bir temel cümleye ve bu temel cümleye anlamca bağlı olan yardımcı cümlelerden oluşan cümlelere birleşik cümle denilmektedir. Yardımcı cümle, temel cümlenin bir ögesini oluşturur. Türkçenin yapı olarak diziliminde yardımcı cümle başta, temel cümle sonda olur. Kültürel (2009)'ın da vurguladığı gibi “Bir ana cümle ile onun anlamını tamamlayan bir veya birkaç yardımcı cümleden oluşan cümledir” (s.47). Temel cümle, birleşik cümlede asıl yargıyı belirtir. Yardımcı cümle ise temel cümleye bağlı olup yargı bildirmeyen cümlelerdir. Yardımcı cümleler çekim alsalar dahi yargı gerçekleşmediği için birer temel cümle sayılmazlar.

Aşağıda verilen birleşik cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,*

*Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.” (s.41)*

Yukarıda verilen cümlede olduğu gibi “Garbın afakını çelik zırhlı duvar sarmışsa, ...” kısmı yardımcı cümleyi oluşturmaktadır ki buradaki durum yargının tamamlanabilmesi için bir koşul durumundadır. Bir diğer ifade ile temel cümleye bağlanması gerekmektedir. “Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.” kısmı ise temel cümleyi oluşturur ki burada da yargının tamamlandığı görülmektedir.

*“Dönerken yorgunluk çıkarmak üzere Karagöz'üme uğrayayım dedim.” (s. 79)*

Yukarıda verilen cümlede ise yardımcı cümle temel cümlenin bir ögesi durumundadır. Cümlenin “Dönerken yorgunluk çıkarmak üzere Karagöz'üme uğrayayım ...” kısmı yardımcı cümleyi oluşturmaktadır. Yardımcı cümle de temel cümlenin nesnesi durumundadır. Bu tür cümlelere de İç içe birleşik cümle denilmektedir.

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi birleşik cümle temel cümle ve yardımcı cümlelerden oluşmaktadır. Yardımcı cümle, temel cümlenin hazırlayıcısı durumunda olup yapı olarak dizildiğinde genellikle temel cümleden önce gelir.

Türk gramer çalışmalarında birleşik cümlenin oluşum şekillerine baktığımızda: Ergin (2011)'e göre Türkçede birleşik cümle oluşumu “Şartlı birleşik cümle, iç içe birleşik



cümle ve ki'li birleşik cümle" şeklindedir (s.405). Dizdaroğlu (1974)'na göre birleşik cümle "girişik tümce, koşul tümcesi ve ilgi tümcesi" şeklinde meydana gelmektedir (s.193-221). Banguoğlu (1986) 'na göre birleşik cümle "tümleme birleşik cümle ve karmaşık birleşik cümle" şeklinde meydana gelmektedir (s.546- 572). Mansuroğlu (1988) ise Türkçede şart cümlesi dışında yardımcı cümle bulunmadığını ifade etmektedir (s.59). Özkan ve Sevinçli (2009)'ye göre birleşik cümle "şartlı birleşik cümle, iç içe birleşik cümle, ki'li birleşik cümle ve girişik birleşik cümle" şeklinde meydana gelmektedir (s. 172 – 182). Sarıca (2015)'ya göre birleşik cümle "şartlı birleşik, iç içe birleşik ve girişik birleşik cümle" şeklinde meydana gelmektedir. Demir (2019)'e göre birleşik cümle "şartlı birleşik cümle, ki'li birleşik cümle ve iç içe birleşik cümle" şeklinde meydana gelmektedir (s. 72 – 76).

**2.3.2.2.1 Şartlı birleşik cümle.** Bir yan cümlelerin şart anlamı taşıyarak temel cümleye bağlanmasıyla oluşan birleşik cümlelerdir. Temel cümlelerin gerçekleşme durumu şarta bağlı olarak gerçekleşir. Bu tür cümlelerin yan cümlelerinde genellikle şart anlamı taşıyan "-se / -sa" ekleri bulunur.

Şartlı birleşik cümlelerinde şart anlamı yardımcı cümlelerin üzerine yüklenmesiyle oluşur. Her yardımcı cümle gibi şartlı yardımcı cümlede temel cümleden önce gelmekte olup bu durum Türkçenin yapı olarak dizilimine de uygun düşmektedir.

Aşağıda verilen şartlı birleşik cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

" ...

*Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı."* (s.41)

" ...

*Şüheda fişkıracak, toprağı sıksan şüheda?"* (s.42)

*"Böyle yaparsanız hemen avcının eline geçersiniz."* (s.72)

*"Bir kez gönül yıktın ise*

*Bu kıldığın namaz değil."* (s.99)

*"Ürettiği bilimsel teorileri bir yana bırakırsak -ki asla bırakamayız- hayati roman olacak kadar zengin bir dâhi vardı karşımda."* (s.119)

*"Gün içinde çok yemek yemiş ama az hareket etmişsek yediklerimiz vücudumuzda yağa dönüşür."* (s.203)

*“Hatta yaşınız elveriyorsa şöyle gök kubbenin altında sırtüstü yativerip taze ot kokusunu ciğerlerinize çekiniz.”(s.228)*

**2.3.2.2.2 İç içe birleşik cümle.** Bir cümlenin içinde başka bir cümlenin bulunmasıyla oluşan cümleler iç içe birleşik cümlelerdir. Bir başka ifadeyle, bir temel cümlenin içinde yer alan yardımcı cümlenin, tümleç konumunda olması biçiminde meydana gelen birleşik cümlelerdir. Bu tür iç içe birleşik cümlelerin temel cümlesinde yüklem “demek, zannetmek, görmek, düşünmek, bilmek, farz etmek, görünmek” gibi fiillerden oluşmaktadır. Aktan (2009) birleşik cümledeki temel cümleye dış cümle, yan cümleyi de iç cümle şeklinde ifade ederek iç cümle her zaman temel cümlenin ya doğrudan nesnesi olduğunu ya da iç cümledeki herhangi bir kelime grubuna ait bir isim görevi üstlendiğini belirtmektedir.

Aşağıda verilen iç içe birleşik cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Acaba kaç kilometre düştüm? Herhalde dünyanın merkezine yaklaşıyor olmalıyım.” diye bağırarak söylendi. (s.21)*

*“Ne biçim kuyu bu, bunun dibine varmayacak mıyım ben?” diye düşündü. (s. 21)*

*Zavallı Alis, “Başımı oradan geçirsem bile omuzlarımı geçiremedikçe hiçbir yararı olmaz. Keşke bütün gövdemle bir teleskop gibi içeri, içime kapanırsam. İşe nasıl başlayacağımı bilsem başarırdım belki.” diye düşündü. (s. 22)*

*“Bak, bak Mehmet, cici,” diyordu. (s.65)*

*“Doktor büyük bir tereddüitten sonra;*

*- Hoca burada,” dedi. (s.67)*

*“Dönerken yorgunluk çıkarmak üzere Karagöz’üme uğrayayım” dedim. (s. 79)*

*“Nasılsın? Biraz rahat ettin mi? İstersen tülbendi gene ıslatalım. Şahver Hanım Erkek incir yaprağı İşletir, uhnetini alır,” diyor. (s.217)*

**2.3.2.2.3. Girişik birleşik cümle.** Girişik birleşik cümle, bünyesinde isim – fiil, zarf – fiil ve sıfat – fiil öbeklerini barındıran cümlelerdir. Hatipoğlu (1982) girişik cümleyi, bir temel tümceyle birlikte bir veya birkaç eylemsiden kurulan tümce şeklinde tanımlamaktadır. Fiilimsi öbekleri vasıtasıyla cümle bir temel cümle gibi görünse de aslında temel cümlenin yardımcı bir cümlecini oluşturmaktadır.

Sarıca (2015) ise bir cümlenin girişik birleşik cümle olarak değerlendirebilmesi için; “

**a) İsim – fiiller:** -mek/mak, -ma/-me, ve -ış/-iş, -uş/-üş, ekleri ile yapılanlar.

**b) Sıfat - filler:** -an/-en, -ası/-esi, -maz/-mez, -ar/-er/-r, -dık/-dik/-tık/-tik/-duk/-dük/-tuk/tük ekleri ile yapılanlar.

**c) Zarf – fiiller:** -ken, -a/-e, -ı/-i/-u/-ü, -dıkça/-dikçe/-tıkça/-tikçe/-tukça/-tükçe, -madan/-meden, -maksızın/-meksizin, -ınca/-ince/-unca/-ünce, -ıp/-ip/-up/-üp, -arak/-erek, -araktan/-erekten, -casına/-cesine ile yapılanlar.” şeklinde olması gerektiğini ve bu eklerden herhangi birini alan cümlenin ögeleri girişik birleşik cümleyi oluşturduğunu belirtmektedir.

Aşağıda verilen girişik birleşik cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Yatağına yatırınca gözleri kapanıyor.” (s.10)*

*“Oysaki tavşan yeleğinin cebinden bir saat çıkarıp bakarak hızlı hızlı yürümeye başlayınca Alis merakla ayağa fırladı.” (s.20)*

*“Nasıl böyle bir imanı boğar,*

*“Medeniyet” dediğin tek dişi kalmış canavar?” (s.41)*

*“19 Mayıs 1919’da Mustafa Kemal ve arkadaşlarının Samsun’da başlattığı mücadele ile özgürlüğümüzü elde ettik.” (s.54)*

*“İstanbullu Hoca, Akşehir’e imam olarak görevlendirilmiştir.” (s.64)*

*“Ağaç dalları arasında bulunan yuvasında etrafı seyrederken bir avcının yaklaştığını fark etmiş.” (s.72)*

*“Uzay İstasyonu’ndaki bilimsel deneyleri gerçekleştirmek için gereken tüm malzemeler, istasyonun duvarlarına takılıp çıkarılabilen raflarda bulunur.” (s.105)*

**2.3.2.3. Bağlı cümle.** Delice (2012) değişik yapılarla oluşturulmuş cümlelerin sıralama işlevli bağlaçlar dışında ilişkilendirme bağlaçları aracılığıyla birbirini anlamca tamamlamak için kullanılması yoluyla ortaya çıkan cümle dizisinin adı şeklinde tanımlamaktadır. Aktan (2009) bu bağlama edatlarının görevlerini sıralama, karşılaştırma, benzetme, açıklama, sebep, sonuç, amaç, karşıtlık, eşitlik, beraberlik, benzerlik, üsteleme, şaşırma, istek vb. anlamlarla cümleleri birbirine bağladığını, aralarındaki ilişkiyi vurgulayıp ve ilişkinin yönünü belirttiğini ifade etmektedir.

Dil araştırmacıları bu şekilde bağlanan cümleleri: Banguoğlu, “bağlama cümlesi”; Gencan, “bağlı önermeler”; Bilgegil, “bağlı cümle”; Ediskun, “bağlı cümleler”; Dizdaroğlu, “bağımlı sıralı tümce”; Karaağaç, “bağlı cümle”; Kültürel, “bağlı cümle”; Demir, “bağlı cümle”; Sarıca, “bağlı cümle” şeklinde sınıflandırmışlardır.

**2.3.2.3.1. Ki bağlacıyla kurulan cümleler.** Farsçadaki ‘ki’ ile Türkçedeki ‘kim’ bağlama edatlarının bir araya gelmesiyle oluşan cümlelerdir. Demir (2019) Eski Türkçedeki “kim” ile Farsçadaki “ki” benzerlik kurduğunu, ses benzerliği ve yapısı dikkate alınarak “kim” ve “ki” birbirinin yerine kullanılmaya başladığını belirtir.

“Ki” bağlacıyla kurulan cümlelerde temel cümle başta, yardımcı cümle sonda bulunur. Bu durum Türkçenin cümle yapısına uymamaktadır. Çünkü Türkçenin cümle yapısında yardımcı cümle başta olup temel cümle sonda olur.

Aşağıda verilen ‘ki bağlacıyla kurulan cümle’ örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Yani öyle bir güzel oluyorum ki işte o kadar olur!” (s.11)*

*“Bazen kendini öyle azarlardı ki gözlerinden yaşlar gelirdi.” (s.23)*

*“Güneş gerçekten de öylesine yorgundu ki çocuğun kalbinde hemen tatlı bir uykuya daldı.” (s.35)*

*“Karagöz:*

*- Biz karşılaşmadık ki sen bizi uyandırdın.” (s.78)*

*“...ben dokundurmuyorum ki adamlar çıkarsınlar.” (s.216)*

*“...komşular içinde öyleleri var ki sabahleyin işlerine giderken uğramışlardı.” (s.216)*

**2.3.2.3.2. Başka bağlama edatlarıyla kurulan bağlı cümleler.** Cümlelerin, sıralama, karşılaştırma, benzetme, açıklama, sebep, sonuç, eşitlik vb. gibi çeşitli anlam ve görevlerde kullanmaları için bağlama edatları kullanılarak cümleler birbirine bağlanmaktadır. Bu bağlama edatlarını Sarıca (2015) “ama, lakin, fakat, ancak, filhakika, halbuki, ve, veya, ile, ama, de (da), belki, çünkü, hem ... hem ..., ne ... ne ..., ister ... ister..., gerek ... gerek ..., hiç değilse, ise, meğer, nasıl ki, neyse ki, ne var ki, şu var ki, üstelik, yahut, yalnız, yani, yoksa, zira” şeklinde belirtmektedir.

Aşağıda verilen başka bağlama edatlarıyla kurulan cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Canı sıkılmaya başlamıştı çünkü yapacak hiçbir şeyi yoktu.” (s. 20)*

*“Beyaz tavşan onun önündeydi ve bütün hızıyla koşuyordu.” (s. 22)*

*“Küçük Ağa'nın heyecanı azalmamış fakat dili çözülür gibi olmuştu.” (s. 65)*

*“Astronotlar çalışırken ayaklarıyla buralara tutunur ya da kendilerini bağlar.” (s. 106)*

*“Teknoloji hayatımızı kolaylaştırır ama ekran başında fazla kalırsak hem düşünme gücümüz azalır hem de bedenimiz zarar görür.” (s. 201)*

*“Kesilmeyen tırnakların aralarında mikroplar birikir ve biz yemek yediğimizde ağızımıza, oradan da vücudumuza girer.” (s.103)*

*“Hem zonklıyor hem ateş gibi yanıyor.” (s.217)*

**2.3.2.4. Sıralı cümle.** Birden fazla yargı bildiren ve aralarında anlam ilişkisi olan virgül (,) ve noktalı virgül (;) gibi noktalama işaretleriyle birbirinden ayrılan cümlelere sıralı cümle denilmektedir. Sarıca (2015) sıralı cümlelerin bağlı cümlelere benzeterek bağlı cümlelerde, cümleler arasında bağlantıyı kuran bağlama edatları iken sıralı cümlelerde bu bağlama işini noktalama işaretleriyle yapıldığını belirtmektedir.

Aşağıda verilen sıralı cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Sonra hemen torunlarımın odasına giriyorum, dolabı açıyorum.” (s. 10)*

*“Özene bezene rayları yerleştiriyorum; lokomotif, vagonları koyuyorum rayların üstüne, basıyorum düğmeye.” (s. 10)*

*“Elma elmaydı yanakları, üzüm üzümdü gözleri.” (s.49)*

*“Mehmet’ in üstüne atılmak, kollarını alıp bağrına bastırmak istediği halde, karşı karşıya gelince donup kalmış, bütün adaleleri kaskatı kesilmişti.” (s.65)*

Dil araştırmacıları sıralı cümlede anlam ve öge ortaklığının varlığı veya yokluğu esasına göre sıralı cümleleri bağımlı sıralı ve bağımsız sıralı cümle olarak ikiye ayırmışlardır.

**2.3.2.4.1. Bağımlı sıralı cümle.** Cümleler arasında anlam; özne, yüklem ve tümleş gibi öğeleri ortak olarak bulduran cümlelere bağımlı sıralı cümle denmektedir.

Aşağıda verilen bağımlı sıralı cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Sonra hemen torunlarımın odasına giriyorum, dolabı açıyorum.” (s. 10)*

*“Güneş sayısız defa doğup batmaktan yorulmuştu, “Nerede uyusam?” diye düşündü.” (s.34)*

*“Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.” (s. 41)*

*“İnliyor, göz süzüyor, burnundan soluyarak konuşuyordu.” (s.216)*

*“Kırlara çıkınız, kuzukulağı, yemlik, madımak toplayınız.” (s.228)*

**2.3.2.4.2. Bağımsız sıralı cümle.** Cümleler arasında anlam; özne, yüklem ve tümleç gibi ortak öğeleri barındırmayan cümlelere bağımsız sıralı cümle denmektedir. Aşağıda verilen bağımsız sıralı cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Aftan Dede’ye para saydım,*

*Sattı bana çocukluğumu.” (s. 16)*

*“Ve güneş hafifçe çocuğun kollarına inerken bahçe şaşırdı, karıncalar şaşırdı, ceviz ağacı, kiraz ağacı, akasya ağacı şaşırdı, serçeler şaşırdı, papatya şaşırdı.” (s.35)*

*“Omuzlarım yer çekimine yenik düşmüş, doğru dedemin yanına vardım.” (s.42)*

*“Okuyacağınız metin Tarık Buğra’nın Küçük Ağa romanından alınmıştır, romandaki olaylar Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu’da geçer.” (s.64)*

**2.3.2.5. Yarım ve eksik bırakılmış cümleler.** Bazı cümleler türlü sebeplerden ötürü tamamlanmadan eksik bırakılır. Bu tür cümlelerde yüklem tamamlanmadığı veya söylenmediği için “kesik cümle, eksik cümle, yarım bırakılmış cümle ve eksilteli cümle” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tür cümlelere daha çok karşılıklı konuşmalarda, deyim ve atasözlerinde rastlanır. Kesik cümleler, yüzey yapı olarak cümle bütünlüğüne uymayan ama derin yapı olarak bir önceki cümlenin bağlamına göre şekillenmektedir. Bu konuda Kara (2012) “Kesik cümlede eksik olan kelime veya ifade cümlenin anlam ve yapısına bağlı olarak dinleyici tarafından zihinde tamamlanmaktadır. Demek ki cümlenin dış yapısı ile birlikte iç yapısının da cümle kuruluşunda önemli bir yeri vardır.” (s.647). Bu cümleler yazılı metinlerde genellikle üç nokta (...) ile belirtilmektedir.

Aşağıda verilen yarım ve eksik bırakılmış cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Çocuklar gibi...” (s.11).*

*“Ankaralı bir köylü, Erzurumlu bir delikanlı, torunlarının büyümesini bekleyen dedeler, çocuklar...” (s.55).*

*“- Mehmet...” (s.65).*

*“Yar bana bir eğlence...” (s.65).*

*“Nasıl anlatayım size...” (s.216).*

*“Nefes almak, her nefeste Allah demek...” (s.229).*

*“Ama kar olarak ...” (s.236).*

### 2.3.3. Yüklemin Yapısına Göre Cümleler

**2.3.3.1. Fiil cümleleri.** Yükleme, çekimli bir fiille bir başka deyişle zaman ve tasarlama kipleri ve şahıs ekleriyle kurulan cümlelerdir. Bu tür cümleler yapı bakımından basit, birleşik, sıralı, bağlı; yüklem konumu bakımından devrik veya kurallı cümle; anlam bakımından da olumlu veya olumsuz cümle olabilmektedir. Yine bu tür cümlelerin yüklem tek veya iki fiilden oluşabilir. Yükleme iki fiilden oluşan cümleler konusunda Sarıca (2015) tasviri fiil durumundaki fiillerin yüklem olması durumu olduğunu belirtip tasvir fiillerini de tezlik, süreklilik, yeterlilik, ihtimal, yaklaşma gibi anlamlarla birleşik fiillerin yüklem olabileceğini belirtmektedir.

Aşağıda verilen fiil cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Ama ne yapabilirim?” (s.10)*

*“Zavallı Alis, “Başımı oradan geçirsem bile omuzlarımı geçiremedikçe hiçbir yararı olmaz. Keşke bütün gövdemle bir teleskop gibi içeri, içime kapanırsam. İşe nasıl başlayacağımı bilsem başarırdım belki.” diye düşündü.” (s.22).*

*“Bizimkiler şaşkın şaşkın bakarken beşikten agu sesi gelmez mi?” (s. 43).*

*“Yunus Emre’den, Mevlana’dan, Hacı Bektaş’tan, Hacı Bayram-ı Veli’den, Pir Sultan Abdal’dan, Koca Sinan’dan beslenen bu toprağın evlatları, zalimlere karşı istiklali ve istikbali için direndi.” (s.55).*

*“Onun ölmediğini, Küçük Ağa adı ile yaşadığını Akşehir’de hiç kimse bilmemektedir.” (s.64).*

*“Bu durumda, yakında biri yardım eder de çıkarır, siz merak etmeyin, inşallah ötekini de çıkarırlar, denir.” (s.81).*

*“Bir gün, bir kuş geldi, gagasında taşıdığı kuru otlarla en yüksek dallarımdan birinin arasına yuvasını yaptı.” (s.246).*

**2.3.3.2. İsim cümleleri.** Yükleme ek – fiil ile çekimlenmiş isim veya isim grubu olan cümlelere isim cümleleri denmektedir. İsim ve isim grubu, ek-fiil (i-mek) ile görülen geçmiş zaman, öğrenilen geçmiş zaman ve geniş zaman kipleriyle isim cümlesini oluşturmaktadır.

Aşağıda verilen isim cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Sesimiz, rengimiz, inancımız umutlarımız bir.” (s.55).*

*“Bu işlerin bir bölümü, Uluslararası Uzay İstasyonu'ndaki sistemlerin günlük bakımı ve onarımlarıyla ilgilidir.” (s.104).*

*“Avcının bir elinde sopa diğer elinde de bir ağ varmış.” (s.72).*

*“Mevlevi müziği başta olmak üzere dini müzik alanında da çok önemli bir yere sahiptir.” (s.148).*

Kimi zaman da ek fiil kullanılmadan da isim cümleleri kurulabilir. Bu tür cümlelerin yüklemeleri “var” veya “yok” şeklinde olmaktadır.

*“Ama torunum gibi böylesine “çuf çuf” diye işleyen elektrikli trenim, yattırınca gözleri kapanan taş bebeğim, helikopterim, leğende “pat pat” diye yüzen deniz motorum yoktu.” (s.11).*

*“Alis’in ne enlem ne de boylam hakkında hiçbir bilgisi yoktu.” (s.21).*

*“- Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,*

*Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.” (s.41).*

#### **2.3.4. Anlamına Göre Cümleler**

Alanyazın taraması sonucunda dil araştırmacıları, anlamına göre cümleleri şu şekilde tasnif ettikleri görülmüştür;

Dizdaroğlu (1976) “Tümce Bilgisi” adlı eserinde anlam bakımından cümleleri “olumlu, olumsuz, soru ve buyruk cümleleri olarak ele almıştır. Hatipoğlu (1982) “Türkçenin Sözdizimi” adlı eserinde anlamına göre cümleleri “olumlu, olumsuz ve sorulu tümce” şeklinde ele almıştır. Ediskun (1993) “Türk Dilbilgisi” adlı eserinde anlamına göre cümleleri “olumlu, olumsuz, soru ve ünlem cümlesi” şeklinde ele almıştır. Karahan (2006) “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserinde anlamına göre cümleleri “Her cümle, yapısında bulunan kelime ve eklerin yönlendirdiği soru, bildirme, emir, istek, ünlem vb. anlam özelliklerinden birine sahiptir. Bir cümle hangi anlam özelliğine sahip olursa olsun, mutlaka ya olumlu ya da olumsuz bir anlam taşır. O hâlde cümlelerin temel anlam özelliği olumluluk ya da olumsuzluktur.” şeklinde ele almıştır (s.103). Gencan (2007) “Dilbilgisi” adlı eserinde “olumlu, olumsuz, soru ve ünlem tümcesi şeklinde ele almıştır. Karağaç (2009) “Türkçenin Söz Dizimi” adlı eserinde anlamına göre cümleleri “olumlu, olumsuz ve soru cümlesi” şeklinde ele almıştır. Özkan vd. (2016) “Türkiye Türkçesi Söz Dizimi” adlı eserde anlamına göre cümleleri “olumlu, olumsuz ve soru cümlesi” şeklinde ele almışlardır. Karasoy vd. (2013) “Üniversiteler İçin Uygulamalı Türk Dili ve Kompozisyon



Bilgileri” adlı eserlerinde anlamına göre cümleleri “olumlu, olumsuz ve soru cümlesi” şeklinde ele almışlardır. Sarıca (2015) “Türkçe Cümle Bilgisi” adlı eserinde ise anlamına göre cümleleri “eylemin gerçekleşme durumuna ve adın/niteliğin varlık ve yokluğuna göre cümleler” ve “tasarlama, ünlem ve soru bildiren cümleler” şeklinde iki başlığa ayırmaktadır. Eylemin gerçekleşme durumuna ve adın/niteliğin varlık ve yokluğuna göre cümleler başlığı altında anlamına göre cümleleri “olumlu ve olumsuz cümle” olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Tasarlama, ünlem ve soru bildiren cümleler başlığı altında ise “emir, şart, gereklilik, istek, ünlem, soru, rica, yeterlilik ve ihtimal cümleleri” şeklinde ele almaktadır.

Alanyazında ulaşılan dil araştırmacılarının dil bilgisi kitapları incelendiğinde anlamına göre cümlelerin ortak bir tasnifinin bulunmadığını ama yapılan bu tasniflerde de benzerliklerin bulunduğu görülmektedir. Sarıca “2015” anlamına göre cümleler konusunda doğru bir tasnifin oluşturulmasının zor olduğunu fakat kendisinin yaptığı tasnifin uygun olabileceğini ifade etmiştir.

Çalışmada Sarıca’nın (2015) yapmış olduğu cümle türleri tasnifi esas alındığından dolayı anlamına göre cümlelerin tasnifi de Sarıca’nın (2015) cümle türleri tasnifi esasına göre yapılmıştır.

### **2.3.4.1. Eylemin gerçekleşme durumuna ve adın/niteliğin varlık ve yokluğuna göre cümleler.**

**2.3.4.1.1. Olumlu cümle.** İşin, oluşun ve hareketin yapıldığı veya yapılacağını belirten yüklemlerle kurulmuş cümlelere olumlu cümle denmektedir. Bu tür cümlelerde yargının gerçekleşmesi ve yargının olumlu bir anlam taşıması esastır.

Aşağıda verilen olumlu cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Alis kuyunun mu çok derin olduğunu yoksa kendisinin mi çok yavaş düştüğünü anlamaya çalışırken sürekli çevresine bakınmaya ve daha neler olabileceğini düşünmeye vakit buluyordu.” (s.21).*

*“Arkadaşını sesinden tanıyan fare hemen dışarı çıkarak durumu görmüş.” (s.73).*

*“O uyanırken donanma, burnun arkasından birdenbire çıkmış olacaktı.” (s.138).*

*“Teneffüslerde ellerimizi yıkamak bizi mikroplara karşı korur.” (s.200).*

Bu tür cümlelerin, isim soylu yüklemlerinde de bir varlığın veya durumun var olması o cümleyi olumlu cümle yapmaktadır.

*“Masmavi gözleri, sapsarı saçları var.” (s.10).*

*“Duvarlarda bir sürü dolaplar ve raflar vardı.” (s.21).*

*“Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,*

*Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.” (s.41).*

*“Cirit oyununu, eski Türklerde bir savaş manevrası sayanlar da vardır.” (s.195).*

**2.3.4.1.2 Olumsuz cümle.** İşin, oluşun ve hareketin yapılmadığını veya yapılmayacağını belirten yüklemle kurulmuş cümlelere olumsuz cümle denmektedir. Bu tür cümlelerde yargının gerçekleşmemesi ve yargının olumsuz bir anlam taşıması esastır. Aynı zamanda fiil cümlelerini olumsuz yapmak için ‘-ma/-me’ olumsuzluk eki kullanılmaktadır. İsim cümleleri, ‘yok’ sözcüğü, ‘-sız/-siz/-suz/-süz’ olumsuzluk ekleriyle ve ek-fiilin ‘değil’ olumsuz sözcüğüyle olumsuz cümle yapılmaktadır. Geniş zamanın 2. ve 3. şahıs eklerinin olumsuz çekimlerinde ise ‘-maz/-mez’ ekleri kullanılmaktadır. Aşağıda verilen olumsuz cümle örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Şimdiye kadar ne yeleği ne de yeleğinin cebinde bir saat olan tavşan görmemişti. (s.20)*

*“Şişedekini hemen içmek niyetinde değildi.” (s.22).*

*“Gökyüzünde uyuyacak bir yer yoktu.” (s.34).*

*“Kalfa bir türlü bu çatlamların önüne geçemez.” (s.88).*

*“Kese kese altınlar, bu yaşlı bahçıvanı kandıramadı.” (s.158).*

*“Sizleri, zamanla bu kadar özleyeceğimi hiç bilmezdim.” (s.165).*

*“Uzunluğumuzun ucu bucağı belirsizdi.” (235).*

*“... gökyüzü bizi taşımayacaktı.” (s.236).*

Kimi soru cümleleri şekilce olumlu cümle gibi görünse de anlam olarak olumsuz cümle olabilmektedir.

*“Bacım, Mustafa Kemal’in kağnısı kalır mı? (s.49).*

*“Ak sakallı koskoca bir mimar bir çocuğun sözüne uyar mı hiç? (s.159).*

*“Okuma dersinden hiç korkulur mu? (s.165).*

Kimi soru cümleleri de şekilce olumsuz cümle gibi görünse de anlam olarak olumlu cümle olabilmektedir.

*“Hatta o okurken kırtasiyecisi Mehmet Amca çıkıp eşlik etmesin mi?” (s.40).*

“Bizimkiler şaşkın şaşkın bakarken beşikten agu sesi gelmez mi?” (s.43).

“O sırada polisler gelmez mi?” (s.80).

### 2.3.4.2. Tasarlama, ünlem ve soru bildiren cümleler.

2.3.4.2.1. **Emir cümlesi.** Dizdaroğlu (1976) “Tümcebilgisi” adlı eserinde emir cümlelerin anlam özelliklerine şöyle değinmiştir:

1. Kimi buyruk tümcelerinde ünlem kavramı vardır, yani buyruk bildirmezler; bir duyguyu, bir düşünceyi duygusal biçimde yansıtırlar.
2. Saygı, incelik, rica.
3. İstek, dilek.
4. Yalvarma, yakarma.
5. Alay, küçümseme, yerme.
6. Önemsizlik.
7. Üzüntü, başa kakma.
8. İlenme.
9. Korkutma.
10. Paylama, azarlama.
11. Usanç, bıkkınlık.
12. Öğüt, uyarma.
13. Yetersizlik, güçsüzlük.
14. Meydan okuma.
15. Açıklama, aydınlatma, dikkatini çekme.
16. Acıma. (Dizdaroğlu, 1976, s.328 - 333).”

Yüklemi emir kipiyle çekimlenmiş cümleler olarak tanımlanabilir. Eylem gerçekleşmesi olumlu emir ya da olumsuz emir olabilir.

Aşağıda verilen emir cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

“Hep bir ağızdan bağırmayın.” (s.72).

“Ötekiler tez dışarı çıksın!” (s.157).

“- Öyleyse iyi dinle!” (s.157).

“Ak sakal! Tez hazırlıklara başlansın. (s.157).

2.3.4.2.2. **Şart cümlesi.** Yüklemi gerçekleşme durumu şayet yardımcı cümlede bulunan bir şarta bağlı olarak gerçekleşmişse, gerçekleşiyorsa veya gerçekleşecekse bu cümle anlam bakımından şart cümlesi durumundadır.

Aşağıda verilen şart cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

“Bilen varsa söylesin!” (s.40).

“Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,

Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.” (s.41).

“Şüheda fişkırarak, toprağı sıksan şüheda?” (s.43).

“Avcıya yakalanmak istemiyorsanız beni dinleyin.” (s.72).

**2.3.4.2.3. Gereklilik cümlesi.** Bu tür cümleler, gereklilik kipi (-meli / -malı) ile kurulup ve eylemin yapılması gerektiğini belirten cümleler şeklinde tanımlanabilir. Bazı cümlelerde ise gereklilik kipi (-meli / -malı) kullanılmadan da gereklilik cümlesi kurulabilir.

Aşağıda verilen gereklilik cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

“Hep birlikte hareket etmeliyiz.” (s.72).

“Tuvaletlerdeki musluklardan su içmemeliyiz.” (s.200).

“Hastalıklardan korunmak için sağlıklı bir yaşam tarzımız olmalı.” (s.200).

“Kişisel bakımına dikkat eden biri, odasını ve masasını da temiz tutmalı.” (s.203).

“İstiklal Marşı'nın on kıtasını ezberlemem gerek.” (s.40).

“Kimi yerlerin de onarılması gerekiyor.” (s.80).

“Bu nedenle boya ile renklendirilmiş gıdalardan olabildiğince kaçınmak gerekir.” (s.201).

**2.3.4.2.4. İstek cümlesi.** Yüklemi istek kipi (-e/-a) ile çekimlenmiş cümleler, anlam yönünden istek cümlesi olarak kabul edilir.

Aşağıda, verilen istek cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

“Ruhları şad olsun.” (s.55).

“Mehmet gel bakayım biraz.” (s.65).

“Aç bakayım sağ kolunu.” (s.140).

“Derenin şırıltısını dinleyiniz.” (s.229).

**2.3.4.2.5. Ünlem cümlesi.** “Duyguları, coşkuları yansıtan; çeşitli ruhsal durumları belirten ve seslenme niteliği olan yargılı ya da yargısız anlatıma ünlem tümcesi denir” (Dizdaroğlu 1976, s. 334). Seslenmeleri, yakarışları, şaşkınlıkları, coşkunluk ve heyecanları belirten cümleler şeklinde tanımlanabilir.

Aşağıda, verilen ünlem cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Elbiseleri de öylesine hoş ki!” (s.10).*

*“Bir yanım çocuk kalmış!” (s.11).*

*“Olacak iş değil!” (s.40).*

*“Hodri meydan!” (s.208).*

**2.3.4.2.6. Soru cümlesi.** Bir konu hakkında bilgi edinmek veya bir düşüncüyü onaylamak için kurulan, soru anlamı taşıyan cümleler şeklinde tanımlanabilir. “Bir cümlenin soru cümlesi olabilmesi için, içinde soru anlamı kazandıran sözcüklerin olması yeterli değildir. Önemli olan, o cümleyi okuduğumuzda cevap verme ihtiyacı hissetmemizdir (Demir, 2019, s.87).

Soru cümleleri hem olumlu hem de olumsuz olabilmektedir. Soru zamiri, soru sıfatı, soru zarfı ve soru edatı gibi soru bildiren kelimelerle soru cümleleri kurulmaktadır.

Aşağıda verilen soru cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Sen de mi İstiklal Marşı’nın 10 kıtasını ezbere biliyorsun?” (s.41).*

*“Sabah sabah seni görenin günü nasıl aydın olur?” (s.78).*

*“Neden onu avucuma almıştım?” (s.234).*

*“Peki, gökyüzü bulutlarla dolarsa ne olacaktı?” (s.235).*

**2.3.4.2.7. Rica cümlesi.** Aşağıda verilen rica cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Güvercinlerden biri heyecan içinde sormuş:*

*- Peki ne yapmamız gerektiğini bize söyler misin?” (s.72).*

*“Ben senin güvercin arkadaşınım, dışarı çıkabilir misin?” (s.73).*

**2.3.4.2.8. Yeterlilik cümlesi.** Bir eylemi yapmaya gücü yetmek anlamı ile kurulan cümlelerdir. Bu tür cümlelerin yüklemeleri genellikle yeterlilik fiil ekleri (fiil + e/a + bil-) ile yapılmaktadır. Bu ekler soru cümlelerine de rica anlamı katabilmektedir.

Aşağıda verilen yeterlilik cümlesi örnekleri incelenen ders kitabından alınmıştır.

*“Ama ne yapabilirim?” (s.10).*

*“Yani her iki halde de bahçeye çıkabilirim.” (s.23).*

*“Çünkü banyodan çevreye saçılan su damlaları uzay aracının sistemlerine zarar verebilir.” (s.106).*

*“Bir diş sarımsağı ya da bir baş soğanı keserek bunu deneyebilirsiniz.” (s. 112).*

*“Bu tarihten yaklaşık otuz yıl sonra ilk kez haberler insanlara gazete dışında bir iletişim aracıyla, radyoyla, aktarılabildi.” (s.129).*

*“Yanımızda getirdiğimiz ya da kantinden aldığımız suları içebiliriz.” (s.200)*

### **2.3.5. İlgili Araştırmalar**

İlgili alanyazından hareketle Türkçe ders kitapları metinlerinin cümle bilgisi açısından incelenmesi üzerine az sayıda çalışma yapıldığı görölmüştür. Konuyla ilgili alanda yapılan çalışmalar ve bu çalışmaların sonuçları şu şekildedir:

Yalçın (2009) “İlköğretim 6.,7. ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Cümleler Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmasında, cümle türlerini, “yapısına göre cümleler, ‘Basit, Birleşik, Bağlı ve Sıralı’ yüklem türüne göre cümleleri ‘Fiil ve İsim’ yüklem yerine göre cümleleri ‘Kurallı ve Devrik’ anlamına göre cümleleri de ‘Olumlu ve Olumsuz Cümle’ ” şeklinde ele almıştır. Çalışmanın sonucunda “6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Cümleler” e yapı bakımından cümle türleri açısından bakıldığında sırasıyla basit cümlelerin sayısı sıralı cümlelerin sayısından, sıralı cümlelerin sayısı, birleşik cümlelerin sayısından, birleşik cümlelerin sayısı, bağlı cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya yüklem türüne göre cümleler açısından bakıldığında fiil cümlelerinin sayısı, isim cümlesi sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya, yüklem yerine göre cümleler açısından bakıldığında kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Anlamına göre cümleler açısından bakıldığında olumlu cümlelerin sayısının olumsuz cümlelerin sayısından; olumsuz cümlelerin sayısı, soru cümlelerinin sayısından fazla olduğu ve anlamına göre cümleler içinde sayıca en az kesik cümle olduğu tespit edilmiştir.

Aynı çalışmada “7. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Cümleler” e yapı bakımından cümle türleri açısından bakıldığında sırasıyla basit cümlelerin sayısı sıralı cümlelerin sayısından; sıralı cümlelerin sayısı, birleşik cümlelerin sayısından; birleşik cümlelerin sayısı, bağlı cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada yüklem türüne göre cümleler açısından bakıldığında fiil cümlelerinin sayısı, isim cümlesi sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, yüklem yerine göre cümleler açısından bakıldığında kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Anlamına göre cümleler açısından bakıldığında olumlu cümlelerin sayısının olumsuz cümlelerin sayısından; olumsuz cümlelerin sayılarının da soru

cümlelerinin sayısından fazla olduğu ve anlamına göre cümleler içinde sayıca en az kesik cümle olduğu tespit edilmiştir.

Yine aynı çalışmada “8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Cümleler” e yapı bakımından cümle türleri şeklinde bakıldığında sırasıyla basit cümlelerin sayısı sıralı cümlelerin sayısından; sıralı cümlelerin sayısı da bağlı cümlelerin sayısından; bağlı cümlelerin sayısı da birleşik cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada yüklem türüne göre cümleler şeklinde bakıldığında fiil cümlelerinin sayısı, isim cümlesinin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, yüklem yerine göre cümleler açısından bakıldığında kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Anlamına göre cümleler açısından bakıldığında olumlu cümlelerin sayısı olumsuz cümlelerin sayısından; olumsuz cümlelerin sayısı, soru cümlelerinin sayısından fazla olduğu ve anlamına göre cümleler içinde sayıca en az kesik cümle olduğu tespit edilmiştir.

Hacıoğlu (2010) “İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Cümle Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmasında cümle türlerine, “Yüklemine Türüne Göre Cümleleri: İsim (Ad) ve Fiil (Eylem) Cümlesi; Yüklem Yerine Göre Cümleleri: Kurallı ve Devrik Cümle; Anlamlarına Göre Cümleleri: (Olumlu, Olumsuz, Soru, Ünlem ve Emir Cümleleri; Yapılarına Göre Cümleleri Basit, Birleşik, Sıralı, Bağlı, Ara Sözlü ve Eksiltili Cümle” şeklinde ele almıştır. Çalışmanın sonunda “6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerine” yüklem türüne göre cümleler açısından bakıldığında fiil cümlelerinin sayısı isim cümlelerin sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kitabın metinlerine yüklem yerine göre cümleler açısından kurallı cümlelerin sayısının devrik cümlelerin sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada anlamlarına göre cümlelere yönelik herhangi bir bulgu ve sonuca değinilmemiştir. Yine çalışmada yapı bakımından cümle türlerine bakıldığında sırasıyla basit cümlelerin sayısı sıralı cümlelerin sayısından; sıralı cümlelerin sayısı, birleşik cümlelerin sayısından; birleşik cümlelerin sayısı, eksiltili cümlelerin sayısından; eksiltili cümlelerin sayısı, bağlı cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada “7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerine” yüklem türüne göre cümleler açısından bakıldığında fiil cümlelerinin sayısının, isim cümlelerinin sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kitabın metinlerine yüklem yerine göre cümleler açısından bakıldığında kurallı cümlelerin sayısının, devrik cümlelerin sayısından daha

fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, anlamlarına göre cümlelere yönelik herhangi bir bulgu ve sonuca değinilmemiştir. Yine çalışmada, yapı bakımından cümle türlerine bakıldığında sırasıyla basit cümlelerin sayısı, sıralı cümlelerin sayısından; sıralı cümlelerin sayısı, eksilteli cümlelerin sayısından; eksilteli cümlelerin sayısı, birleşik cümlelerin sayısından; birleşik cümlelerin sayısı bağlı cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada “8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinleri” ne yüklem türüne göre cümleler açısından ele alındığında fiil cümlelerinin sayısının, isim cümlelerin sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada yüklem yerine göre cümleler açısından bakıldığında kurallı cümlelerin sayısının, devrik cümlelerin sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, anlamlarına göre cümlelere yönelik herhangi bir bulgu ve sonuca değinilmemiştir. Yine çalışmada, yapı bakımından cümle türlerine bakıldığında sırasıyla basit cümlelerin sayısı, sıralı cümlelerin sayısından; sıralı cümlelerin sayısı, birleşik cümlelerin sayısından; birleşik cümlelerin sayısı, eksilteli cümlelerin sayısından; eksilteli cümlelerin sayısı, bağlı cümlelerin sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Bal (2013) “İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan Metinlerdeki Cümlelerin İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında “Cümle” ana başlığı altında yapılarına göre cümlelere, “Basit, Birleşik ve Sıralı Cümle” şeklinde değinmiştir. Kuruluşlarına göre cümlelere, “Kurallı, Devrik ve Eksilteli Cümle” şeklinde yer vermiştir. Yüklem türüne göre cümle türlerini ise “Fiil ve İsim Cümlesi” şeklinde ele almıştır. Anlamlarına göre cümle türlerine de “Bildirme, Ünlem, Emir, Dilek/Şart Cümlesi” şeklinde ele almıştır. Çalışmanın sonucunda 4.sınıf Türkçe ders kitabında yapı bakımından cümle türlerine bakıldığında, sırasıyla basit cümlelerin sayısı birleşik cümlelerin sayısından, birleşik cümlelerin sayısı, sıralı cümlelerin sayısından, sıralı cümlelerin sayısı, bağlı cümlelerin sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı çalışmada kuruluşlarına göre cümlelere bakıldığında kurallı cümleler, devrik cümlelerin sayısından; devrik cümleler, eksilteli cümlelerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada yüklem türüne göre cümlelere bakıldığında fiil cümlesi sayısının, isim cümlesi sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Anlamlarına göre cümlelere bakıldığında olumlu cümle sayısının olumsuz cümle sayısından fazla olduğu ve sırasıyla soru cümlesinin sayısı ünlem cümlesinin sayısından; ünlem cümlesinin sayısı, emir cümlesi sayısından; emir cümlesinin, dilek/şart cümlesi sayısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir.



## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

### 3.1. Araştırmanın Deseni

MEB ortaokul 5. sınıf ders kitaplarındaki metinlerin cümle bilgisi açısından incelendiği bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum araştırması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, tıpkı mimaride yapılan ayrıntılı bir planlama gibi, bilgi toplama, toplanan bilgileri organize etme, yorumlama ve araştırma bulgularına ulaşma gibi basamakları içeren sistematik desen türlerinden biridir (Merriam, 1988; akt. Aytaçlı, 2012).

### 3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılında yayınlanmış bütün 5. sınıf Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise MEB tarafından 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ortaokul 5. sınıflarda okutulması uygun görülen, Bilnet Matbaacılık tarafından basılan ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabından oluşmaktadır.

### 3.3. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Araştırmada veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006)'e göre doküman incelemesi “Araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar.” şeklinde açıklanmıştır (s.187). Toplanan veriler de içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. “Nitel araştırmalarda dokümanların incelenmesinde içerik analizi kullanılmaktadır” (Merriam, 1998: 123'den akt. Karadağ, 2014: 5). İçerik analizinde yapılan temel işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). İçerik analizinin gerçekleştirilmesi Seçme-indirgeme, gruplandırma genelleştirme-soyutlaştırma ve kuramla ilişkilendirme aşamalarının izlenmesi gerekmektedir (Früh,2001: 73-74' den akt. Karadağ, 2014: 5).

Bu çalışmada MEB onaylı 2017-2018 yılında Bilnet Matbaacılık (“M”) tarafından basılan ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabı incelenmiştir. İncelenen kitap, ders kitabı başlığında olup serbest okuma metinlerini içermektedir. Serbest okuma parçaları toplam sekiz temadan oluşmaktadır. Bunlar “Çocuk Dünyası”, “Millî mücadele ve Atatürk”, “Erdemler”, “Bilim ve Teknoloji”, “Milli Kültür”, “Okuma Kültürü”, “Sağlık, Spor” ve “Doğa ve Evren” isimli temalardır. Her temada beş metin olmak üzere toplam kırk metin

vardır. Bu kırk metinden 24 tanesi düz yazı, 8 tanesi dinleme metni, 7 tanesi şiir ve 1 tanesi de karikatür (görsel okuma) den oluşmaktadır. Çalışmada karikatür ve dinleme metinlerine ulaşamadığından düz yazı ve şiir türlerinden metinler el alınmıştır.

Çalışmanın konusunu oluşturan MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler Sarıca (2015)'nın "Türkçe Cümle Bilgisi" adlı eserinde "yüklemin konumuna göre cümleler, yapısına göre cümleler, yüklemin yapısına göre cümleler ve anlamına göre cümleler" şeklindeki cümle çözümleme tasnifine göre çözümlenmiştir.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde çalışmada elde edilen veriler tablo hâlinde verilmiş. Elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

### 4.1. MEB Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Yüklem Konumuna Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular

Tablo 4. 1. *Yüklem Konumuna Göre Cümlelere Yönelik Bulgular*

<b>Yüklem Konumuna Göre Cümleler</b>	<b>Frekans <i>f</i></b>	<b>Oran %</b>
<b>Kurallı cümleler</b>	1769	%87
<b>Devrik cümleler</b>	256	%13
<b>Toplam</b>	2025	%100

Tablo 4.1'den hareketle, MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler "*Yüklem Konumuna Göre Cümleler*" bakımından incelendiğinde, kitapta en fazla 1769 tane kurallı cümlelerin olduğu tespit edilirken 256 tane devrik cümlelerin olduğu tespit edilmiştir.

Bununla birlikte yüklem konumuna göre cümlelerden, kurallı cümlelerin 5. sınıf Türkçe ders kitabında %87 oranında yer aldığı görülürken devrik cümlelerin ise %13 oranında yer aldığı görülmektedir.

#### 4.2. MEB Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Yapısına Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular

Tablo 4. 2. *Yapısına Göre Cümlelere Yönelik Bulgular*

<b>Yapısına Göre Cümleler</b>	<b>Frekans</b> <i>f</i>	<b>Oran</b> %
<b>Basit Cümle</b>	576	%31
<b>Birleşik Cümle</b>	813	%45
- Şartlı Birleşik Cümle	49	
- İç İçe Birleşik Cümle	130	
- Girişik Birleşik Cümle	634	
<b>Bağlı Cümle</b>	108	%7
- Ki Bağlacıyla Kurulan Cümleler	21	
- Başka Bağlama Edatlarıyla Kurulan Bağlı Cümleler	87	
<b>Sıralı Cümle</b>	246	%13
- Bağımlı Sıralı Cümle	116	
- Bağımsız Sıralı Cümle	130	
<b>Eksik ve Yarım Bırakılmış Cümle</b>	78	%4
<b>Toplam</b>	1821	%100

Tablo 4.2’den hareketle, MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler “*Yapısına Göre Cümleler*” bakımından incelendiğinde, kitapta en fazla 813 tane birleşik cümle olduğu tespit edilirken bunu 576 tane basit cümle, 246 tane sıralı cümle, 108 tane bağlı cümle ve 78 tane eksik ve yarım bırakılmış cümle türlerinin takip ettiği görülmektedir. Bununla birlikte birleşik cümle türlerinden, en fazla 634 tane girişik birleşik cümle olduğu tespit edilirken bunu sırasıyla 130 tane ile iç içe birleşik ve 49 tane şartlı birleşik cümlelerin takip ettiği tespit edilmiştir. Ek olarak sıralı cümle türlerinden 130 tane bağımsız sıralı cümlelerin, 116 tane bağımlı sıralı cümlelerin yer aldığı tespit edilmiştir. Tablodan hareketle tespit edilen bir diğer bulgu bağlı cümle türleridir. Bağlı cümle türlerinden 87 tane başka bağlama edatlarıyla kurulan bağlı cümleler, 21 tane “ki” bağlacıyla kurulan cümlelerin olduğu tespit edilmiştir.

Yine Tablo 4.2’den hareketle, yapısına göre cümlelerin oransal dağılımına bakıldığında birleşik cümlelerin (%45) oranında, basit cümlelerin (%31) oranında, sıralı cümlelerin (%13) oranında, bağlı cümlelerin (%7) oranında, eksik ve yarım bırakılmış cümlelerin (%4) oranında dağılım gösterdiği görülmüştür.

### 4.3. MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Yüklem Türüne Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular

Tablo 4. 3. *Yüklem Türüne Göre Cümlelere Yönelik Bulgular*

<b>Yüklem Türüne Göre Cümleler</b>	<b>Frekans <i>f</i></b>	<b>Oran</b>
<b>Fiil cümleleri</b>	1673	%83
<b>İsim cümleleri</b>	352	%17
<b>Toplam</b>	2025	%100

Tablo 4.3'ten hareketle, MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler "Yüklem Türüne Göre Cümleler" bakımından incelendiğinde, kitapta en fazla 1673 tane ile fiil cümleleri olduğu görülürken 352 tane isim cümlesi yer aldığı tespit edilmiştir.

Bununla beraber yüklem türüne göre cümlelerden, fiil cümlelerinin 5. sınıf Türkçe ders kitabında %83 oranında yer aldığı görülürken isim cümlelerinin ise %17 oranında yer aldığı görülmektedir.

### 4.4. MEB Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerindeki Cümlelerin Anlamına Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Yönelik Bulgular

Tablo 4. 4. *Anlamına Göre Cümlelere Yönelik Bulgular*

<b>A. Eylemin Gerçekleşme Durumuna ve Adın/Niteliğin Varlık ve Yokluğuna Göre Cümleler</b>	<b>Frekans <i>f</i></b>	<b>Oran</b>
Olumlu cümle	1824	%90
Olumsuz cümle	201	%10
<b>Toplam</b>	2025	%100

Tablo 4.4.' ten hareketle, MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler "Eylemin gerçekleşme durumuna ve adın/niteliğin varlık ve yokluğuna göre cümleler" bakımından incelendiğinde cümlelerin büyük çoğunluğunun 1824 tane olumlu cümle olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber 201 tane olumsuz cümle olduğu görülmüştür.

Yine tablo 4.4.'ten hareketle, olumlu cümlelerin oranı (%90) iken olumsuz cümlelerin oranı ise (%10) şeklinde dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 4. 5. *Anlamına Göre Cümlelere Yönelik Bulgular*

<b>B. Tasarlama, Ünlem ve Soru Bildiren Cümleler</b>	<b>Frekans <i>f</i></b>	<b>Oran %</b>
Emir cümleleri	14	%4
Şart cümleleri	53	%17
Gereklilik cümleleri	40	%13
İstek cümleleri	32	%10
Ünlem cümleleri	71	%23
Soru cümleleri	87	%28
Rica cümleleri	1	%0
Yeterlilik cümleleri	14	%4
İhtimal cümleleri	1	%0
<b>Toplam</b>	<b>312</b>	<b>%99</b>

Tablo 4.5.’ten hareketle “*Tasarlama, ünlem ve soru bildiren cümleler*” in toplamda 312 tane cümle olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen cümlelerden en fazla tekrar edilen cümlenin 87 adet soru cümleleri olduğu görülürken bunu sırasıyla 71 tane ünlem cümlesi, 53 tane şart cümlesi, 40 tane gereklilik cümlesi, 32 tane istek cümlesi, 14 tane yeterlilik cümlesi ve 14 tane emir cümlesi takip ettiği görülmüştür. Tablodan hareketle en az kullanılan cümle türünün ihtimal ve rica cümleleri olduğu görülmüştür.

Yine tablo 4.5.’ten hareketle “*Tasarlama, ünlem ve soru bildiren cümleler*” in oransal dağılımına bakıldığında soru cümleleri (%28), ünlem cümleleri (%23), şart cümleleri (%17), gereklilik cümleleri (%13), istek cümleleri (%10), emir cümleleri (%4), yeterlilik cümleleri (%4), rica cümleleri (%0) ve ihtimal cümleleri (%0) şeklinde dağılım gösterdiği görülmektedir.

## BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

### 5.1. Tartışma

Bu bölümde çalışmanın bulgularından hareketle ulaşılan sonuçlara, sonuçların tartışılmasına ve tartışılan konular üzerinden getirilen önerilere yer verilmiştir.

Türkçe ders kitaplarındaki cümlelerin incelenmesi üzerine ilgili alanda az sayıda çalışma yapıldığı gözlenmiştir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, bu çalışmaların 4, 6, 7, ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarının metinlerinin cümle bilgisi açısından incelendiği görülmüştür. 5. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin cümle bilgisi açısından incelenmediği görülmüştür.

- Çalışmanın bulgularından hareketle, MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler “*yüklem konumuna göre cümleler*” bakımından incelendiğinde “kurallı cümle ve devrik cümle” şeklindeki tasnif kullanılmıştır. Bu tasniften hareketle 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerinde, 1769 tane kurallı cümle ve 256 tane devrik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçın (2009)’ın “İlköğretim 6, 7, ve 8. Sınıf Ders Kitaplarında Yer Alan Cümleler Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmasında “yüklem konumuna göre cümleler” i, kurallı cümle ve devrik cümle şeklinde tasnif etmiştir. İnceleme sonucunda, Yalçın (2009) 6. sınıf Türkçe ders kitabında, 938 tane kurallı cümle ve 179 tane devrik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Yalçın (2009)’ın incelediği 7. sınıf Türkçe ders kitabında, 875 tane kurallı cümlenin ve 157 tane devrik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yalçın (2009)’ın incelediği 8. sınıf Türkçe ders kitabında ise 926 tane kurallı cümlenin ve 172 tane devrik cümlenin yer aldığı sonucuna varmıştır. Kurallı cümlelerin devrik cümlelerden fazla olması durumu itibariyle bu sonuçlar çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Yiğit (2009)’ın “İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Ders Kitabı’ndaki Metinler Üzerinde Cümle Çeşitlerinin İncelenmesi ve Cümle Çeşitlerinin Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında, “yüklem konumuna göre cümleler” i kurallı cümle, devrik cümle ve eksilteli cümle şeklinde bir tasnif ile incelenmiştir. İncelemenin sonucunda, Yiğit (2009) 8. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerinde, 1530 tane kurallı cümle, 315 adet devrik cümle ve 46 adet eksilteli cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Eksilteli cümlenin “yüklem konumuna göre cümleler” başlığının altında verilmesinin

dışında, kurallı cümlenin devrik cümlelerden fazla olması durumundan dolayı bu sonuçlar çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Hacıoğlu (2010)'nun "İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders kitaplarının Cümle Bakımından İncelenmesi" adlı çalışmasında "yüklemin konumuna göre cümleler" i, kurallı cümle ve devrik cümle şeklinde bir tasnif kullanmıştır. İnceleme sonucunda, Hacıoğlu (2010)'nun incelediği 6. sınıf Türkçe ders kitabında, 846 tane kurallı cümle ve 186 tane devrik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Hacıoğlu (2010)'nun 7. sınıf Türkçe ders kitabında, 848 tane kurallı cümle ve 147 tane devrik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Hacıoğlu (2010) 8. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde ise 848 adet kurallı cümle ve 142 tane devrik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bu sonuçlar, çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Bal (2013)'ın "İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan Metinlerdeki Cümlelerin İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında "yüklemin konumuna göre cümleler" i, kurallı cümle, devrik cümle ve eksilteli cümle şeklindeki tasnifiyle cümleleri incelemiştir. İnceleme sonucunda, yüklem türüne göre cümlelerin, 1588 tane kurallı cümle, 73 tane devrik cümle ve 53 tane eksilteli cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Eksilteli cümlenin "yüklemin konumuna göre cümleler" başlığının altında verilmesi çalışmayla farklılık göstermektedir. Kurallı cümlelerin devrik cümlelerden fazla olması sonucu çalışma ile benzerlik göstermektedir.

- Çalışmanın bulgularından hareketle MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler "*yapısına göre cümleler*" bakımından incelendiğinde, 813 tane birleşik cümlenin, 576 tane basit cümlenin, 246 tane sıralı cümlenin, 108 tane bağlı cümlenin ve 78 tane eksik ve yarım bırakılmış cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte birleşik cümle türlerinden, 634 tane girişik birleşik cümle, 130 tane iç içe birleşik ve 49 tane şartlı birleşik cümle yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Sıralı cümle türlerinden; 130 tane bağımsız sıralı cümle ve 116 tane bağımlı sıralı cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bağlı cümle türlerinden, 87 tane başka bağlama edatlarıyla kurulan bağlı cümleler ve 21 tane "ki" bağlacıyla kurulan cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçın (2009)'ın "İlköğretim 6, 7. ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Cümleler Üzerine Bir Değerlendirme" adlı çalışmasında yapısına göre cümleleri; basit cümle, birleşik cümle, bağlı cümle ve sıralı cümle şeklinde bir tasnif kullanarak cümleleri incelemiştir. İnceleme sonucunda Yalçın (2009) 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan cümlelere yönelik elde ettiği bulgularda, 785 tane basit cümle, 144 tane sıralı cümle, 107



tane birleşik cümle ve 85 tane bağlı cümlelerin yer aldığı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Birleşik cümle türlerini de iç içe birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle olarak ele almıştır. 67 tane iç içe birleşik cümle ve 40 tane şartlı birleşik cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yine 7. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan cümlelere yönelik elde ettiği bulgularda, 732 tane basit cümle, 161 tane sıralı cümle, 72 adet birleşik cümle ve 59 tane bağlı cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yine, birleşik cümle türlerinden, 48 tane iç içe birleşik cümle (48) ve 34 tane şartlı birleşik cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan cümlelere yönelik elde ettiği bulgularda ise 818 adet basit cümle, 149 tane sıralı cümle, 89 tane bağlı cümle ve 81 tane birleşik cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde birleşik cümle türlerinden 52 tane iç içe birleşik cümle ve 29 tane şartlı birleşik cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. İnceleme sonucunda, Yalçın (2009)'ın "İlköğretim 6, 7, ve 8. sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Cümleler Üzerine Bir Değerlendirme" adlı çalışmasında elde ettiği sonuçlar ile bu çalışmanın sonuçları arasında farklılık göstermektedir.

Yiğit (2009)'ın "İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Ders Kitabı'ndaki Metinler Üzerinde Cümle Çeşitlerinin İncelenmesi ve Cümle Çeşitlerinin Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında, yapısına göre cümleleri; basit cümle, birleşik cümle ve sıralı cümle şeklinde bir tasnif kullanmıştır. Birleşik cümleleri de 'girişik birleşik, iç içe birleşik, şartlı birleşik, ki'li birleşik ve bağlaçlı cümle şeklinde ele almıştır. İnceleme sonucunda, Yiğit (2009) yapısına göre cümlelerinde, 377 tane basit cümle, 463 tane birleşik cümle ve 213 tane sıralı cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca birleşik cümle türlerinden 279 girişik birleşik cümlelerin, 93 tane iç içe birleşik cümlelerin, 39 tane şartlı birleşik cümlelerin, 30 tane ki'li birleşik cümlelerin ve 22 tane bağlaçlı cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Hacıoğlu (2010)'nun "İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Cümle Bakımından İncelenmesi" adlı çalışmasında yapısına göre cümleleri; basit cümle, birleşik cümle, sıralı cümle, bağlı cümle, ara cümle ve eksilteli cümle şeklinde bir tasnif kullanarak cümleleri incelemiştir. İnceleme sonucunda, Hacıoğlu (2010)'nun 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan cümlelere yönelik elde ettiği bulgularda, 728 tane basit cümle, 165 tane sıralı cümle, 99 tane birleşik cümle, 96 tane eksilteli cümle ve 67 tane bağlı cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Birleşik cümle türlerinden, 61 tane iç içe birleşik cümle ve 38 tane şartlı birleşik cümlelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Ara sözlü cümle, kullanılan tasnifte ele alınmıştır fakat bulgularda rastlanılmamıştır. Hacıoğlu (2010)'nun 7. sınıf

Türkçe ders kitaplarında yer alan cümlelere yönelik elde ettiği bulgularda, 714 tane basit cümle, 158 tane sıralı cümle, 108 tane eksilteli cümle, 75 tane birleşik cümle ve 42 tane bağlı cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Birleşik cümleyi oluşturan türlerinden, 45 tane iç içe birleşik cümle ve 30 tane şartlı birleşik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Hacıoğlu (2010)'nun 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan cümlelere yönelik elde ettiği bulgularda ise 688 tane basit cümle, 190 tane sıralı cümle, 71 tane birleşik cümle, 66 tane eksilteli cümle ve 47 tane bağlı cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Birleşik cümleyi oluşturan, 39 tane iç içe birleşik cümle ve 32 tane şartlı birleşik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. İnceleme sonucundan hareketle, Hacıoğlu (2010)'nun "İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Cümle Bakımından İncelenmesi" adlı çalışmasındaki sonuçlar çalışmayla farklılık göstermektedir.

Bal (2013)'in "İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan Metinlerdeki Cümlelerin İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında yapısına göre cümleleri; "basit cümle, birleşik cümle, sıralı cümle" şeklinde tasnif etmiştir. Birleşik cümlenin alt başlığında ise "girişik birleşik cümle, iç içe birleşik cümle, şart'lı birleşik cümle, ki'li birleşik ve bağlaçlı birleşik cümle" şeklinde yer vermiştir. İnceleme sonucunda yapısına göre cümlelerin varlığı, 899 tane basit cümle, 733 tane birleşik cümle ve 133 tane sıralı cümlenin yer aldığını tespit etmiştir. Ayrıca birleşik cümleleri oluşturan 430 tane girişik birleşik cümle, 125 tane iç içe birleşik cümle, 80 tane bağlaçlı birleşik cümle, 29 tane şartlı birleşik cümle ve 7 tane ki'li birleşik cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar çalışma ile farklılık göstermektedir.

Yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında en belirgin farkın yapı bakımından cümle türlerinde olduğunu görülmektedir. Bu farkın bu kadar belirgin olmasının sebebi de cümleleri çözümlerken temele aldıkları tasniflerden kaynaklanmaktadır. Bakıldığında Yalçın (2009)'ın, Yiğit (2009)'in ve Hacıoğlu (2010)'nun yaptıkları çalışmalarda benzer tasnif kullandıkları görülmüştür. Bu kullanılan tasnifte de birleşik cümle türünün içerisinde girişik birleşik cümle türüne yer verilmemekle birlikte içerisinde isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil eklerini barındıran yapıları da basit cümle türü şeklinde ele almışlardır. Yapılan çalışmalarda basit cümle türünün birleşik cümlelerden fazla olmasının temel sebebi bu durumdan kaynaklanmaktadır.

- Çalışmanın bulgularından hareketle MEB ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler "*yüklem türüne göre cümleler*" bakımından incelendiğinde "fiil cümlesi

ve isim cümlesi” şeklindeki tasnif kullanılmıştır. Bu tasniften hareketle 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerinde, 1673 tane fiil cümlesi ve 352 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçın (2009)’ın “İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Cümleler Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmasında “yüklemin türüne göre cümleler” i, fiil cümlesi ve isim cümlesi şeklinde tasnif etmiştir. Bu tasnifi kullanarak cümleleri incelemiştir. İnceleme sonucunda, Yalçın (2009) 6. sınıf Türkçe ders kitabında, 907 tane fiil cümlesi ve 209 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Yalçın (2009)’ın incelediği 7. sınıf Türkçe ders kitabında, 775 tane fiil cümlesinin ve 247 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yalçın (2009)’ın incelediği 8. sınıf Türkçe ders kitabında ise 886 tane fiil cümlesi ve 212 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Yiğit (2009)’ın “İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Ders Kitabı’ndaki Metinler Üzerinde Cümle Çeşitlerinin İncelenmesi ve Cümle Çeşitlerinin Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında, “yüklemlerine göre cümleler” i fiil cümlesi ve isim cümlesi şeklindeki tasnifi kullanmıştır. İncelemenin sonucunda, Yiğit (2009) 8. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerinde, 1349 tane fiil cümlesi (1349) ve 363 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Hacıoğlu (2010)’nun “İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Cümle Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmasında “yüklemin türüne göre cümleler” i, fiil ve isim cümleleri şeklinde bir tasnif kullanmıştır. İnceleme sonucunda, Hacıoğlu (2010)’nun incelediği 6. sınıf Türkçe ders kitabında, 893 tane fiil cümlesi ve 160 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Hacıoğlu (2010)’nun 7. Sınıf Türkçe ders kitabında, 790 tane fiil cümlesi ve 205 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yine, Hacıoğlu (2010) 8. Sınıf Türkçe ders kitabında ise 816 tane fiil cümlesi ve 178 tane isim cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Bal (2013)’ın “İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan Metinlerdeki Cümlelerin İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında “yüklemin türüne göre cümleler” i; isim cümlesi ve fiil cümlesi şeklindeki tasnifi kullanarak cümleleri incelemiştir. İnceleme sonucunda, Bal (2013) yüklem türüne

göre cümlelerin varlığı; isim cümlesi (370) ve fiil cümlesi (1345) şeklinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar çalışma ile benzerlik göstermektedir.

- Çalışmanın bulgularından hareketle MEB ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler “*anlamına göre cümleler*” bakımından incelendiğinde, “eylemin gerçekleşme durumuna ve adın/niteliğin varlık ve yokluğuna göre cümleler” başlığının altında, 1824 tane olumlu cümlenin ve 201 tane olumsuz cümlenin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. “*Tasarlama, ünlem ve soru bildiren cümleler*” başlığının altında, 14 tane emir cümlesi, 53 tane şart cümlesi, 40 tane gereklilik cümlesi, 32 tane istek cümlesi, 87 tane soru cümlesi, 71 tane ünlem cümlesi, 1 tane rica cümlesi, 14 tane yeterlilik cümlesi ve 1 tane ihtimal cümlesi yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yiğit (2009)’in “İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Ders Kitabı’ndaki Metinler Üzerinde Cümle Çeşitlerinin İncelenmesi ve Cümle Çeşitlerinin Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında, “anlamına göre cümleler” i; olumlu cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi, ünlem cümlesi, emir cümlesi ve dilek/şart cümlesi şeklinde tasnif etmiştir. İnceleme sonucunda, Yiğit (2009) 8. sınıf Türkçe ders kitabında, 1837 tane olumlu cümlenin, 170 tane olumsuz cümlenin, 94 tane soru cümlesinin, 8 tane ünlem cümlesinin, 33 tane emir cümlesinin ve 29 tane dilek/şart cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Olumlu cümlenin olumsuz cümleden daha fazla olması, soru cümlesine, ünlem cümlesine, emir cümlesine ve dilek/şart cümlesine yer verilmesi açısından sonuçlar, çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Yalçın (2009)’ın “İlköğretim 6., 7. ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Cümleler Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmasında “anlamına göre cümleler” i; olumlu cümle, olumsuz cümle ve soru cümlesi şeklinde tasnif etmiştir. İnceleme sonucunda, Yalçın (2009) 6. sınıf Türkçe ders kitabında, 955 tane olumlu cümlenin, 121 tane olumsuz cümlenin ve 44 tane soru cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Yalçın (2009)’ın incelediği 7. sınıf Türkçe ders kitabında, 830 tane olumlu cümlenin, 129 tane olumsuz cümlenin ve 71 tane soru cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yalçın (2009)’ın incelediği 8. sınıf Türkçe ders kitabında ise 937 tane olumlu cümlenin, 126 tane olumsuz cümlenin ve 31 tane soru cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Olumlu cümlelerin olumsuz cümlelerinden daha fazla olması ve soru cümlelerine yer verilmesi açısından sonuçlar, çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Hacıoğlu (2010)'nun "İlköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders kitaplarının cümle bakımından incelenmesi" adlı çalışmasında "anlamına göre cümleler" e dair herhangi bir bulguya ulaşılammıştır.

Bal (2013)'ın "İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan Metinlerdeki Cümlelerin İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında "anlamına göre cümleler" i; olumlu bildirme cümlesi, olumsuz bildirme cümlesi, soru cümlesi, ünlem cümlesi, emir cümlesi ve dilek/şart cümlesi şeklinde tasnif etmiştir. İnceleme sonucunda, Bal (2013) 4. sınıf Türkçe ders kitabında bulunan metinlerde, 1497 tane olumlu cümlenin, 203 tane olumsuz cümlenin, 35 tane soru cümlesinin (35), 106 tane ünlem cümlesinin, 67 tane emir cümlesinin ve 28 tane dilek/şart cümlesinin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Olumlu cümlenin olumsuz cümleden daha fazla olması, soru cümlesine, ünlem cümlesine, emir cümlesine ve dilek/şart cümlesine yer verilmesi açısından sonuçlar, çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

## 5.2. Öneriler

İlkokul ve ortaokul Türkçe derslerinde en uzun süre kullanılan ve sık sık başvuru alan araçların başında ders kitapları vardır. Ders kitapları hazırlanırken metinlerin seçimine yönelik şu öneriler dikkate alınabilir:

- Bilişsel Gelişim Kuramına göre somut işlemler dönemi 6-11 yaş aralığını kapsamaktadır. 5. Sınıf öğrenciler, gelişim kuramına göre somut işlemler döneminde yer almaktadır. Dolayısıyla 5. sınıf Türkçe ders kitapları metinlerinde fiil cümlelerinin ağırlıklı olduğu metinlerin seçilmesi beklenir. Bunun nedeni, fiil cümlelerinin iş, oluş ve hareketi somutlaştırmaya daha eğilimli olmasındandır. Sınıf düzeyi arttıkça metinlerdeki fiil cümlelerinin sayısı azaltılıp isim cümlelerinin sayısı artırılabilir.
- 5. sınıf Türkçe ders kitaplarına metinlerin seçilmesinde, yapı bakımından basit cümlelerin ağırlıkta olduğu metinler verilebilir. Sınıf düzeyi arttıkça karmaşık cümle yapılarından oluşan metinlerin sayıları artırılarak verilebilir.
- Türkçe ders kitabında yer alan metinlerin seçilmesinde, okunabilirlik açısından kurallı cümlelerin devrik cümlelere göre daha ağırlıkta olmasına dikkat edilebilir.
- MEB'in onayladığı farklı yayınevlerinin ders kitapları ve 5, 6, 7, ve 8. sınıf düzeyindeki ders kitaplarıyla ilgili benzer çalışmalar yapılabilir.

## KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2015). *Her yönüyle dil: Ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktan, B. (2009). *Türkiye Türkçesinin söz dizimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akerson, F. E. ve Ozil, Ş. (1998). *Türkçede niteleme, sıfat işlevli yan tümceler*. İstanbul: Simurg Yayınları
- Atabay, N., Özel, S. ve Çam, A. (1981). *Türkiye Türkçesinin sözdizimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(1), 1-9.
- Bal, B. (2013). *İlköğretim 4.sınıf Türkçe ders kitabında bulunan metinlerdeki cümlelerin incelenmesi ve Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Banguoğlu, T. (1986). *Türkçenin grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Beserek A. (1991). *Türkçede cümle yapısı*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Bilgegil, M. K. (1984). *Türkçe dilbilgisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Delice, H.İ. (2012). Yapı açısından cümle sorunu. *Turkish Studies*, 7(3), 871 – 876.
- Demir, D. ve Yılmaz, E. (2005). *Türk dili el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Demir, N. (2019). *Türkçe cümle bilgisi*. Ankara: Altınordu Yayınları.
- Dizdaroğlu, H. (1976). *Tümcebilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ediskun, H. (1988). *Türk dilbilgisi (sesbilgisi, biçimbilgisi, cümlebilgisi)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ergin, M. (2013). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basımevi.
- Gencan, T. N. (2007). *Dilbilgisi*. Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayıncılık.
- Güneş, F. (2013). Dil bilgisi öğretiminde yeni yaklaşımlar. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2(7), 72.
- Hacıoğlu, Ö. (2010). *İlköğretim 6,7,8. sınıf Türkçe ders kitaplarının cümle bakımından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Hatiboğlu, V. (1982). *Türkçenin sözdizimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Hengirmen, M. (1999). *Dil bilgisi ve dilbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: Engin Yayıncılık.
- Kara, S. (2012) Girişik cümle problemi üzerine bir inceleme. *Turkish Studies*, 7(2), 643-648.
- Karaağaç, G. (2009). *Türkçenin söz dizimi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 16(1), 49-71.
- Karahan, L. (1993) Türkçede birleşik cümle problemi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 505, 19-23.
- Karahan, L. (2000). Yapı bakımından cümle sınıflandırmaları üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 583, 16 – 23.
- Karahan, L. (2006). *Türkçede sözdizimi*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel algı çerçevesi ile bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler-teknikler* (33. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasoy, Y. vd. (2015). *Üniversiteler için uygulamalı Türk dili ve kompozisyon bilgileri*. Konya: Aybil Yayınları.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*. 1(1), 62 – 80.
- Kolaç, Emine (2003). İlköğretim dördüncü sınıf türkçe ders kitaplarının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (17) 1: 106
- Kültürel, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi cümle bilgisi (Ders kitaplarıyla mukayeseli)*. İstanbul: Simurg Kitapçılık, Yayıncılık.
- Mansuroğlu, M. (1955). Türkçede tümce çeşitleri ve bağlayıcıları. *Türk Dili Araştırmalar Yıllığı – Belleten*. 59-71.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabı*. İstanbul: Bilnet Yayıncılık.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (1-8)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Özkan, A., Toker, M. ve Aşçı U. D. (2016). *Türkiye Türkçesi söz dizimi*. Konya: Palet Yayınları.
- Özkan, M. ve Sevinçli, V. (2009). *Türkiye Türkçesi söz dizimi (Kelime çözümlemeli)*. İstanbul: Akademik Kitaplar Yayınevi.
- Sarıca, B. (2015). *Türkçe cümle bilgisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Topaloğlu, A. (1989). *Dil bilgisi terimleri sözlüğü*. İstanbul: Ötüken Yayıncılık.
- Yalçın, G. (2009). *İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan cümleler üzerine bir değerlendirme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaman, E. (2000). *Türkiye Türkçesi ve Özbek Türkçesinin söz dizimi bakımından karşılaştırılması*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006) *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, Z. Ş. (2009). *İlköğretim Türkçe 8. sınıf ders kitabı'ndaki metinler üzerinde cümle çeşitlerinin incelenmesi ve cümle çeşitlerinin Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zülfikar, H. vd. (1990). *Yüksek öğretim öğrencileri için Türk dili ve kompozisyon bilgileri*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Matbaası.



## EKLER

### Ek 1: 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Cümle Tahlilleri

#### 1. Metin: Oyuncak

1) Kızımın iki torunumun evden çıkmasını bekliyorum.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Pencereden dışarı bakıyorum, onlar gözden kayboluncaya kadar.  
(Onlar gözden kayboluncaya kadar pencereden dışarı bakıyorum.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) Sonra hemen torunlarımın odasına giriyorum, dolabı açıyorum.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

4) En sevdiğim, elektrikli tren.

(Elektrikli tren en sevdiğim(dir.))

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

5) Özene bezene rayları yerleştiriyorum; lokomotif, vagonları koyuyorum rayların üstüne, basıyorum düğmeye.

(Özene bezene rayları yerleştiriyorum; lokomotif, vagonları rayların üstüne koyuyorum, düğmeye basıyorum.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

**6) Sahici lokomotif gibi...**

**- Eksik cümle**

**7) Çuf çuf! (CDU) Uzaniyorum yere; trenin gidişini, istasyonda duruşunu, sonra yeniden hareket edişini, arada bir lokomotiften “düüt” diye düük sesi çıkarmasını seyretmek o kadar hoş oluyor ki...**

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, eksik cümle

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, eksik cümledir.

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, eksik cümle

**8) Çuf çuf çuf! (CDU) Bayılıyorum torunlarımın oyuncak trenleri ile oynamaya. (Torunlarımın oyuncak trenleri ile oynamaya bayılıyorum.)**

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**9) Altmış yaşını çoktan geçmiş birinin, oyuncaklarla böyle oynaması garip gelebilir çoğu kişiye.**

(Çoğu kişiye altmış yaşını geçmiş birinin oyuncaklarla böyle oynaması garip gelebilir.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**10) Belki de gerçekten öyle. (-dir.)**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**11) Oyuncaklarla oynamak aslında çocukların hakkı. (-dır.)**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Ama ne yapabilirim?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

13) Bu yaşta olmama rağmen ben de seviyorum oyuncaklarla oynamayı.  
(Bu yaşta olmama rağmen ben de oyuncaklarla oynamayı seviyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümlesi
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Trenden sonra taş bebeği alıyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Anahtarını kurup yere koyuyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Tıpkı canlıymış gibi tıpış tıpış yürüyor bana doğru.  
(Tıpkı canlıymış gibi bana doğru tıpış tıpış yürüyor.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) Masmavi gözleri, sapsarı saçları var.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

18) Yatağına yatırınca gözleri kapanıyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Karnına basınca “mama” diyor, canlı gibi.  
(Karnına basınca canlı gibi “mama” diyor.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Elbiseleri de öylesine hoş ki! (ki CDU)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

21) Başında fiyonklu bembeyaz bir de kurdelesini var.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

22) Sonra helikopteri çalıştırıyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Yüksekten bir bırakıyorum aşağı, hoop.  
(Yüksekten aşağı “hoop” bir bırakıyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

24) Sahici helikopter sesi gibi ses çıkarıyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Pervanesini döndüre döndüre süzülüp yere iniyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) Hep kızımın torunumun evden çıkmasını gözlüyorum oyuncaklarla oynamak için.

(Oyuncaklarla oynamak için hep kızımınla torunumun evden çıkmalarını gözlüyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Bayağı seviniyorum onlar evden ayrılınca.  
(Onlar evden ayrılınca bayağı seviniyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Kızımın, torunumun yanında oynamaya doğrusu utanıyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

29) Onların evden çıkmalarını bekliyorum, dört gözle bekliyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

30) Arada bir dışarı bakıyorum, kızımınla torunum geliyorlar mı diye.  
(Arada bir, kızımınla torunum geliyorlar mı diye dışarı bakıyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

31) Bir keresinde öylesine dalmışım ki elektrikli trenle oynarken gelişlerini fark edememişim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Ki bağlı ve girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumsuz cümle

**32)** Kızım beni yere yatmış, trenle oynarken görünce katıla katıla gülmüş; “Ne o, baba çocukluğuna mı özendin?” diye takılmıştı.

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı, girişik birleşik ve iç içe birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**33)** O günden sonra çok dikkat ediyorum bir daha suçüstü yakalanmamaya.

(O günden sonra bir daha suçüstü yakalanmamaya çok dikkat ediyorum.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**34)** Bu yüzden sık sık dışarı bakıyorum gelen var mı diye.

(Bu yüzden gelen var mı, diye sık sık dışarı bakıyorum.)

**a) Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**35)** Gelen filan yoksa treni çalıştırıyorum, bebeği yürütüyorum, helikopteri uçuruyorum.

**a) Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımlı sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

3. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

3. cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu, şart cümlesi

2. Cümle, olumlu cümle

## 3. Cümle, olumlu cümle

36) Leğene su doldurup oyuncak deniz motorunu yzdzürüyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

37) Yani öyle bir güzel oluyorum ki işte o kadar olur!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Ki'li bağı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu, ünlem cümlesi

38) Çocuklar gibi...

- **Eksik cümle**

39) Her şeyi unutuyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

40) Dizlerimdeki o acımasız romatizma ağrılarımı bile...

- **Eksik cümle**

41) Her şeyi unutuyorum oyuncaklar arasında.

(Oyuncaklar arasında her şeyi unutuyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

42) Biliyorum, benim yaşımda birine aykırı iş, böyle çocuklar gibi oynamak.

(Benim yaşımda birine böyle çocuklar gibi oynamak aykırı iş, biliyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

43) Ama ne yapayım, elimde değil!

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumsuz, ünlem cümlesi

44) Bir yanım çocuk kalmış!

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

45) Çocukluğumuz çok, çok uzaklarda kaldı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

46) Kaybettim gitti onu!

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

47) Elektrikli trenlerim, yürüyen, konuşan taş bebeklerim filan olmadan!

- **Eksik cümle**

48) İşte bu yüzden efendim, işte bu yüzden.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

49) Onlar gidince hemen oyuncakların bulunduğu dolabı açıyorum.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle



d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

50) Oyuncakları ortaya çıkartıyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

51) Oynuyorum...

- **Eksik cümle**

52) Oynuyorum...

- **Eksik cümle**

53) Benim, çocukluğumda hiç oyuncağım olmamıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

54) Oynardım tabi çocukken.

(Çocukken tabi oynardım.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

55) Yani böylesine oyuncaklar; elektrikli tren, yürüyüp konuşan taş bebek, helikopter gibi...

- **Eksik cümle**

56) Neyle mi oynardım?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

57) Böyle şeyler yoktu benim çocukluğumda.

(Benim çocukluğumda böyle şeyler yoktu.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

58) Aşık oynardım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

59) Hani şu koyunların bacaklarından çıkan kemik var ya işte onunla.

- **Eksik cümle**

60) Aşığı kırmızı, çıkmaz boyaya boyardım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

61) Şişkin yanına “tek”, içeri göçük yanına “aç”, bir fasulye kesitini andıran yanına “bey”, düzce olan yanına “eşek” derdik.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

62) Elimize alıp havada döndürerek yere atardık aşıkları.

(Aşıkları elimize alıp havada döndürerek yere atardık.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

63) Ustalık “bey” yanını üste gelecek biçimde, aşığı yere oturtabilmekteydi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

64) Sonra tahtadan kılıçları, söğüt dalından atlar yapıp askercilik oynardık.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

65) Şarkılar söyleyerek, “girit bizim canımız, feda olsun kanımız1” diyerekten.

- **Eksik cümle**

66) Birdirbir oynardık, beştaş oynardık, köşe kapmaca oynardık, uzun eşek oynardık.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi  
 3. Cümle, fiil cümlesi  
 4. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 3. cümle, kurallı cümle  
 4. Cümle, Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle  
 3. Cümle, olumlu cümle  
 4. Cümle, olumlu cümle
- 67) Ama torunum gibi böylesine “çuf çuf” diye işleyen elektrikli trenim, yatırınca gözleri kapanan taş bebeğim, helikopterim, leğende “pat pat” diye yüzen deniz motorum yoktu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 68) Kendi oyuncağımızı kendimiz yapardık.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 69) Acı kavun denen bir bitki vardır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 70) Onlara kibrit çöpü batırıp ayak, burun, kulak, boynuz takardık.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 71) Takardık da sözde inek yapardık.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**72) Komşumuzun oğlunun kurşun askerleri vardı bir tek.**

(Bir tek, komşumuzun kurşun askerleri vardı.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**73) Onlarla da oynardık.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**74) Nişan alan, yürüyen, selam duran kurşun askerler(dir).**

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**75) Torunumun da var böyle askerleri.**

(Torunumun da böyle askerleri var.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**76) Ama kurşun asker değil.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumsuz Cümle

**77) Plastikten yapılmış.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**78) Onlarla oynamasını sevmiyorum.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

**79)** Anlamıyorum, niçin o güzelim kurşun askerleri plastik yapıyorlar?

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumsuz soru cümlesi

**(Erdoğan Tokmakçioğlu)**

**2. Metin: Çocukluk**

**1)** Aftan Dede'ye para saydım,

Sattı bana çocukluğumu.

(Aftan Dede'ye para saydım, bana çocukluğumu sattı.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle.

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**2)** Artık ne yaşım var, ne adım;

Bilmiyorum kim olduğumu.

(Artık ne yaşım var, ne adım (var); kim olduğumu bilmiyorum.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle

2. Cümle, olumsuz cümle

3. Cümle, olumlu cümle

3) Hiçbir şey sorulmasın benden;

Haberim yok olan bitenden.

(Benden hiçbir şey sorulmasın; olan bitenden haberim yok.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle

2. Cümle, devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle

2. Cümle, olumsuz cümle

4) Bu bahar havası, bu bahçe;

Havuzda su şırıl şırıldır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız Sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, eksik cümle

2. Cümle, İsim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, eksik cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, eksik cümle

2. Cümle, olumlu cümle

5) Uçurtmam bulutlardan yüce (dir),

Zıpızıplarım pırıl pırıldır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi

2. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

6) Ne güzel dönüyor çemberim;

Hiç bitmese horoz şekerim.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, devrik cümle
  2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumsuz istek cümlesi

(Cahit Sıtkı Tarancı)

### 3. Metin: Alis Harikalar Diyarında- Tavşanın Peşinden

- 1) Alis ırmağın kıyısındaki çimenlerin üzerinde, ablasının yanında boş boş oturuyordu.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 2) Canı sıkılmaya başlamıştı çünkü yapacak hiçbir şeyi yoktu.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, Fiil cümlesi
    2. Cümle, İsim cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:**
    1. Cümle, Kurallı cümle
    2. Cümle, kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:**
    1. Cümle, Olumlu cümle
    2. Cümle, olumsuz cümle
- 3) Bir iki kere ablasının elinde okuduğu kitaba göz attı.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 4) Fakat kitapta ne bir resim (vardı),ne de bir konuşma vardı.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, isim cümlesi
    2. Cümle, isim cümlesi
  - c) **Yüklem Yeri:**
    1. Cümle, kurallı cümle
    2. Cümle, kurallı cümle

- d) Cümlelerin Anlamı:**
1. Cümle, olumsuz cümle
  2. Cümle, olumsuz cümle
- 5) Alis kendi kendine “içinde resim ve konuşma olmayan kitaplar ne işe yararlar!” diye düşündü.
- a) Cümlelerin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) Hava öylesine sıcaktı ki sersemlemiş ve uykusu gelmişti.
- a) Cümlelerin Yapısı:** “ki” ve “ve” bağlama edatıyla bağlı cümle
- b) Yüklem Türü:**
1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) Cümlelerin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
- 7) Papatyalardan bir çelenk yapmak için kalkıp papatyaya toplasam mı, diye düşünürken önünden kırmızı gözlü beyaz bir tavşanın koşarak geçtiğini gördü.
- a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Bunda şaşırarak hiçbir şey yoktu.
- a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu (şekilce olumsuz) cümle
- 9) Tavşanın kendi kendine “Eyvah! Eyvah! Çok geç kalacağım!” diye mırıldanmasının şaşılacak bir olay olması gerektiğini düşündü.
- a) Cümlelerin Yapısı:** İç içe birleşik ve girişik birleşik cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle



- 10) Fakat bu olay Alis'e o an çok doğal gelmişti.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 11) Oysaki tavşan yeleğinin cebinden bir saat çıkarıp bakarak hızlı hızlı yürümeye başlayınca Alis merakla ayağa fırladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Şimdiye kadar ne yeleği ne de yeleğinin cebinde bir saat olan tavşan görmemişti.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 13) Tavşanın arkasından koşmaya başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 14) Hayvan çalılıkların arkasındaki büyük bir deliğe girip kayboldu.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 15) Biraz sonra, Alis de bir daha oradan nasıl çıkacağını hiç düşünmeden tavşanın arkasından büyük deliğe girdi.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 16) Tavşan deliği bir tünel gibi dümdüz gidiyordu.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 17) Fakat birdenbire dik bir eğimle aşağılara doğru kıvrılmaya başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 18) Alis derin bir kuyuyu andıran tünelde aşağıya doğru yuvarlanıverdi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 19) Alis kuyunun mu çok derin olduğunu yoksa kendisinin mi çok yavaş düştüğünü anlamaya çalışırken sürekli çevresine bakınmaya ve daha neler olabileceğini düşünmeye vakit buluyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 20) İlk olarak kuyunun dibine baktı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 21) Fakat orası göz gözü görmeyecek kadar karanlıktı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz (şekilce olumlu) cümle
- 22) Sonra kuyunun duvarlarına göz attı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 23) Duvarlarda bir sürü dolaplar ve raflar vardı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 24) Ayrıca etrafta epeyce harita ve tablo bulunuyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 25) Aşağıya doğru inerken rafın birinde üzerinde “Portakal reçeli” yazan bir kavanoz yakaladı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 26) Fakat kavanozun boş olduğunu görünce hayal kırıklığına uğradı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz (şekilce olumlu) cümle
- 27) Kavanozu aşağıya atmayı tasarlıyordu ki onun, birisinin kafasına düşüp öldürebileceğini düşünerek önünden geçtiği başka bir rafa koydu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve Ki’li bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 28) “Eh” diye düşündü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 29) “böyle bir düşüşten sonra evdeki merdivenlerden düşsem bana mısın demem! Kim bilir bizinkiler beni ne kadar cesur bulurlar. Damdan bile düşsem ağzımı açmam artık.”
- **Eksik cümle**
- 30) Alis aşağıya doğru düşmeye devam ediyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 31) Acaba bu düşme hiç bitmeyecek miydi?
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz soru cümlesi
- 32) “Ne biçim kuyu bu, bunun dibine varmayacak mıyım ben?” diye düşündü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 33) “Acaba kaç kilometre düştüm? Herhalde dünyanın merkezine yaklaşıyor olmalıyım.” diye bağıarak söylendi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** iç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 34) Alis okulda buna benzer bir şeyler öğrenmişti.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 35) Fakat çevresinde onu dinleyecek kimse olmadığından bilgisini uzun uzadıya göstermek için iyi bir fırsat sayılmazdı, onun için faydalı bir egzersizdi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumsuz cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 36) Evet mesafeyi iyi hesapladım.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** olumlu cümle
- 37) Ama kim bilir hangi enlem ya da boylama vardım?  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, devrik cümle  
2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 38) Alis'in ne enlem ne de boylam hakkında hiçbir bilgisi yoktu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 39) Yine de bunların ilgi çekici, güzel sözcükler olduğunu düşünmüştü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 40) Düşüncesine şöyle devam etti: "Acaba dünyayı öbür tarafından delip çıkacak mıyım? Tepe üstü yürüyen insanların arasına çıkmak amma tuhaf olur! Onlar Antipatiler olmalı!"  
a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 41) Alis bu defa kendisini dinleyen kimse bulunmadığına sevindi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 42) Çünkü söylediği kelimenin doğru olmadığından emindi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 43) Onlara hangi ülkede olduğumu sorabilirdim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 44) Bir dakika bayan, burası Yeni Zelenda mı yoksa Avustralya mı?
- Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, isim cümlesi
    - Cümle, isim cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu, soru cümlesi
    - Cümle, olumlu, soru cümlesi
- 45) Bu sözleri söylerken, bir yandan da saygıyla eğilip selam vermeyi dener.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 46) Fakat boşlukta selam vermesini onun tepetaklak gelmesi anlamında kabul edebilirsiniz.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 47) “Ülkenin adını soracak olursam beni kara cahil bir kız sanabilirler.”
- Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi
- 48) En iyisi sormamam gerektiği.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 49) Belki ülkenin adı görünür bir yerlerde yazılıdır.”
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 50) Yapacak bir şeyi olmadığından kendi kendine düşünmeye devam etti: “Dinah bu gece nemi ne kadar arar!”
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 51) Dinah onun kedisiydi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 52) Sanırım ki bu akşam senin yanında olamayacağım. Öğleden sonra ona sütünü vermeyi unutmazlar umarım. Dinah, senin yanımda olmanı ne çok isterdim. Boşlukta fare olmaz ama senin için yarasa yakalayabilirdim. Yarasalar da farelere benzer bir şey olmalı. Yalnız, kediler yarasa yer mi acaba?” diye düşünürken uykusu gelmişti.  
a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 53) Alis uykuya dalmak üzere iken düş görmeye başlamıştı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 54) Uyku halinde sesleniyordu: “kediler yarasa yer mi? Yarasalar kedi yer mi?”  
a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 55) Bir ara düşünde Dinah ile el ele yürüdüğünü görmeye başladı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 56) Ciddi bir sesle ona : “Dinah, bana doğru söyle, hiç yarasa yedin mi?”  
- Eksik cümle
- 57) Tam o sırada “Küt!” diye kuru yapraklardan bir yığınının üzerine düşmüştü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 58) Alis'e hiçbir şey olmamıştı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu (şekilce olumsuz) cümle
- 59) Bir an sonra ayağa fırladı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 60) Kafasını kaldırıp yukarı baktı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 61) Fakat orası zifiri karanlıktı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 62) Önünde ise uzun bir geçit vardı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 63) Alis bir de ne görsün?  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu soru cümlesi
- 64) Beyaz tavşan onun önündeydi ve bütün hızıyla koşuyordu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, isim cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle



## 2. Cümle, olumlu cümle

- 65) Hayvan geçitten hızla uzaklaşmaya başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 66) Fakat tavşan şöyle söyleyerek gözden kayboldu: “Vah benim kulaklarım, vah benim bıyıklarım! Çok geç kaldım.”
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Devrik cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 67) Alis kendini uzun, basık, tavanından sarkan bir sıra lamba ile aydınlanmış bir geçitte buldu.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 68) Geçidin dört bir dört yanında bir sürü kapı vardı.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 69) Fakat kapıların hepsi kilitliydi.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 70) Alis, her ne kadar bunları teker teker açmaya çalıştıysa da açamadı.
- Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, şart cümlesi
- 71) Geçidin ortasına doğru yürüdü.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 72) Üzgün üzgün buradan nasıl çıkacağını düşünmeye başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 73) Birdenbire karşısında üç ayaklı camdan küçük bir masa çıkıverdi.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 74) Masanın üzerinde küçük altın bir anahtar duruyordu.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 75) Alis bu anahtarın kapılardan birine ait olduğunu düşündü.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 76) Fakat öyle olmadı.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 77) Anahtar delikleri, anahtardan oldukça büyüktü.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 78) Kapılardan hiçbirini açamadı.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 79) İkinci kez geçitte dolaşırken, önceden fark etmemiş olduğu duvara gerilmiş alçak bir perde gördü.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 80) Perdenin arkasında kırk santim yüksekliğinde bir kapı vardı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 81) Alis elindeki altın anahtarı bu kapıda denedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 82) Sonunda anahtarın uyduğu bir kapı bulduğuna çok sevindi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 83) Alis kapıyı açında karşısına fare deliğinden büyük olmayan bir geçit çıktı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 84) Yere diz çökerek geçidin öbür ucuna doğru baktı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 85) Orada şimdiye kadar eşine rastlamadığı güzellikte bir bahçe duruyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 86) Bu karanlık geçitten çıkıp o güzel çiçeklerin ve fiskiyelerin olduğu bahçede dolaşmayı öyle candan istiyordu ki. (ki) CDU
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 87) Oysaki kapının deliğinden başını bile içeri sokamıyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 88) Zavallı Alis, “Başımı oradan geçirsem bile omuzlarımı geçiremedikçe hiçbir yararı olmaz. Keşke bütün gövdemle bir teleskop gibi içeri, içime kapanıversem. İşe nasıl başlayacağımı bilsem başarırdım belki.” diye düşündü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 89) Alis şimdiye kadar öyle garip şeyler görmüştü, artık olanaksız sayılan pek az şey kaldığını sanıyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 90) Küçük kapının yanında dikilmenin hiçbir anlamı yoktu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 91) Tekrar masanın yanına döndü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 92) Ortada başka bir anahtar ya da hiç olmazsa insanların teleskop gibi açılıp kapanmalarını öğreten bir kitap bulabileceğini ümit ediyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 93) Masaya doğru yürüdü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 94) Fakat bu kez masanın üzerinde küçük bir şişe buldu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 95) “Eminim bu şişe az önce burada değildi!” diye mırıldandı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 96) Şişenin boynunda kâğıt bir etiket vardı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 97) Etiketinin üzerinde güzel ve büyük harflerle “İÇ BENİ!” yazılıydı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 98) Alis hiç acele etmedi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 99) Şişedekini hemen içmek niyetinde değildi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 100) “Önce iyice bir bakayım, şişenin üzerinde zehir kelimesi yazılmış olmasın.”  
e) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve Sıralı cümle  
f) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi

- g) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle
- h) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle
- 101) Çünkü o, en basit öğütleri bile tutmadıkları için elleri yüzleri yanan, vahşi hayvanlar tarafından parçalanana ya da başına daha garip olaylar gelmiş çocuklara dair bir sürü hikâye biliyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 102) Bu basit kurallardan birkaçını aklına getirdi: “Eğer ateşte kızdırılmış bir maşayı tutacak olursanız eliniz yanar. Eğer parmağınızı kesecek olursanız kan çıkar. Ve eğer üzerinde zehir yazılı bir şeyi içerseniz eninde sonunda zehirlenirsiniz.”
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 103) Fakat şişenin üzerinde zehirli olduğuna dair hiçbir yazı yoktu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 104) Alis şişedeki suyu tattı ve tadını beğendi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle
- 105) Tadı vişneli pastaya, kremaya, hindi kızartmasına, karamelaya, kiraz reçeline, kızarmış tereyağlı ekmek karışımına benzeyen şişedeki suyun hepsini bitirdi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 106) “Ne tuhaf bir duygu!” dedi.
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 107) “Bir teleskop gibi kapanıyorum sanki!” duygusu gerçekten doğrudu.
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 108) Çünkü artık boyu yirmi beş santim kadar olmuştu.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 109) Artık o güzelim bahçeye açılan küçük kapıdan geçebilecek hale geldiğini görünce çok sevindi.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 110) Ama bir iki dakika bekleyerek daha fazla kısalıp kısalmayacağını anlamak istedi.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 111) “Belki de sonunda bir mum gibi eriyerek yok olurum. Acaba o zaman neye benzerim?” diye söylendi.
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 112) Mum eridikten sonra alevinin nasıl olduğunu hatırlamaya çalıştı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 113) Fakat ömründe böyle bir şey görmemişti.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 114) Biraz sonra daha fazla küçülemeyeceğini anlayarak bahçeye çıkmaya karar verdi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 115) Fakat ne yazık ki kapıya yaklaşınca anahtarı masanın üzerinde unuttuğunu gördü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve ki'li bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 116) Artık anahtara yetişmesi mümkün değildi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 117) Camın altından anahtarı görebiliyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 118) Masanın ayaklarından birine tırmanmaya çalıştı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 119) Ama bir türlü beceremedi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle



- 120) Çünkü masanın ayakları oldukça kaygandı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 121) Tırmanmaktan yorulana kadar uğraştı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 122) Sonunda başaramayacağını anlayınca yere çöktü ve hüngür hüngür ağlamaya başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumlu cümle
- 123) Alis biraz sonra kendi kendine söylenmeye başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 124) “hadi hadi, neye yarar sanki böyle ağlamak? Hemen şu ağlamamı kessen iyi edersin.” Alis sık sık kendi kendine böyle güzel öğütler verirdi.
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 125) Ama onları tuttuğu pek söylenemezdi.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 126) Bazen kendini öyle azarlardı ki gözlerinden yaşlar gelirdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** ki bağlacıyla bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 127) Hatta bir keresinde kendi kendisini tokatlamıştı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 128) Çünkü o garip huylu bir çocuktur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 129) Kendini iki şahsiyetli biri olarak görmeye çok meraklıydı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 130) Zavallı Alis, “Şimdi iki kişiymiş gibi davranmanın ne anlamı var! Aslında şu kalan kısımlarımla doğru dürüst bir kişi bile etmem.” diye düşündü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 131) Tam bu sırada masanın altında küçük bir cam kutu gördü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 132) Kutuyu açtı ve içindeki kuş üzümleriyle “YE BENİ!” yazılmış minik bir meyveli çörek gördü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 133) Alis kendi kendine “Bunu yesem iyi olur.” dedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 134) “Belki boyum tekrar uzar ve ben de anahtara yetişirim, eğer daha da küçülürsem kapının altından geçerim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağlı cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, fiil cümlesi
    2. Cümle, fiil cümlesi
    3. Cümle, fiil cümlesi  - c) **Yüklem Yeri:**
    1. Cümle, kurallı cümle
    2. Cümle, kurallı cümle
    3. Cümle, kurallı cümle  - d) **Cümlenin Anlamı:**
    1. Cümle, olumlu cümle
    2. Cümle, olumlu cümle
    3. Cümle, olumlu, şart cümlesi
- 135) Yani her iki halde de bahçeye çıkabilirim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** basit cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 136) Hangisi olursa olsun, gerisi beni ilgilendirmez.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve Bağımsız sıralı cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, fiil cümlesi
    2. Cümle, fiil cümlesi  - c) **Yüklem Yeri:**
    1. Cümle, kurallı cümle
    2. Cümle, kurallı cümle  - d) **Cümlenin Anlamı:**
    1. Cümle, olumlu, şart cümlesi

## 2. Cümle, olumsuz cümle

- 137) Meyveli çörekten küçük bir parça kopararak ağzına attı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 138) Endişe içinde, “Acaba büyüyor muyum, yoksa küçülüyor muyum?” diye söylendi.
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 139) Bunu anlamak için elini başına koydu.
- Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 140) Fakat aynı boyda kaldığını görünce epey şaşırıldı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 141) Gerçi kek yiyenlerin boyu uzar diye bir kural yoktu ama Alis olağanüstü şeylere öylesine alışmıştı ki olayların normal olarak gelişmesini aptalca ve can sıkıcı bulmuştu.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, “ki” ve “ama” bağlaçlarıyla bağlı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, isim cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu (şekilce olumsuz) cümle
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumlu cümle
- 142) Bunun üzerine elindeki meyveli çöreğin hepsini çiğnemedi yutmaya başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Lewis Carrol / Çeviren: Ziyagökalp)

#### 4. Metin: Güneşin Uyuduğu Yer

1) Güneş sayısız defa doğup batmaktan yorulmuştu, “Nerede uyusam?” diye düşündü.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, iç içe birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

2) Gökyüzünde uyuyacak bir yer yoktu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

3) Ama yeryüzünde belki de uyuyacak bir yer bulabilirdi.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Denize sordu: “Affedersiniz, öyle çok yorgunum ki... Biraz uyumazsam bitkinlikten mahvolacağım. Acaba sizin üzerinizde uyuyabilir miyim?”

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

5) Deniz, bu yorulmuş güneşe baktı ve: “Üzerimde uyumanızı isterdim ama öylesine sıcak öylesine sıcaksınız ki üzerime yattığınızda ben kuruyuverir giderim. Ama ben kurursam balıklar nereye gider sonra? Hepsi de ölürler.” dedi.

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik ve bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

6) Deniz haklıydı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Güneş, denizde uyuyamayacağını anlamıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

8) Oradan ayrıldı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

9) Az sonra yağmur yüklü büyük bir buluta rastladı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

10) Bu bulut pekâlâ serin bir yatak olabilirdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

11) “Bir dakika bakar mısınız?” dedi buluta.

(Buluta, “bir dakika bakar mısınız?” dedi.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Yağmur yüklü bulut durdu: “Söyleyin ne istiyorsunuz?”

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Güneş, “Yorgunum ve uyumak istiyorum.” dedi. “Kısa bir süre için benim yatağım olur musunuz?”

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Yağmur yüklü bulut: “İsterdim ama susuzluk çeken bir ülkeye yağmurlarımı boşaltmaya gidiyorum. Oradaki insanlar kaç haftadır beni bekliyorlar. Siz üzerime yatarsanız yağmur damlaları buhar olup uçuverir. Peki insanlar! Lütfen bağışlayın. Bu insanların yağmura ihtiyacı var. Gitmem gerekiyor.” dedi ve gitti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

15) Yağmur yüklü bulut haklıydı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Güneş oradan da ayrıldı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit
- b) **Yüklem Türü:** fiil
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu

17) Gittikçe daha çok yoruluyor ve bir an önce uyumak istiyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

18) Bir bahçede ağaçların altına oturmuş küçük bir çocuk gördü.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Çocuk, elindeki papatyaların yapraklarını bir bir kopartıyor ve “seviyor, sevmiyor, seviyor, sevmiyor” diye mırıldanıyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik ve bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

20) “Hey baksana!” dedi güneş.  
(Güneş, “hey baksana!” dedi.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Çocuk, başını papatyadan kaldırıp yüzünü güneşe çevirdi ve gözlerini kamaştırıp sordu: “Bana mı diyorsunuz?”

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, İç içe birleşik ve bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu soru cümlesi

22) “Evet” dedi Güneş.  
(Güneş, “evet” dedi.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Çocuk sevinçle ellerini çırparak “Ah, tabi var, gelsene!” dedi ve kollarını iki yana açtı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik ve bağlı cümle



**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

24) Ve güneş hafifçe çocuğun kollarına inerken bahçe şaşırdı, karıncalar şaşırdı, ceviz ağacı, kiraz ağacı, akasya ağacı şaşırdı, serçeler şaşırdı, papatya şaşırdı.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi
5. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle
5. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu cümle
5. Cümle, olumlu cümle

25) Çocuk hiç ama hiç şaşırmamıştı.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

26) “Sen ne kadar da yorulmuşsun böyle.” dedi.

**a) Cümlelerin Yapısı:** İç içe birleşik cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Ve sonra uyuması için güneşi kalbine yatırdı.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Güneş gerçekten de öylesine yorgundu ki çocuğun kalbinde hemen tatlı bir uykuya daldı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Ki bağlacıyla bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, İsim cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

29) Çocuk ise papatya yapraklarına sormaya devam etti: “Seviyor, sevmiyor, seviyor, sevmiyor...”

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

30) Kimi günler gökyüzünde güneşi görmezsek sakın telaşlanmayalım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

31) Çünkü o, yine yorulmuş ve uyuyabileceği tek yere girmiştir:

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

32) O küçük kalbe.

- **Eksik cümle.**

(Mevlana İdris Zengin)

5. **Metin: Bilmeyen Var mı?**

- 1) Yok, yok, yok!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, isim cümlesi
  3. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumsuz, ünlem cümlesi
  2. Cümle, olumsuz, ünlem cümlesi
  3. Cümle, olumsuz ünlem cümlesi
- 2) Dört yıllık öğrencilik hayatımda böyle ödev görmedim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 3) Bir değil, iki değil, dile kolay, tam 10 kıta!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, isim cümlesi
  3. Cümle, isim cümlesi
  4. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
  4. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumsuz cümle
  2. Cümle, olumsuz cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
  4. Cümle, olumlu, ünlem cümlesi
- 4) Toplam 41 mısra.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 5) Olacak iş değil!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümlesi
- 6) Zaten ezberlemem de mümkün değil.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumsuz cümle
- 7) Hem kim ezberlemiş ki hepsini?  
(Hem hepsini kim ezberlemiş ki?)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu soru cümlesi
- 8) Bilen varsa söylesin!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi
- 9) – Aliciğim neyin var? Yüzünden düşen bin parça, diye seslendi bakkalımız Salim Amca.  
(- Bakkalımız Salim Amca, Aliciğim neyin var? Yüzünden düşen bin parça, diye seslendi.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) - Bin değil, milyon parçayım Salim Amca.  
(- Bin değil, Salim Amca, milyon parçayım.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**11) - Hayırdır evlat?**

(Evlat, hayırdır?)

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**12) - İstiklal Marşı'nın on kıtasını ezberlemem gerek.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**13) Öğretmen ödev verdi.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**14) - Ne var bunda canım?**

(- Canım bunda ne var?)

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu soru cümlesi

**15) Tam içimden "Söylemesi kolay, haydi oku da göreyim!" diye geçirmekteydim ki Salim Amca başladı okumaya.**

(Tam içimden "Söylemesi kolay, haydi oku da göreyim!" diye geçirmekteydim ki Salim Amca okumaya başladı.)

**a) Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik, girişik birleşik ve ki bağlacıyla bağlı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**16) Göz açıp kapayınca kadar on kıta şiiri sular seller gibi okudu.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) Hatta o okurken kırtasiyecisi Mehmet Amca çıkıp eşlik etmesin mi?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

18) Etsin tabii, ne yapalım?

(Tabii etsin, ne yapalım?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, Devrik cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu, soru cümlesi

19) Olacak iş değil!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümle

20) Dertlerimi alıp yanlarından uzaklaştım şaşkınlıkla.

(Dertlerim alıp şaşkınlıkla yanlarından uzaklaştım.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) İlk iki kıtada sorun yok.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

22) Onları zaten biliyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Ama daha çok kıta var.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

24) İşte böyle, söylene söylene eve girdim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Annem de tıpkı Salim Amca gibi: -Hayırdır yavrum, yüzünden düşen bin parça, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) - Bugün yüzümün parçalarını toplayan toplayana anneciğim, dedim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Odama geçip başladım çalışmaya.

(Odama geçip çalışmaya başladım.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Aman ne çalışma!

- Ünlem cümlesi

29) Durmadan takılıyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

30) Ah Salim Amca, nasıl da tıklar tıklar okudun öyle!

(Ah Salim Amca, nasıl da öyle tıklar tıklar okudun!)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

31) Odamda sıkılıp doğru salona geçtim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

32) Ne de olsa ferah yer, belki zihnim açılır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu, şart cümlesi
  - 2. Cümle, olumlu cümle

33) - Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,  
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu soru cümlesi

34) Dedim ve yine takıldım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle



**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**35) Babaannem örgüsüne ara vermeden tamamladı kıtayı.  
(Babaannem örgüsüne ara vermeden kıtayı tamamladı.)**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**36) - Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle

**37) Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.  
(Dağları yırtarım, enginlere sığmam, taşarım.)**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, devrik cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumsuz cümle
  3. Cümle, olumlu cümle

**38) - Sen de mi babaanne, dedim.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 39) - Ben de mi, ne evladım?  
(- Evladım, ben de mi, ne?)
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu soru cümlesi
- 40) - Sen de mi İstiklal Marşı'nın 10 kıtasını ezbere biliyorsun?
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, Soru cümlesi
- 41) - Elbette evladım.  
(- Evladım, elbette.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 42) Ne var bunda?  
(Bunda ne var?)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 43) - Ne olacak tabii canım.  
(Tabii canım ne olacak.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümle  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 44) Benimki merak işte.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 45) Salonu hızla terk edip mutfığa doğru yol aldım.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

46) Annem mutfakta çikolatalı kek yapıyordu.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

47) - Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,  
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.

(Garbın afakını çelik zırhlı duvar sarmışsa, benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

48) Yine takıldım.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

49) Neydi devamı?

(Devamı neydi?)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

50) Annem şak diye yapıştırdı cevabı.

(Annem, cevabı şak diye yapıştırdı:)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

51) - Ulusun, korkma!

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu, ünlem cümle

2. Cümle, olumlu, ünlem cümle

52) Nasıl böyle bir imanı boğar,  
 “Medeniyet” dediğin tek dişi kalmış canavar?  
 (Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar, böyle bir imanı nasıl boğar?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

53) - Sen de biliyorsun değil mi anne hepsini, dedim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

54) Bilmez miyim oğlum, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

55) Omuzlarım yer çekimine yenik düşmüş, doğru dedemin yanına vardım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

56) - Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın,  
 Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.  
 (- Arkadaş! Yurduma alçakları sakın uğratma, gövdeni siper et, bu hayâsızca akın dursun.) ( Arkadaş!) cümle dışı unsur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, devrik cümle
  - 2. Cümle, devrik cümle

3. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

**57) Tabii ki yine takıldım.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**58) Haydi Ali haydi, devam et!**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümle

**59) Bakın bu sefer kim koştı imdadıma:**

(Bakın bu sefer imdadıma kim koştı: )

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**60) - Doğacaktır sana vadettiği günler hakk'ın,**

Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın.

(Hakk'ın sana vadettiği günler, kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın doğacaktır.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**61) Vay be dede!**

- **Eksik cümle**

**62) Yıktın beni!**

(Beni yıktın!)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

**63) Sen de mi?**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

64) Babam günlerdir şıp şıp diye su damlatan musluğu tamir ediyordu banyoda.  
(Babam, banyoda günlerdir şıp şıp diye su damlatan musluğu tamir ediyordu.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

65) Yanına gittim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

66) Bari şu kenara kıvrılıp çalışayım, dedim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

67) - Bastığın yerleri “toprak” diyerek geçme, tanı,  
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.

(Bastığın yerleri “toprak” diyerek geçme, tanı, altındaki binlerce kefensiz yatanı düşün.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumsuz cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle

68) Hayır, şimdi olmaz Ali, durma!  
(Hayır, Ali, şimdi olmaz, durma!)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumsuz, ünlem cümlesi

69) Babam musluğun altında conta sıkarken tamamlamaz mı beni?  
(Babam, beni, musluğun altında conta sıkarken tamamlamaz mı?)

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu (Şekilce olumsuz), soru cümlesi

70) - Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı,

Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

(Sen şehit oğlusun, atanı incitme, yazıktır, dünyaları alsan da bu cennet vatanı verme.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, isim cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, devrik cümle
4. Cümle, devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu şart cümlesi

71) Haydi buyurun.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

72) Ne yani, herkes mi biliyor İstiklal Marşı'nın tüm kıtalarını?

(Ne yani, İstiklal Marşı'nın tüm kıtalarını herkes mi biliyor?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

73) “Sana kolay gelsin baba. Ben bir de ablama bakayım.” deyip ablamın odasına geçtim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

74) Nasıl olsa o bu saatlerde kulaklığımı takmış müzik dinliyordur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

75) Hiçbir şey duymaz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

76) Yerdeki mindere oturdum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

77) Nerede kalmıştım?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

78) - Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?

(- Bu cennet vatanın uğruna kim feda olmaz ki?) (ki CDU)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

79) Şüheda fişkıracak, toprağı sıksan şüheda?

(Toprağı sıksan şüheda fişkıracak, şüheda.



- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

80) İşte yine o an!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

81) Var mı tamamlamak isteyen?

(Tamamlamak isteyen var mı ?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

82) Ablam kulaklığını sıyırıp kulağından, hemencecik tamamladı dizeleri:

(Ablam kulaklığını kulağından sıyırıp hemencecik dizeleri tamamladı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

83) - Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,  
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

(Hüda, canı, cananı, bütün varımı alsın da tek, beni vatanımdan cüda etmesin.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, devrik cümle
  2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz) cümle

84) Pes diyorum!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

85) Bu kadar da olmaz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

86) Amma hava attınız canım!  
(Canım, amma hava attınız!)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümle

87) Anladım, hepiniz biliyorsunuz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

88) Pişmanım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

89) En başta sorduğum sorumu geri alıyorum ve düzeltiyorum: Aranızda İstiklal Marşı'nı bilmeyen var mı?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, iç içe birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu soru cümlesi

90) Cevap veriyorum: Yok!

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

91) Bizimkiler şaşkın şaşkın bakarken beşikten agu sesi gelmez mi?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, soru cümlesi

92) - Kesin bizim ufaklık da başlar İstiklal Marşı'nı okumaya, dedim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

93) Herkesi aldı bir gülme.  
(Herkesi bir gülme aldı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

94) - Azıcık sabret Sareciğim.  
(- Sareciğim, azıcık sabret.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

95) Ben sana öğreteceğim hepsini.  
(Ben sana hepsini öğreteceğim.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümlesi
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

96) Sonraki gün sınıfta çıkıp okudum İstiklal Marşı'nı.  
(İstiklal Marşı'nı sonraki gün çıkıp sınıfta okudum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

97) Hem de tıpkı Salim Amca, Mehmet Amca, annem, babam, dedem, babaannem ve ablam gibi.

- **Eksik cümle**

98) İşte böyle gür sesle:

- Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;  
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklal.

- **Eksik cümle**

( Elif Akardaş)

**6. Metin: Mustafa Kemal'in Kağnısı**

- 1) Yediyordu Elif kağnısını,  
Kara geceden geceden.  
(Elif kağnısını kara geceden geceden yediyordu.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 2) Sankim elif elif uzuyordu, inceliyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

- 3) Uzak cephelerin acısıydı gıcirtılar.  
(Gıcirtılar uzak cephelerin acısıydı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 4) İnliyordu dağın ardı, yasla,  
Her bir heceden heceden.  
(Dağın ardı her bir heceden heceden yasla inliyordu.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

5) Mustafa Kemal'in kağnısı derdi, kağnısına.  
(Kağnısına Mustafa Kemal'in kağnısı derdi.)

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

6) Mermi taşırdı öte, dağ taş aşardı.  
(Öte, mermi taşırdı, dağ taş aşardı.)

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklemin Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklemin Yeri:**
  - 1. Cümle, Devrik cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlelerin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

7) Çabuk giderdi, çok götürürdü Elifçik,  
Ün salmıştı asker içinde.  
(Çabuk giderdi, Elifçik çok götürürdü, asker içinde ün salmıştı.)

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklemin Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklemin Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, devrik cümle
  - 3. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlelerin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu cümle

Bağımlı sıralı cümle

8) Bu kez yine herkesten evvel almıştı yükünü,  
Doğrulmuştu yola, önceden önceden.  
(Bu kez yükünü yine herkesten evvel almıştı, yola önceden önceden doğrulmuştu.)

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklemin Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, devrik cümle  
 2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle
- 9) Öküzleriyle kardeş gibiydi Elif.  
 (Elif öküzleriyle kardeş gibiydi.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Yemezdi, içmezdi yemeden içmeden onlar,  
 (Onlar yemeden içmeden yemezdi, içmezdi.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, devrik cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumsuz cümle  
 2. Cümle, olumsuz cümle
- 11) Kocabaş, çok yaşlıydı, çok zayıftı,
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, isim cümlesi  
 2. Cümle, isim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle
- 12) Üzgündü bütün bütün Sarıkız, yanı sıra,  
 (Sarıkız yanı sıra bütün bütün üzgündü.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 13) Gecenin ulu ağırlığına karşı,

Hafiftiler, inceden inceden.  
(Gecenin ulu ağırlığına karşı inceden inceden hafiftiler.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) İriydi Elif, güçlüydü kağı başında,  
(Elif iriydi, Kağı başında güçlüydü.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, devrik cümle
  - 2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

15) Elma elmaydı yanakları, üzüm üzümdü gözleri.  
(Yanakları elma elmaydı, gözleri üzüm üzümdü.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, devrik cümle
  - 2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

16) Kınalı ellerinden bir yel geçerde, aralıksız.  
(Kınalı ellerinden aralıksız bir yel geçerde.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) Toprak gülümserdi çarıklı ayaklarına.  
(Toprak, çarıklı ayaklarına gülümserdi.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

18) Alını yeşilini kapmıştı, geçirmişti,

Niceden niceden.

(Niceden niceden alını yeşilini kapmıştı, geçirmişti.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

19) Durdu birdenbire Kocabaş, ova bayır durdu.

(Kocabaş, birdenbire durdu, ova bayır durdu.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, devrik cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

20) Nazarı mı değdi göklerden?

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu soru

21) Dah etti, yok.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumsuz cümle

22) Daha dedi, gitmez.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle



**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumsuz cümle

23) Ta gerilerden başka kağnılar yetiştirdi geçti gacur gucur.  
(Ta gerilerden başka kağnılar yetiştirdi/ gacur gucur geçti.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

24) Nasıl durur Mustafa Kemal'in kağnısı  
(Mustafa Kemal'in kağnısı nasıl durur)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Devrik cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Kahroldu Elifçik, düşünceden düşünceden.  
(Elifçik, düşünceden düşünceden kahroldu.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Devrik cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

26) Aman Kocabaş, ayağını öpeyim Kocabaş,  
Vur beni, öldür beni, koma yollarda beni.  
(Aman Kocabaş, Kocabaş ayağını öpeyim, beni vur, beni öldür, beni kollarda koma.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, devrik cümle
4. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumsuz istek cümlesi

27) Geçer, götürür ana, çocuk mermisini askercığın,

Koma yollarda beni, kulun köpeğin olayım.

(Geçer, / ana, çocuk askercığın mermisini götürür, / beni yollarda koma, / kulun köpeğin olayım.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, devrik cümle
4. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumsuz istek cümlesi
4. Cümle, olumlu istek cümlesi

28) Bak hele üzerimden ses seda uzaklaşır,

Düşerim gerilere, iyceden iyceden

(Hele bak / üzerimden ses seda uzaklaşır, / iyceden iyceden gerilere düşerim.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu ünlem cümlesi
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

- 29) Kocabaş, yığıldı çamura,  
(Kocabaş çamura yığıldı.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu
- 30) Büyüdü gözleri büyüdü, yürek kadar.  
(Gözleri büyüdü, yürek kadar büyüdü.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, devrik cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 31) Örtüldü gözleri örtüldü hep.  
(Gözleri örtüldü, hep örtüldü.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, devrik cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 32) Kalır mı Mustafa Kemal'in kağnısı, bacım  
(Bacım, Mustafa Kemal'in kağnısı kalır mı?)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 33) Kocabaş'ın yerine koştu kendini Elifçik  
(Elifçik, Kocabaş'ın yerine kendini koştu.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) Yürüdü düşman üstüne, yüceden yüceden.  
(Yüceden yüceden düşman üzerine yürüdü.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Fazıl Hüsnü Dağlarca)

**7. Metin: 15 TEMMUZ**

1) 19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal ve arkadaşlarının Samsun'da başlattığı mücadele ile özgürlüğümüzü elde ettik.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Aradan yüz yıl geçmeden barış içinde yaşadığımız ülkemizde, 15 Temmuz 2016 gecesi hain bir saldırıya maruz kaldık.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) Kurtuluş Savaşı'nda, Maraşlı Sütçü İmam'ı, İzmir işgal edenlere ilk kurşunu sıkan gazeteci Hasan Tahsin'i çıkararak bu bereketli topraklar, 15 Temmuz gecesi de darbecilere karşı ilk kurşunu sıkan Ömer Halisdemir gibi kahramanları tanıdı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) 15 Temmuz'da umutlarımız, hayallerimiz, özgürlüğümüz elimizden alınmak istendi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

5) Yunus Emre'den, Mevlana'dan, Hacı Bektaş'tan, Hacı Bayram-ı Veli'den, Pir Sultan Abdal'dan, Koca Sinan'dan beslenen bu toprağın evlatları, zalimlere karşı istiklali ve istikbali için direndi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

6) Bütün dünya, bir milletin yurduna nasıl sahip çıktığına o gece bir kere daha şahit oldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Milletimiz o gece ayağa kalkarak sokağa çıktı ve sinsi duvarları, surları yıktı geçti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

8) İnanan, savunan bir halkın önünde hangi güç durabilirdi ki?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

9) Ankaralı bir köylü, Erzurumlu bir delikanlı, torunlarının büyümesini bekleyen dedeler, çocuklar...

- **Eksik cümle**

10) Herkes sokaklarda, meydanlardaydı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

11) Kimimiz şehrin herhangi bir yerinde gençliğini bıraktı, kimimiz arkasında gözü yaşlı ama mağrur bir eş, bir baba ve bir çocuk...

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, eksik cümle
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, eksik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, eksik cümle

12) Kimimiz ise kardeşiyle birlikte şehadet şerbetini içti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Şairin dediği gibi “O gece ne çok öldük yaşamak için.”

- **Eksik cümle**

14) İşte buradayız, toplandık ve gitmiyoruz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumsuz cümle

15) Sesimiz, rengimiz, inancımız umutlarımız bir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümle
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Bazen insan rüzgâra karşı yürümek ister, bunun da bir anlamı vardır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

17) Ve bazı durumlarda insan direnmek ister.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

18) Bunun da bir anlamı vardır ve bu anlam vatandır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

19) Sevgili çocuklar,

- Gecenin karanlığının ardında güneşli bir gün gizlidir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Aziz şehitlerimiz, gazilerimiz o gece bir toprak olarak nasıl vatan olur, nasıl vatan kalınır bir kere daha bize gösterdiler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Ruhları şad olsun.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümlesi

( MEB 15 Temmuz Kitapçığı)

### 8. Metin: Küçük Ağa

1) Okuyacağınız metin Tarık Buğra'nın Küçük Ağa romanından alınmıştır, romandaki olaylar Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu'da geçer.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 2) Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkar ve ülkenin dört bir yanında düşman işgalleri başlar.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, fiil cümlesi
    2. Cümle, fiil cümlesi
  - c) **Yüklem Yeri:**
    1. Cümle, kurallı cümle
    2. Cümle, kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:**
    1. Cümle, olumlu cümle
    2. Cümle, olumlu cümle
- 3) Bu işgallere karşı olanlar vatan savunması için Kuvayimilliyeye çatısı altında birleşir ve direnmeye başlarlar.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, fiil cümlesi
    2. Cümle, fiil cümlesi
  - c) **Yüklem Yeri:**
    1. Cümle, kurallı cümle
    2. Cümle, kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:**
    1. Cümle, olumlu cümle
    2. Cümle, olumlu cümle
- 4) Ancak direniş hareketinin ülke için zararlı olduğuna inananlar vardır.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 5) Romanın ana kahramanı İstanbullu Hoca da direnişe karşı olanlardandır.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) İstanbullu hoca, Akşehir'e imam olarak görevlendirilmiştir.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi



- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Burada direniş hareketleri ile ilgili olumsuz vaazlar verir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Onun vaazları bölge halkının direniş hareketlerine karşı çıkmasına sebep olur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Kuvayı milliyeciler, İstanbullu Hoca'yı vaazlarını durdurması için uyarır fakat o, uyarılara aldırmaz ve vaazlarına devam eder.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
3. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
3. Cümle, Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumsuz cümle  
3. Cümle, olumlu cümle
- 10) Yapılan uyarılara rağmen tavrından vazgeçmeyen İstanbullu Hoca hakkında ölüm fermanı çıkarılır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 11) Hoca'yı sevenler onu tehlikeye karşı uyarır ve kaçmasını isterler.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

12) Hayatı tehlikeye giren İstanbullu Hoca, birkaç gün içinde doğum yapacak eşi Emine'yi geride bırakmak zorunda kalarak Akşehir'i terk eder.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Bu sırada Anadolu'daki düşman işgalleri tüm hızı ile devam etmektedir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Bu işgalleri ve düşman askerlerinin halka yaptıkları zulmü duyan İstanbullu Hoca direniş hareketine karşı çıkmakla yaptığı hatayı anlar ve kuvayı milliyecilerin tarafına geçer.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

15) Fakat geçmişte yaptıkları kendisi için tehlike oluşturacağından sakallarını kesip tanınmayacak bir hale gelir ve yeni bir isimle ortaya çıkar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

16) O, artık İstanbullu Hoca değil, "Küçük Ağa" dır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, isim cümlesi

2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumsuz cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 17) Küçük Ağa, düşmanla mücadelede çok faydalı görevler üstlenir ve adı bir kahraman olarak her yerde duyulur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 18) Ama onun gerçek kimliğini bilen çok az kişi vardır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 19) İstanbullu Hoca Akşehir'i terk ettikten sonra eşi Emine, oğulları Mehmet'i dünyaya getirir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 20) Kısa süre sonra Hoca'nın öldüğü söylentileri yayılır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 21) Bu söylentiler büyük üzüntü yaratır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 22) Onun ölmediğini, Küçük Ağa adı ile yaşadığını Akşehir’de hiç kimse bilmemektedir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 23) İstanbullu Hoca’nın eşi ve çocuğu ortada kalmasınlar diye Emine, Çarıkçı Hasan ile evlendirilir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 24) Savaşın kazanılmasının ardından Küçük Ağa, bir kahraman olarak Akşehir’e döner.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 25) Okuyacağınız bölümde Küçük Ağa’nın Akşehir’e dönmesinden sonra yaşananlar anlatılmaktadır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 26) Daha sonra Küçük Ağa, Çarıkçı Hasan’ın oturduğu sokaktan günde üç dört defa geçer oldu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 27) Karargâh fotoğrafçısının orada oturması işini kolaylaştırıyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 28) Artık bu fotoğrafçı en iyi arkadaşı olmuştu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

29) Nihayet bir gün, artık hayatının en büyük arzusu haline gelen karşılaşma oldu; Mehmet'ini, üvey ağasının yanında yakaladı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

30) Onlar kapıdan çıkar çıkmaz Küçük Ağa da dükkândan fırlamıştı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

31) Kalbi göğsünü güm güm yumrukluyordu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

32) Mehmet' in üstüne atılmak, kollarını alıp bağrına bastırmak istediği halde, karşı karşıya gelince donup kalmış, bütün adaleleri kaskatı kesilmişti.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

33) Nefes alamıyordu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

34) Kendisini zorlaya zorlaya, bozuk bir gülümseyişle:

- Aman ne güzel çocuk, diyebildi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

35) Çocuklar durmuş ona bakıyorlardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

36) Küçük Ağa'nın heyecanı azalmamış fakat dili çözümler gibi olmuştu:

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumsuz cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

37) - Adı ne bunun ağabeyisi?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

38) - Mehmet... Emmi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

39) Mehmet ya.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

40) - Mehmet gel bakayım biraz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümlesi

41) Mehmet korkunç bir şekilde annesine benziyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

42) Ama yine de bu kapkara gözleri bu gür kaşlar, ağızdaki bu hüznün sinmiş irade Küçük Ağa'dandı, kendisindendi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

43) Birdenbire eğilerek Mehmet'i kaptı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

44) Tam bir kapıştı bu.  
(Bu tam bir kapıştı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

45) Mehmet korkmaya bile fırsat vermeyen bir şaşkınlık içindeydi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

46) Küçük Ağa boğazı düğümlemiş, gözleri yana yana, onu öptü, / öptü, /belki yüzlerce defa öptü;/ içine sindirmek isteyen bir hırsıyla öptü.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

a) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu cümle

47) Fotoğrafçı şaşırmış, heyecanlanmıştı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

48) Küçük Ağa ona:

- Hadi ne olur bizim bir resmimizi çek, dedi.

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

49) Bu tam bir yalvarıştı, sanki ömür dileniyordu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle



50) Adam, derhal, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

51) Mehmet bir parça kendine gelmiş, dudaklarını büzmeye başlamıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

52) Ağlayacaktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

53) Mehmet ağlamamalıydı ama.  
(Ama Mehmet ağlamamalıydı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, gereklilik cümlesi

54) Küçük Ağa tam bir panik içinde ceplerini karıştırıyor, çakı, zincir, saat, para, yelek cebine kaçmış bir tabanca mermisi...

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, eksik cümle
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, eksik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, eksik cümle

55) Ne bulduysa çıkarıyor ve ancak:

- Bak, bak Mehmet, cici, diyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik, iç içe birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu, şart cümlesi
  2. Cümle, olumlu cümle

56) Fotoğrafta Mehmet ağlarken çıktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

57) Küçük Ağa ise insanın yüreğini parçalayacak kadar komikti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

58) Bu fotoğraf çekme hadisesinden sonra Küçük Ağa'nın kalbini de kafasını da allak bullak eden değişiklikler oldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

59) Küçük ağa her şeyden önce bu yaptığının doğru bir hareket sayılıp sayılmayacağını düşünmeye başlamıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

60) Hangi macerasının neticesi olursa olsun, Emine artık başkasının helali idi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu şart cümlesi

## 2. Cümle, olumlu cümle

61) Açık ve dürüst bir hal çaresine başvurmaktan sonra araya girmesi, Emine'yi benimsemeye devam etmesi günah değil miydi?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, soru cümlesi

62) O, bu sallantı içinde süzülüp dururken durumu büsbütün zorlaştıran bir değişiklik oldu/ ve o haftalarca yolunu beklediği Mehmet günde iki defa sokağa çıkmaya başladı, / böylece de Küçük Ağa'nın kafasında buhranını ağıdalaştıran soru çengelleniverdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımsız sıralı ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu cümle

63) Fakat Küçük Ağa'yı bütün bu işkenceleri bir neticeye bağlamaktan alıkoyan bir şey vardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

64) Mehmet'i görmek, Mehmet'i okşamak, öpmek, koklamak, göğsünü pırpır ettiren esintilere kapılıverip ikide bir bağrına bastırmak.

- **Eksik cümle**

65) Ona üzüm alıyor, düdük alıyor, helva, leblebi, fındık, fıstık; kısacası suyu çekilmiş değirmenlere benzeyen dükkanlarda ne bulursa alıyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle

3. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu, şart cümlesi

**66)** Gün geçtikçe Mehmet'in kendisine biraz daha sokulduğunu, ısındığını, benimsediğini görüyor, gururla karışık bir mutluluk duyuyordu.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**67)** Artık bir oğlu vardı.

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**68)** Koca koca kumandanlar dahil herkes Mehmet'e "Küçük Ağa'nın Mehmet" demeye başlamıştı.

**a) Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**69)** Bir gün sokağın yaşlılarından biri Küçük Ağa'ya sokulup şöyle dedi:

- Büyük sevaba girersin Ağa. Yavrucuğun anası hastalığa tutulmuş, yatar; günleri sayılı tazeciğin.

**a) Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümlesi

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**70)** İşte o zaman Küçük Ağa tam deliye döndü ve Emine'yi yanına almak için çılgın bir hırsa kapıldı.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağılı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

71) Fakat bunu nasıl yapacaktı?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

72) Paniğe varan telaşı yüzünden akıl almaz bir şey yaptı ve Mehmet'le çektiği fotoğrafın bir tanesini de Mehmet'e vererek Emine'ye yolladı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

73) Emine onu mutlak tanırdı, tanıdı elbette.  
(Emine onu mutlak tanırdı, elbette tanıdı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

74) Aynı gün telgrafhaneye gitti /ve /iki saatten fazla uğraşarak Doktor Haydar Bey'i aradı, sonunda onu da Polatlı'da buldu; ne olursa ne pahasına olursa olsun, hemen gel, diye yalvardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, iç içe birleşik, bağımlı sıralı ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
  4. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu cümle

75) Derdine ancak o çare bulabilirdi.

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

76) Doktor, Küçük Ağa'yı minnettar eden bir hızla, ikinci gün, Akşehir'e geldi.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

77) O da kumandanlarına yalvarıp iki gün izin almıştı.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

78) Küçük Ağa derhal anlatmaya başladı sonunda da:

- Git Çarıkçı ile konuş, boşasın Emine'yi ben nikahlarım.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümle

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

79) Doktor kabul etti.

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

80) Adamcağız teklifi büyük bir iyi niyetle karşıladı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

81) - Yalnız çok hasta, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

82) - Bir muayene edeyim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümlesi

83) Gittiler ve doktor, Emine'nin hayattan kopmak üzere olduğunu gördü.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

84) Bunu kadıncağız kendisi de biliyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

85) Ben bittim doktor bey...

- **Eksik cümle**

86) Mehmet'e bak sen.

(Sen, Mehmet'e bak.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümlesi

87) Doktor büyük bir tereddütten sonra;

- Hoca burada, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

88) Emine içini parça parça eden utangaç bir gülümseyişle;  
- Bildim, diye fısıldadı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

89) Mehmet'e bak derken onu meram ederim...

- Eksik cümle

90) -Mehmet'i babasına vermeye bak.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, emir cümlesi

91) Beni bırakın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, emir cümlesi

92) Doktor Bey konuşmayı da Emine'nin durumunu da Küçük Ağa'ya olduğu gibi anlattı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

93) - Metin olmak lazım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

94) Mehmet'i önce ninesine alırız, sonra da sana.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, eksik cümle
- c) **Yüklem Yeri:**



1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, eksik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, eksik cümle

**95) Bizimkilere tembih ederim, yaparlar onlar bu işi.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**96) Mukadderat değişmez hocam.**

(Hocam, mukadderat değişmez.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

**97) Ve haftanın içinde pırıl pırıl bir cuma sabahı Eminecik hakkın rahmetine kavuştu.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**98) Küçük Ağa artık öfkesinde vahşi, sükunetinde mağmum bir insandı.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**99) Mücadelede yırtıcı, dostluklarda ve kanaatlerde fedai idi.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**100)** Emine'nin toprağa verildiği akşam Ankara'ya dönmüş ve kurtuluş ile kuruluş yıllarının kapları olmuştu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

**101)** Devirler geçecek, hayranlıklar görecektir, düşmanlıklar görecektir, varlığı da yokluğu da bütün unsurlarıyla tadacak fakat mutluluğu sadece bir hatıra olarak tanıyacaktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımlı sıralı ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
  4. Cümle, fiil cümlesi
  5. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
  4. Cümle, kurallı cümle
  5. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
  4. Cümle, olumlu cümle
  5. Cümle, olumlu cümle

(Tarık Buğra)

## 9. Metin: Güvercin

1) Hindistan'daki büyük bir ormanda bir karga yaşarmış, yuvasının nerde olduğunu kimse bilmezmiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumsuz cümle

2) Ağaç dalları arasında bulunan yuvasında etrafı seyrederken bir avcının yaklaştığını fark etmiş.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) Karga avcıyı gözetlemeye başlamış.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Avcının bir elinde sopa diğer elinde de bir ağ varmış.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklemin Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

5) Karga bu sevimsiz avcıdan şüphelenmeye başlamış.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

6) Kendi kendine:

- Buna bak bu sevimsiz, çirkin yüzlü avcı galiba beni avlamaya gelmiş.

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Benim için gelmese bile başka bir kuşu avlayacağından eminim.

a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

8) Karga, bu düşüncelerle avcıyı izlemeye başlamış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

9) Avcı bir süre yürüdüktan sonra düz bir yere gelip ağını sermiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

10) Ağın üzerine de cebinden çıkardığı buğday tanelerini serpiştirmiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

11) Daha sonra da bir ağacın arkasına gizlenmiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Bir süre geçtikten sonra bir güvercin sürüsü ağın yakınına konmuş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Bu güvercinlerin içinde başkanları da varmış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Hazırlanmış tuzağı fark edemeyen güvercinler buğday tanelerini yemeye başlamışlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Ne var ki bu ziyafetleri uzun sürmemiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Ki bağlacıyla bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumsuz cümle
- 16) Hemen ağlara yakalanmışlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 17) Güvercinlerin yakalandığını gören avcı sevinçle onlara doğru koşmaya başlamış.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 18) Avcının kendilerine sevinç çığlıkları atarak koştuğunu gören güvercinler korkmuşlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 19) Bu korkuyla da kanat çırpmaya başlamışlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 20) Güvercinlerden bazıları da bağırıp çağırarak ağlamaya başlamış.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 21) Güvercinlerin başkanı:  
– Kardeşlerim, beni dinleyin!
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

22) Hep bir ağızdan bağırmayın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** olumsuz, emir cümlesi

23) Herkes kendi başına kurtulmayı da düşünmesin.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, İstek cümlesi

24) Böyle yaparsanız hemen avcının eline geçersiniz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

25) Avcıya yakalanmak istemiyorsanız beni dinleyin.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

26) Hep birlikte hareket etmeliyiz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

27) Birlikte hareket ederek avcıdan kurtulabiliriz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

28) Güvercinler, başkanlarını dinlemişler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

29) Güvercinlerden biri heyecan içinde sormuş:

- Peki ne yapmamız gerektiğini bize söyler misin?

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, rica ve soru cümlesi

30) Güvercinlerin başkanı: (cdu)

- Aynı anda hep birlikte kanat çırpmalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

31) Böyle yaparsak ağla birlikte havalanmayı başarabiliriz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart ve yeterlilik cümlesi

32) Tüm güvercinlerin kabul etmesiyle birlikte aynı anda kanat çırpılarak havalanmışlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

33) Güvercinlerin ağla birlikte göğe yükselişlerini gören kötü kalpli avcı çok üzülmüş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) O da güvercinlerin arkasından koşmaya başlamış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

35) Karga da bulunduğu yerden olup bitenleri seyrediyormuş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

36) Ama durumu çok merak eden karga, güvercinlerin arkasından onların gittiği yöne doğru uçmaya başlamış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

37) Ağla hareket eden güvercinlerin başkanı:

- Biliyorum, hepimiz bu şekilde çok yoruluyoruz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İ içe birleşik cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümlesi

38) Ama biraz daha dayanmalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

39) Aynı zamanda da tarlaların üzerinden umamalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, gereklilik cümlesi

40) nk avcı bizi takip ediyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

41) Güvercinler sormuşlar:

- Peki, avcının bizi takip etmemesi için ne yapmalıyız?

- a) **Cümlenin Yapısı:** İ içe birleşik cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

42) Başkan:

- Tarlaların üzerinden değil de şehrin üzerinden umalıyız. Böylece izimizi kaybettirmiş oluruz. Daha sonra da şehir dışında yaşayan bir fare arkadaşım var, ona gideriz. O ağları kemirmek suretiyle bizi kurtarabilir, demiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İ içe birleşik cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

43) Başkanlarının bu sözleriyle kurtarılacaklarına inanan güvercinler hemen yn değiştirerek şehrin üstünden uçmaya başlamışlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle



d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

44) Güvercinleri gözden kaybeden avcı daha sonra onları takip etmekten vazgeçmiş.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

45) Güvercinler topluca kanat çırpıp uçarak Zeyrek isimli farenin bulunduğu yere gelmişler.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

46) Bu fare, çok akıllı birisiymiş.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümle

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

47) Güvercinlerin başkanı:

- Zeyrek kardeş! Cevap ver, yerinde misin? (dedi)

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

48) Zeyrek:

- Kimsin? Benden ne istiyorsun? (dedi)

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

49) Güvercinlerin başkanı:

- Ben senin güvercin arkadaşımın, dışarı çıkabilir misin? Sana çok ihtiyacım var.(dedi)

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

50) Arkadaşını sesinden tanıyan fare hemen dışarı çıkarak durumu görmüş.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

51) Güvercinlerin başkanı başlarından geçen olayı anlattıktan sonra:

- Bizi bağlayan ağları kemirmeni istiyorum, demiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

52) Güvercinlerin başkanının bu sözleriyle fare, başkanın yakalandığı yerden ağları kemirmeye başlamış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik
- b) **Yüklem Türü:** Fiil
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu

53) Başkan, bu duruma karşı çıkararak:

- Fare kardeş! Önce arkadaşlarımı kurtarmanı rica ediyorum. İşe benden başlarsan yorulup işi bırakabilirsin. O zaman da arkadaşlarımdan bir kısmı kurtulamaz. Bu nedenle işe önce onlardan başlamalısın, demiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

54) Fare ağları kemirme işine önce diğer güvercinlerden başlamış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

55) En son olarak da güvercinlerin başkanını kurtarmış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

56) Tüm güvercinler sevinç çığlıkları atmaya başlamışlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

57) Fare dostlarına da çok teşekkür ederek oradan ayrılmışlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Beydaba / Haz. Abuzer Kalyon)

## 10. Metin: KARAGÖZ İLE HACİVAT- İncelik

1) Hacivat:

- CDU

(Şiir söyleyerek gelir.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Açarız her akşam biz bu perdeyi,  
Neşeyle izleyin siz bu perdeyi.

(Biz, bu perdeyi her akşam açarız, siz bu perdeyi neşeyle izleyin.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, devrik cümle
  - 2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu, emir cümlesi

3) Sizin alkışınız can verir bize,  
Açık tutarız kış yaz bu perdeyi.

(Sizin alkışınız bize can verir, bu perdeyi kış yaz açık tutarız.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, devrik cümle
  - 2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

4) Hem çalarız hem söyleriz şarkıyı,

İnletir cümbüşle saz bu perdeyi.

(Hem çalarız hem şarkıyı söyleriz, cümbüşle saz bu perdeyi inletir.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

5) İzlemeye gelen hep mutlu olur,

Açtık kim bilir kaç kez bu perdeyi.

(İzlemeye gelen hep mutlu olur, kim bilir, bu perdeyi kaç kez açtık.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

6) Hacivat:

- CDU

(Devam eder.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Yar bana bir eğlence...

- **Eksik cümle**

8) Yar bana bir eğlence...

- **Eksik cümle**

9) Karagöz:

- CDU

(Sahnenin köşesinden.)

- **Eksik cümle**

10) Hacivat ne bağıryorsun?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olum, soru cümlesi

11) Hacivat:

- CDU

Vay benim iki gözüm, candan dostum, şekerden tatlım!

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

- 1. Cümle, isim cümlesi
- 2. Cümle, isim cümlesi
- 3. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

- 1. Cümle, kurallı cümle
- 2. Cümle, kurallı cümle
- 3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

- 1. Cümle, olumlu cümle
- 2. Cümle, olumlu cümle
- 3. Cümle, olumlu ünlem cümlesi

12) Gel aşağıya da biraz konuşalım.

(Aşağıya gel de(da) biraz konuşalım.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

- 1. Cümle, fiil cümlesi
- 2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

- 1. Cümle, devrik cümle
- 2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

- 1. Cümle, olumlu istek cümlesi
- 2. Cümle, olumlu cümle

13) Karagöz:

- CDU

(Hacivat'ın yanına gelir.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Sabah sabah beni uykudan uyandırdın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Ne konuşacaksın?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

16) Hacivat:

- CDU

Karagöz'üm insan önce bir selam verir, sende hiç incelik yok!..

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumsuz ünlem cümlesi

17) Karagöz:

- CDU

Üzerimde gecelik var (ya)!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

18) Hacivat:

- CDU

Ne geceliği Karagöz'üm, incelik incelik...

- **Eksik cümle**

19) O nasıl şey?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

20) Hacivat:

- CDU

İnsanlar karşılaştınca birbirine selam verir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Karagöz:

- CDU
- Biz karşılaşmadık ki, sen beni uyandırdım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Ki bağlacıyla bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumsuz cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

22) Hacivat:

- CDU

Neyse efendim, günaydın!

( Neyse: CDU / efendim, günaydın (olsun)!) )

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

23) Karagöz:

- CDU

Sabah sabah seni görenin günü nasıl aydın olur?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, sözde soru cümlesi

24) Hacivat:

- CDU

Efendim, öyle demezler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

25) Karagöz:

- CDU

Ne derler ?..

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümle
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu soru cümlesi

26) Hacivat:

- CDU

Hoş geldiniz, safa geldiniz, keyifler nasıl? Derler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Karagöz:

- CDU

Peki öyle olsun.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Nereden geliyorsun böyle?

(Böyle nereden geliyorsun?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

29) Hacivat:

- CDU

Efendim, başıma bir şapka almak için çarşıya gitmiştim.



- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

30) Dönerken yorgunluk çıkarmak üzere Karagöz'üme uğrayayım dedim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** iç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

31) Karagöz:

- CDU

Ne yapayım şapka aldınsa?  
(Şapka aldınsa ne yapayım?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** olumlu, şart ve soru cümlesi

32) Paran varmış da almışsın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

33) Olmayanlar ne yapsın?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

34) Hacivat:

- CDU

Canım Karagöz'üm, öyle mi derler?

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

35) Karagöz:

- CDU

Ya nasıl derler?

- a) **Cümlenin Yapısı:** basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

36) Hacivat:

- CDU

Güle güle kullan, başında paralansın, demek yok mu?

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, soru cümlesi

37) Karagöz:

- CDU

Güle güle kullan, başında paralansın!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu ünlem cümlesi

38) Hacivat:

- CDU

Hah aferin!

- CDU

İşte böyle demeli.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, Gereklik cümlesi

39) Derken efendim, evde odun bitmiş, biraz al, dediler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 40) Hazır elimde para varken doğru oduncuya gittim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

41) Beş on çeki odun aldım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

42) Oradan kömürcüye gittim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

43) Beş on çuval da kömür aldım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

44) Odunları odunluğa, kömürleri de kömürlüğe yerleştirdim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

45) Karagöz:

- CDU

Güle güle kullan, başında paralansın!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu, istek cümlesi

2. Cümle, olumlu, ünlem cümlesi

46) Hacivat:

- CDU

Aman Karagöz'üm, ben odun, kömür aldım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

47) Karagöz:

- CDU

İyi ya, güle güle kullan, başında paralansın!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu istek cümlesi
  - 2. Cümle, olumlu emri cümlesi

48) Karagöz'üm öyle demezler...

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

49) Karagöz:

- CDU

Ne biliyim ben, sen öyle öğretmedin mi?

(Ben ne biliyim, sen öyle öğretmedin mi?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, devrik cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumsuz cümle
  - 2. Cümle, olumsuz soru cümlesi

50) Hacivat:

- CDU

O şapkaya göreymi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

51) Karagöz:

- CDU

Oduna, kömüre ne derler?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** olumlu, soru cümlesi

52) Hacivat:

- CDU

Güle güle yak, otur da külüne bak derler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

53) Karagöz:

- CDU

Anladık, güle güle yak, otur da külüne bak!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
  - 4. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, kurallı cümle
  - 4. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu cümle
  - 4. Cümle, olumlu ünlem cümlesi

54) Derken efendim, geçen günkü doluda evin kiremitleri kırılmış, yağın yağmur evin

İçine akıyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

55) Kimi yerlerin de onarılması gerekiyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

56) Bir usta çağırdım.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

57) Evi bir güzel onardı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

58) Görme Karagöz'üm, sanki yeni bir ev oldu.

(Karagöz'üm görme, sanki yeni bir ev oldu.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz(şekilce), emir cümlesi
2. Cümle, olumlu cümle

59) Karagöz:

- CDU

Güle güle yak, otur da külüne bak!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve bağlı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 3. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 3. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle  
 3. Cümle, olumlu, ünlem cümlesi

60) Hacivat:

- CDU

Ben evi yeni yaptırdım, öyle denmez.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumsuz cümle

61) Karagöz:

- CDU

Ya nasıl derler?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

62) Hacivat:

- CDU

Oh, Oh!

- CDU

Çok sevindim!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi
- 63) Güle güle oturunuz, içinden hiç çıkmayınız, derler.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 64) Olur, oh oh!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi
- 65) Çok sevindim!
- e) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
f) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
g) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
h) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi
- 66) Güle güle oturunuz, içinden hiç çıkmayınız!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumsuz, istek cümlesi
- 67) Eksik olma Karagöz'üm!  
(Karagöz'üm eksik olma!)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümlesi
- 68) Sonra efendim, alışveriş yapmak için sokağa çıktım.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümle  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle



69) Bir de baktım ki köşe başında iki kişi kavga ediyorlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Ki bağlacıyla bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

70) Ayırayım diye aralarına girdim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

71) O sırada polisler gelmez mi?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, sözde soru cümlesi

72) Beni de kavgacıardan sanıp karakola götürdüler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

73) Oradan da doğru hapisaneye...

- **Eksik cümle**

74) Karagöz:

- CDU

Oh oh!

- CDU

Çok sevindim!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

75) Güle güle oturunuz, içinden hiç çıkmayınız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu, istek cümlesi
2. Cümle, olumsuz, istek cümlesi

**76) Hacivat:**

- Aman kardeş, sen ne diyorsun?

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, ünlem ve soru cümlesi**77) Beni hapse attılar.****a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle**78) İyi ya, oh oh! (CDU)**

- Çok sevindim!

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi**79) Güle güle...**

- Eksik cümle

**80) Onu öyle demezler.****a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumsuz cümle**81) Ya nasıl derler?****a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi**82) Ne bileyim ben, sen öğrettin.**

(Ben ne bileyim, sen öğrettin.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**83) Hacivat:**

- Onu ev için öğretmişim.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**84)** Bu durumda, yakında biri yardım eder de çıkarır, siz merak etmeyin, inşallah ötekini de çıkarırlar, denir.

**a) Cümlelerin Yapısı:** İç içe birleşik cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle**85) Karagöz:**

- Yakında biri yardım eder /de/ çıkarır /,/ siz merak etmeyin /,/ inşallah ötekin de çıkarırlar.

**a) Cümlelerin Yapısı:** bağlı ve bağımsız sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz) cümle
4. Cümle, olumlu cümle

**86) Hacivat:**

- Neyse Karagöz'üm, sonunda benim suçum olmadığı anlaşıldı /,/ bıraktılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

87) Ben o sevinçle eve gelirken fırından bir pide alayım, dedim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

88) Fırının önüne gittim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

89) Bana şuradan iki tane pide verin, demeye kalmadı /,/fırının biri de pide çıkarıyormuş /,/ küreği çekince kaza ile küreğin sapı gözüme geldi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik, girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumsuz cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu cümle

90) Az daha gözümü çıkarıyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

91) Karagöz:

- Yakında biri yardım eder /de/ çıkarır /, / siz merak etmeyin /, / inşallah ötekini de çıkarırlar!

a) **Cümlelerin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz) cümle
4. Cümle, olumlu ünlem cümlesi

92) Hacivat:

- Karagöz'üm, gözüm çıkacaktı, diyorum.

a) **Cümlelerin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

93) Karagöz:

- İyi ya, yakında biri yardım eder /de/ çıkarır /,/siz merak etmeyin /,/ inşallah ötekini de çıkarırlar.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz) cümle
4. Cümle, olumlu cümle

94) Hacivat:

- Canım öyle demezler.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

95) Karagöz:

- Ya nasıl derler?
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

96) Hacivat:

- Dikkatsiz fırıncıya çıkışlılar /;/ (...) görmüyor musunuz, utanmazlar önünüze arkanıza baksanıza, derler.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve iç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

97) Karagöz:

- (...) görmüyor musunuz /;/ utanmazlar, önünüze arkanıza baksanıza!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumsuz soru cümlesi
  2. Cümle, olumlu, ünlem cümlesi

98) Hacivat:

- Derken efendim, pideleri aldım, eve geldim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle

99) Çoluk çocuk tüm aile sevinçle bana sarıldılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

100) Öpmeye başladılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

101) Karagöz:

- (...) görmüyor musunuz /,/ utanmazlar, önünüze arkanıza baksanıza!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumsuz soru (sözde) cümlesi  
 2. Cümle, olumlu ünlem cümlesi

102) Hacivat:

- Aman Karagöz'üm, bunlar benim çocuklarım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümle

103) Karagöz:

- Seni gidi utanmaz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

104) (Hacivat gider.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

105) Seni gidi palavracı!..

- **Eksik cümle**

106) Yok şapka almış /,/ yok odun almış /,/ yok evini yaptırmış /,/ bana ne bunlardan!..  
(... bunlardan bana ne!..)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
  - 4. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, kurallı cümle
  - 4. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu cümle
  - 4. Cümle, olumsuz ünlem cümlesi

107) Ben gider, kahvaltımı yaparım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

108) Kendi işime bakarım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

109) (Gider.)



- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Suat Batur)

### 11. Metin: PÜF NOKTASI

1) Vaktiyle testi ve çanak çömlek imal edilen kasabalardan birinde, uzun yıllar bu meslekte çalışan bir çırak, kalfa olup artık kendi başına bir dükkân açmayı arzu eder olmuş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Ne yazık ki her defasında ustası ona:

- Sen, demiş, daha bu işin püf noktasını bilmiyorsun, biraz daha emek vermen gerekiyor.

(- Sen daha bu işin püf noktasını bilmiyorsun, biraz daha emek vermen gerekiyor, demiş.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) Ustanın bu sonu gelmez nasihatlerinden sıkılan kalfa, artık dayanamaz ve gidip bir dükkân açar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumsuz cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

4) Açar açmasına (açmasına açar) da yeni dükkanında güzel güzel yaptığı testiler, küpler, vazolar, sürahiler onca titizliğe ve emeğe rağmen orasından burasından ayrılmaya, yer yer çatlamaya başlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, devrik cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 5) Kalfa bir türlü bu çatlamların önüne geçemez.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 6) Nihayet ustasına gider ve durumu anlatır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 7) Usta:
- Sana demedim mi evladım; sen bu işin püf noktasını henüz öğrenmedin.
- (- Evladım sana, sen bu işin püf noktasını henüz öğrenmedin, demedim mi?)
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, soru cümlesi
- 8) Bu sanatın bir püf noktası vardır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Usta bunun üzerine tezgâha bir miktar çamur koyar ve;
- Haydi, der, geç bakalım tezgâhın başına da bir testi çıkar. Ben de sana püf noktasını göstereyim.
- (- Haydi, tezgâhın başına geç bakalım da bir testi çıkar. Ben de sana püf noktasını göstereyim, der.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve iç içe birleşik cümle

**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

10) Eski çırak ayağıyla merdaneyi döndürüp çamura şekil vermeye başladığında usta önünde dönen çanağa arada sırada “püf” diye üfleyerek zamanla testiye patlatacak olan bazı küçük hava kabarcıklarını patlatıp giderir.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

11) Böylece çırak da bu sanatın püf denilen noktasını öğrenmiş olur.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Her sanatın incelik gerektiren nazik kısmına da o günden sonra püf noktası denilmeye başlanır.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

(İskender Pala)

## 12. Metin: YUNUS EMRE'DEN SEÇMELER (Serbest Okuma Metni)

1) Ben gelmedim dava için,

Benim işim sevi için,

Dostun evi gönüllerdir,

Gönüller yapmağa geldim.

(Ben dava için gelmedim, benim işim sevi için(dir), dostun evi gönüllerdir, gönüller yapmağa geldim.)

a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik ve Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, isim cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu cümle

**2) Sözümler ay gün için değil,  
Sevenlere bir söz yeter,  
Sevdiğimi söylemezsem  
Sevmek derdi beni boğar.**

(Sözümler ay gün için değil(dir), sevenlere bir söz yeter(dir), sevdiğimi söylemezsem  
sevmek derdi beni boğar.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik, şartlı birleşik ve Bağımsız sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu şart cümlesi

**3) Bu dünyaya kanmayalım,  
Fanidir aldanmayalım,  
Bir iken ayrılmayalım,  
Gel dostu gidelim gönül.**

(Bu dünyaya kanmayalım, / fanidir, / aldanmayalım, / bir iken ayrılmayalım, /  
Gönül gel, / dostu gidelim.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi
5. Cümle, fiil cümlesi
6. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle
5. Cümle, devrik cümle
6. Cümle, devrik cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz), istek cümlesi
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz), istek cümlesi
4. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz) istek cümlesi
5. Cümle, olumlu, emir cümlesi
6. Cümle, olumlu, istek cümlesi

**4) Gelin, tanış olalım,**

İşi kolay tutalım,  
Sevelim sevilelim,  
Dünya kimseye kalmaz.

(Gelin, tanış olalım, işi kolay tutalım, sevelim, sevilelim, dünya kimseye kalmaz.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi
5. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle
5. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu, emir cümlesi
2. Cümle, olumlu, istek cümlesi
3. Cümle, olumlu, istek cümlesi
4. Cümle, olumlu, istek cümlesi
5. Cümle, olumsuz cümle

**5) Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil.**

**a) Cümlelerin Yapısı:** Şartlı Birleşik Cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumsuz, şart cümlesi

**6) Yetmiş iki millet dahi**

Elin yüzün yumaz değil.

(Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu (şekilce olumsuz) cümle

### 13. Metin: Uzayda Bir Gün

- 1) Uluslararası Uzay İstasyonu'na hepiniz hoş geldiniz!
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi
- 2) Burası, yeryüzünden 400 kilometre yüksekte, Dünya'nın yörüngesinde dolanan bir araştırma merkezi (dir).
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 3) Burada üç astronot görev yapıyor.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 4) Astronotların görevi, burada çeşitli bilimsel deneyler gerçekleştirmenin yanı sıra istasyonun bakım ve onarımını yapmak. (tır.)
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 5) Astronotlar istasyona uzay araçlarıyla geliyor.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) Burada birkaç ay kaldıktan sonra Dünya'ya geri dönüyorlar /ve/ yerlerini başkalarına bırakıyorlar.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, fiil cümlesi
    2. Cümle, fiil cümlesi
  - c) **Yüklem Yeri:**
    1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 7) Astronotların uzayda geçirecekleri her gün, aylar öncesinden en ince ayrıntısına kadar planlanır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Astronotlar sabah alarm sesiyle uyanır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Hızla temizlenip kahvaltı ettikten sonra, yeryüzündeki görev kontrol ekibiyle yapacakları günlük toplantıları için hazırlanırlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Bu toplantıda, o gün yapılacak işler ve genel iş planı gözden geçirilir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 11) Uzay İstasyonu'yla yeryüzü arasındaki telsiz bağlantısı sürekli olarak açıktır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Astronotlar günlük işlerini yaparken yeryüzündeki ekip de onları izler.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 13) Bu işlerin bir bölümü, Uluslararası Uzay İstasyonu'ndaki sistemlerin günlük bakımı ve onarımlarıyla ilgilidir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 14) Ancak, astronotların zamanının çoğu, burada yürütülen bilimsel deneylerle ilgili işleri yaparak geçer.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 15) Burası, Uzay İstasyonu'nda astronotlara yaşam alanı olarak ayrılmış olan "Zvezda (Zivezda)" adlı bölüm(dür).
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 16) Burada bir mutfak tezgâhı, buzdolabı, egzersiz aletleri, uyku kabini, tuvalet ve banyo bulunuyor!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi
- 17) Astronotlar, tıpkı yeryüzündeki gibi, günde üç öğün yemek yiyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 18) Yemek menüleri, tıpkı yeryüzündeki menüler gibi oluyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 19) Yiyeceklerin her biri, birer porsiyonluk küçük paketler hâlinde yeryüzünde hazırlanıyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 20) Uzun süre dayanmaları için bunlardan bazılarının suyu alınmış, bazıları da dondurulmuş oluyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi



- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 21) Bu nedenle tüketilmeden önce yiyeceklerin içlerine su eklenmesi ya da ısıtılması gerekebiliyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi
- 22) Uzay İstasyonu'ndaki bilimsel deneyleri gerçekleştirmek için gereken tüm malzemeler, istasyonun duvarlarına takılıp çıkarılabilen raflarda bulunur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 23) Rafların her birinde ayrı bir deney vardır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 24) Bu deneylerin çoğu biyoloji, malzeme bilimi, fizik gibi alanlar ve ağırlıksız ortamın insan bedenine etkileriyle ilgili (dir).
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 25) Uzay İstasyonu'nun içinde, tüm aygıtların ve mobilyaların önünde tutamaklar bulunur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 26) Astronotlar çalışırken ayaklarıyla buralara tutunur /ya da/ kendilerini bağlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle

## 2. Cümle, olumlu cümle

- 27) Kendilerini bağlamazlarsa bilgisayarın tuşlarına basmak gibi basit hareketler bile onlar için olanaksız olur!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi
- 28) Bilgisayarın tuşlarına basmaya çalıştıklarında geri itilirler.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 29) Uzay İstasyonu'nda hiçbir şey ortada bırakılmaz!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümlesi
- 30) Bu nedenle astronotlar tüm malzemeleri kullandıktan sonra yerine koymak zorundadırlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 31) İstasyonun içinde, duvarlarda ve tavanlarda, iki uçlarından gerilip tutturulmuş lastik şeritler ve yapışkanlı bölümler bulunur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 32) Astronotlar eşyalarını buralara sıkıştırır ya da yapıştırırlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

- 33) Fotoğrafları inceleyecek olursanız duvarlarda birçok eşya olduğunu görebilirsiniz.
- Cümlenin Yapısı:** Şartlı Birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik ve şart cümlesi
- 34) Uluslararası Uzay İstasyonu'nda yaşayan astronotlar, günde en az iki saat egzersiz yapıyor.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 35) Egzersiz yapmak, ağırlıksız ortam nedeniyle kaslarının zayıflamasını engelliyor.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 36) Egzersiz bisikletine biniyor /,/ koşu bandında koşuyor /ve/ ağırlık kaldırıyorlar.
- Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve bağlı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumlu cümle
- 37) Uzay İstasyonu'nda banyo yapmak yok!
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümlesi
- 38) Burada astronotlar saçlarını, köpürmeyen ve durulanması gerekmeyen özel bir şampuanla temizliyorlar.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 39) Duş almak yerine de bedenlerini ıslak ve sabunlu bir havluyla silip kurulanıyorlar.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 40) Dişlerini de yutulabilen bir diş macunuyla fırçalıyorlar.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 41) Çünkü banyodan çevreye saçılan su damlaları uzay aracının sistemlerine zarar verebilir.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi
- 42) Astronotların kimi zaman uzay giysilerini giyerek istasyonun dışına çıkması da gerekir.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 43) Bu fotoğrafta bir astronot, iki arkadaşının dışarı çıkmak üzere hazırlanmasına yardım ediyor.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 44) Bu fotoğrafta, astronotlardan biri ötekinin saçını kesiyor!
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi
- 45) Kesilen saçların çevreye saçılmaması için, özel bir aygıt kullanıyor.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 46) Bu aygıt bir yandan saçları keserken, bir yandan da tıpkı elektrik süpürgesi gibi kesilen saçları hortumundan içeri çekiyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 47) Uzay İstasyonu'nda bir gün daha sona erdi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 48) Şimdi uyku zamanı(dır)!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi
- 49) Astronotlar uzayda uyku tulumlarının içinde uyuyorlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 50) Uyumadan önce uyku tulumlarını uzay aracının herhangi bir bölümünde duvara tutturuyorlar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 51) Uzay İstasyonu'nda, iki sabit "uyku kabini" de var.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 52) Bunlar, içinde bir uyku tulumu bulunan ve perdeyle ayrılmış minik bölümler(dir).
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 53) Astronotlar isterlerse uyumak için bu kabinlere de girebiliyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik ve şart cümlesi

(Aşlı Zülal)

**14. Metin: Sarımsak Soslu Makarna****Lezzetli Bir Sos**

1) Öğlen yemeğine sarımsak soslu makarna yapıyoruz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Malzemelerin hepsini havanda güzelce dövme lazım /ama/ aynı işlem robotta da yapılabilir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu, yeterlilik cümlesi

3) Bunun için taze fesleğen, çam fıstığı, taze kaşar, zeytinyağı, sarımsak ve bir tutam tuzu robota koyup -tamamen bulamaç hâline gelmeyecek- taneli kıvama gelecek şekilde çektik.

- (-tamamen bulamaç hâline gelmeyecek-) arasözdür.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Dilenirse biraz ceviz eklenebilir, taze kaşar yerine de beyaz peynir kullanılabilir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu, şart cümlesi
  - 2. Cümle, olumlu cümle

5) Makarnayı haşlayıp süzdük /,/ çukur tabağa aldık /,/ üstüne sarımsak sosundan döktük /;/biraz sulandırmak istenirse makarnanın haşlandığı sudan gezdirilebilir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, şartlı birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu, şart cümlesi

**Uçucu Maddeler** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

6) Fesleğen, peynir, zeytinyağı ve sarımsak, havaya yayılan bazı uçucu maddeler içerir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Bunlar burun deliğinden girer /ve/ koku alma duyumuzu harekete geçirir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

8) Ağzımın suyu aktı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

9) Neden acaba?

(Acaba neden?)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- Çam Fıstığı** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

10) Çam fıstığının güzel kokulu bir yağ özü vardır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**Yoğun kokular** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

11) Kesme, doğrama, ezme ya da dövme işlemi sırasında, çeşitli malzemelerdeki uçucu maddeler havaya yayılır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Bir diş sarımsağı ya da bir baş soğanı keserek bunu deneyebilirsiniz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

**Tat Alma ve Koku Alma Duyusu** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

13) Tat ve koku alma duyuları birbirine sıkı sıkıya bağlı iki duydur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Bunlar hem dilimizin üstündeki tat tomurcukları hem de burun deliğindeki koku alıcılarını uyarır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Duyular, tatları ve kokuları tanımamıza imkân veren, beyindeki insula denen merkeze iletilir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle



- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**Sıcak hava** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

16) Tabaktaki dumanı üstünde makarnadan yayılan sıcak hava, güzel kokuların yayılmasına katkıda bulunur /ve/ koku algısını artırır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

17) Bu nedenle soğuk yiyeceklerin bulunduğu tabaklar, sıcak yiyeceklerin bulunduğu taklara göre, çoğunlukla daha az istek uyandırır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**Tat Alma ve Koku Alma Duyusu** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

**Duyu İletileri** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

18) Görme, işitme, dokunma, koku ve tat alma duyuları aracılığıyla, çevremizdeki dünyanın farkına varırız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Bu beş duyudan her biri tepkileri harekete geçirir /ya da/ yaşamış olduğumuz durumları aklımıza getiren hatıraları canlandırır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

20) Hoşumuza giden bir şey yediğimiz zaman, dil ve burun tarafından algılanıp beyne iletilen yiyeceğin tadı zevk duygusu yaratır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Bir tabak sarımsak soslu makarna fotoğrafına bakmak ya da kaynayan suyun sesini işitmek veya fesleğen yapraklarına dokunmakla beyin tat ve kokuyu hatırlaması, sık sık yaşadığımız bir şeydir /ve/ bu durumda ağızımız sulanır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**Dil** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

25) Dilin üstündeki tat almaya yarayan tat tomurcukları, çeşitli tatları ayırt eder.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**Fesleğen** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

26) Fesleğenin (*Ocimum basilicum*) kırk farklı çeşidi bulunur /,/ bunlardan bazıları süs bitkisi olarak kullanılır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**Tükürük Bezleri** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

27) Ağzımızda, çiğnemeye ve ön sindirime yardımcı olan, tükürük salgılayan bezler bulunur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Bazı koku ve tatlar (örneğin: taze kaşar) tükürük salgılarını harekete geçirebilir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

29) İşte biz de buna "ağzımız sulandı" deriz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**Kikunae Ikeda (Kikunaye İkeda) (1864 -1936)** (metnin içindeki bir diğer küçük başlık)

30) Tokyo İmparatorluk Üniversitesinden kimyacı Kikunae Ikeda, "umami" denen, sert ve keskin kokulu yiyeceklerden elde edilen, özel kokulu tatlar üzerinde çok önemli araştırmalar yapmıştır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

31) Ikeda, bazı besinlerde bulunan glutamin asit maddesini yalıtmıştır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

32) Bu madde günümüzde et ve tavuk sularında kullanılan tatlandırıcıdır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Alberto Douglas scotti/ Çev. Filiz Özdem)

### 15. Metin: BİR DÂHİYLE KONUŞMAK

- 1) (...) Prof. Oktay Sinanoğlu ile 1997 yılında tanıştım ./ / gazetecilik yapıyordum /ve/ bir dergide kendisiyle bilim dünyası hakkında yapılan bir söyleşiyi okumuştum.
- a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımlı sıralı ve bağlı cümle
- b) **Yüklemin Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklemin Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlelerin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
- 2) "Türkçe eğitim yapılmazsa bilim olmaz." diyen Sinanoğlu, defalarca televizyonlara çıkmış ./ / gazete ve dergi yazılarıyla gündeme gelmişti.
- a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklemin Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklemin Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlelerin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 3) Ve ben ne yazık /ki/ ondan haberdar değildim ./ / dünyanın el üstünde tuttuğu bu bilim adamı, üstelik Yale (Yeyl) Üniversitesindeki görevini artık Türkiye merkezli yürütüyordu.
- a) **Cümlelerin Yapısı:** Ki'li bağlı, girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklemin Türü:**
1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, isim cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklemin Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlelerin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumsuz cümle
  3. Cümle, olumlu cümle

- 4) Şansım yaver gitti /ve/ Yale'e gitmeden önce, dönem dönem öğrencilerini takip etmek için ABD'ye gidiyor /,/ onunla telefonla görüşerek randevulaştık.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımsız sıralı ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
- 5) Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Fakültesinin devlet dairesini andıran koridorlarından odasına ilerlerken merak içindeydim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) Heyecanım içinde biraz korku olan bir merak...
- **Eksik cümle**
- 7) Söyleşi, dokusu farklı birini müjdeliyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Yanılmamıştım.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 9) (...) Oktay Sinanoğlu, dünyada bir Türk bilim adamı olarak kendini kabul ettirmenin ötesinde ürettiği teoriler, çözdüğü kuramlarla çığır açmış birisi (dir).
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) 1962 yılında, henüz 26 yaşındayken -bürokratik işlemler iki yıl sürdüğü için gazetelere 28 yaşında diye geçse de-, Yale Üniversitesinde "en genç profesör"

unvanını aldıktan sonra "Yale'de Bir Harika Türk", "Altın Çocuk", "Bilimin Harika Çocuğu" manşetleriyle dünyaya tanıtılıyor.

- (-bürokratik işlemler iki yıl sürdüğü için gazetelere 28 yaşında diye geçse de-)  
(Arasöz)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 11) Yıllarca çözülemeyen teorileri son derece basit bir şekilde bilim dünyasına kazandırıyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 12) Pek çok alanda öncü oluyor /,/ -Türkçe'nin korunması da dâhil- ödüller alıyor.

(- Türkçe'nin korunması da dahil-) (Arasöz)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

- 13) İki kere Nobel'e aday gösteriliyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 14) Bilim dünyasına değerli bilim adamları yetiştiriyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 15) Bilimsel alanda yaptığı son derece önemli işler dışında hayatını eğitimin Türkçe yapılmasının önemine ve Türk kimliğinin hak ettiği yere gelmesine adıyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 16) Tüm bilgisini, birikimini Türkiye için kullanmak üzere savaş veriyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 17) Türkiye'de birçok üniversitenin kuruluşunda yer alıyor /,/ araştırma merkezleri kurulması ve bilimde söz sahibi olmamız için uğraşılıyor.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 18) Öncü yanı o kadar çok (tur) /ve/ etkileyici(dir) /ki/ bir Türk olarak bunlarla gururlanmamak imkânsız(dir).
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, “ki” ve “ve” bağlacıyla bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi  
3. Cümle, isim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
3. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle  
3. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz)
- 19) Oktay Sinanoğlu, geleneklerimizden gelen söylemle, söyleşiler boyunca “ben” yerine “biz” demeyi tercih etti hep.  
(Oktay Sinanoğlu, geleneklerimizden gelen söylemle, söyleşiler boyunca hep “ben” yerine “biz” demeyi tercih etti.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 20) O kadar ki tek başına ürettiği teoriler için dahi “biz”i kullanması kendini yaptığı işe vermesi ve onun içinde erimesinin de deliliydi /;/ onun için “ben” değil “biz” vardı öncelikle /;/ kendi yarattığı önemli buluş ve teorilerde dahi...

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, eksik cümle

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, eksik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, eksik cümle

21) Ün, şöhret peşinde kesinlikle değil; pek çok bilim adamını Nobel'e aday göstererek ödül kazanmalarını sağlıyor ama asıl uğraşı kendisinin alacağı ödüller değil: "kaç kere Nobel'e aday gösterildik. Belgelerini yolla diyorlar, iki sandık dolusu belge, üşeniyorum, yollamıyorum."

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, isim cümlesi
4. Cümle, eksik cümle

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, eksik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumsuz cümle
4. Cümle, eksik cümle

22) Ürettiği bilimsel teorileri bir yana bırakırsak -ki asla bırakamayız- hayati roman olacak kadar zengin bir dâhi vardı karşımda.

(Ürettiği bilimsel teorileri bir yana bırakırsak – ki asla bırakamayız – (Arasöz) karşımda hayatı roman olacak kadar zengin bir dahi vardı.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

23) Descartes'ın "Düşünüyorum, öyleyse varım." sözünü "Varım, öyleyse düşünüyorum." olarak okuyan Sinanoğlu, çok renkli, çok ilginç, çok yönlü, tüm dâhiler gibi sıra dışı bir insan(dır).



- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

24) O, merkezini ABD'den Türkiye'ye taşımaktaki asıl amacını, ülkemizin gittikçe kangrenleşen sorunları konusunda insanları aydınlatmak ve ülkesine mümkün olduğunca yardımcı olmak olarak özetliyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Sinanoğlu, "Benim çalışma alanım bir üçgendir; bu üçgenin köşelerinde fizik, kimya ve matematik vardır. Bazen de son çalışmalarımda olduğu gibi biyolojiye giriyorum." diyor tevazu ile.

(Sinanoğlu, tevazu ile "Benim çalışma alanım bir üçgendir; bu üçgenin köşelerinde fizik, kimya ve matematik vardır. Bazen de son çalışmalarımda olduğu gibi biyolojiye giriyorum." diyor.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) Cümleleri yaptıklarını çok basite indirgese de muazzam derinliğe sahip bir insanın dünyasına girmenin keyfini çıkarmanız dileğiyle.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

(Emine Çaykara)

#### 16. Metin: Jules Verne'den (Jul Vern) Geleceğe Dair..

1) Jules Verne, Seksen Günde Dünya Gezisi adlı romanında "Bir insan bir şey hayal edebiliyorsa başka bir insan bunu gerçeğe dönüştürebilir." diyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Onun bu sözü bazı roman ve öyküleriyle de hayat buldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 3) Yazdıklarında geçen ve o döneme uygulamanın çok mümkün olmadığı çeşitli teknolojiler yıllar sonra gerçek oldu.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 4) İşte size Jules Verne'in bazı romanlarından ve öykülerinden o dönemin teknolojisinin ötesinden ayrıntılar.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 5) Jules Verne'in 1865 yılında yayımlanan Ay'a Yolculuk romanında kahramanlar mermi benzeri bir uzay aracıyla Ay'a gitmek üzere bir yolculuğa çıkarlar.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) Ancak Ay'ı incelemek üzere tasarlanan ilk uzay aracı romandan neredeyse yüz yıl sonra fırlatıldı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Bu 1958 yılında Ay'a gitmek üzere fırlatılan ancak fırlatıldıktan kısa süre sonra patlayan Pioneer (Paynır) 0 adlı uzay aracıydı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Ay'a insanlı ilk yolculuksa bundan yaklaşık on yıl kadar sonra, 1969 yılında gerçekleşti.
- Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi
- 9) Yazar, 1870 yılında yayımlanan Denizler Altında Yirmi Bin Fersah adlı romanında elektrik motoruyla çalışan bir deniz altıyla çıkılan bir yolculuğu anlatır.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Ancak o yıllarda bu tür deniz altılar henüz yapılmamıştı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 11) Elektrik motoruyla çalışan denizaltı denemeleri 1880'lerde başladı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) İlk denemeler başarılı olmadı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 13) Elektrik motoruyla çalışan ilk başarılı denizaltı romandan yaklaşık yirmi yıl kadar sonra 1887 yılında yapıldı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 14) Yazar 1889 yılında, kısa bir öyküde, gökyüzüne yazı yazılarak reklam yapılabileceğinden bahsetti.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 15) Bu yazıların bir kentteki hatta bir ülkedeki çok sayıda insan tarafından görülebileceğini düşündü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 16) Benzer bir şey ilk kez Verne'in öyküsünden yaklaşık yirmi beş yıl sonra, gerçekleşti.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) ABD'nin San Francisco (San Fransisko) kentinde bir festivalde Lincoln Beachey (Linkoln Biçi) adlı Amerikam pilot üzerinde soyadının yazılı olduğu bir uçakla uçtu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

18) Günümüzde uçakların arkalarında bıraktıkları özel bir dumanla gökyüzünde şekiller ya da yazılar oluşturulmasıyla da gökyüzü reklamcılığı yapıyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Jules Verne 1889 yılındaki aynı öyküde gazete haberciliğine alternatif olarak, haberlerin bir şekilde insanlara haberciler ve devlet adamları tarafından sözlü olarak aktarılabilceğini yazdı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Bu tarihten yaklaşık otuz yıl sonra ilk kez haberler insanlara gazete dışında bir iletişim aracıyla, radyoyla, aktarılabilir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

21) Televizyondan haber yayını radyodakinden yaklaşık otuz yıl sonra, ancak 1947 yılında gerçekleşti.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Kübra Kara)

## 17. Metin: ANADOLU SEVGİSİ

1) Sen bizim dağları bilmezsin gülüm,

Hele bir boz dumanlar çekilsin de gör.

(Gülüm, sen bizim dağları bilmezsin /,/ hele bir boz dumanlar çekilsin /de/ gör.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

- 2) Her haftası bayram, her günü düğün,  
Hele yaylalara çıkılsın da gör.

(Her haftası bayram(dır), her günü düğün(dür), hele yaylalara çıkılsın da gör.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu, şart cümlesi
4. Cümle, olumlu cümle

- 3) Bilmezsın ovalar nasıldır bizde;  
Kağnılar yollarda, yoncalar dizde...

(Bilmezsın, bizde ovalar nasıldır; kağnılar yollarda, yoncalar dizde...)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, eksik cümle

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, eksik cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle

2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, eksik cümle

- 4) Saydıklarım damla değil denizde,  
Hele bir ekinler ekilsin de gör.  
(Saydıklarım denizde damla değil(dir) /,/ hele bir ekinler ekilsin /de/ gör.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu, şart cümlesi

- 5) Görmedin sen bizim mavi suları,  
Karlar eriyince kırar yuları.  
(Sen bizim mavi suları görmedin, karlar eriyince yuları kırar)

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle

- 6) Köpük olur beyaz, sel olur sarı;  
Hele taşta taş dökülsün de gör.  
(Köpük beyaz olur /,/ sel sarı olur /;/ hele taştan taş dökülsün /de/ gör.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, devrik cümle

3. Cümle, kurallı cümle

4. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

3. Cümle, olumlu cümle

4. Cümle, olumlu, şart cümlesi

**7) Sen bizim köyleri görmedin ki hiç,**

Yolları toz, çamur, evleri kerpiç.

(Sen bizim köyleri hiç görmedin ki yolları toz(dur), çamur(dur), evleri kerpiç(tir).)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Ki'li bağlı ve bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, isim cümlesi

3. Cümle, isim cümlesi

4. Cümle, isim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle

2. Cümle, kurallı cümle

3. Cümle, kurallı cümle

4. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle

2. Cümle, olumlu cümle

3. Cümle, olumlu cümle

4. Cümle, olumlu cümle

**8) O kirlili kabukta, en temiz iç;**

Hele bir yakından bakılsın da gör.

(O kirlili kabukta, en temiz iç(tir) /:/ hele bir yakından bakılsın /da/ gör.)

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

3. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

3. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

3. Cümle, olumlu, şart cümlesi

**9) Anlamaz, bilmezsin sen bizim halkı,**

Sevgiyi bulasın, yakına gel ki...

(Anlamaz(sın) /:/ sen bizim halkı bilmezsin /:/ yakına gel /ki/ sevgiyi bulasın.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Ki'li bağlı ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, devrik cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumsuz cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu, emir cümlesi

10) Kalıplar gerçeği göstermez belki,

Gönül perdeleri sökülsün de gör.

(Kalıplar belki gerçeği göstermez, gönül perdeleri sökülsün de gör.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı ve bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

(Abdurrahim Karakoç)

18. **Metin: Forsa**

1) (Ünlü Türk kaptanı Kara Memiş esir düşmüştü.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Onu, kırk yıl forsa olarak çalıştırdılar.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle



- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 3) Günün birinde de köle olarak bir çiftçiye sattılar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 4) İhtiyarlanınca, çiftçi onu azat etti.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 5) Artık Kara Memiş, bir kulübede barınıyor /;/ yurdunu, oğlunu düşünüyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 6) Türk gemilerinin adaya yanaşıp kendisini kurtarışı rüyalarına giriyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Bir ilkbahar günü uyuyakalmıştı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) – Bizimkiler! Bizimkiler! diye bağırarak uyandı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Doğruldu /,/ limana baktı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 10) Gerçekten, kalenin karşısına bir donanma gelmişti.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 11) Kadırgaların, yelkenlerin, küreklerin biçimine dikkat etti.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Sarardı /,/ gözlerini açtı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 13) Kalbi hızla çarpmaya başladı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 14) Ellerini göğsüne koydu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 15) Bunlar Türk gemileriydi, kıyıya yanaşıyorlardı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

16) Gözlerine inanamadı.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumsuz cümle

17) “Acaba yine rüya mı görüyorum?” dedi.

**a) Cümlelerin Yapısı:** İç içe Birleşik cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

18) Fakat uyanırken rüya görülür mü?

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

19) Kanaat getirmek için elini ısırdı, yerden sivri bir taş parçası aldı, alınına vurdu.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklemin Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

20) Evet, işte acısını duyuyordu, uyanıktı.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle**b) Yüklemin Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
- 21) Gördüğü rüya değildi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 22) O uyanırken donanma, burnun arkasından birdenbire çıkmış olacaktı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 23) Sevinçten, hayretten dizlerinin bağı çözüldü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümle
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 24) Hemen çöktü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 25) Karaya çıkan bölükler, ellerinde al bayraklar, kalenin etrafına doğru ilerliyorlardı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 26) Kırk yıllık bir beklemenin verdiği son kuvvetle davrandı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 27) Badem ağaçlarının çiçekli gölgeleriyle örtülen yoldan yürüdü.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Kıyaya doğru koştu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

29) Karaya çıkan askerler onu görünce:

- Dur! diye bağırdılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

30) İhtiyar durmadı /,/ bağırdı;

- Ben Türk'üm oğullar, ben Türk'üm!

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik ve bağımlı sıralı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, devrik cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumsuz cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle

31) Askerler onun yaklaşmasını beklediler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

32) İhtiyar, Türklerin yanına varınca önüne ilk geleni tutup öpmeye başladı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

33) Gözlerinden yaşlar akıyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) Hâline bakanların hepsi üzülmüştü.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

35) Heyecanı biraz yatışınca ona sordular:

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

36) - Kaç yıldır esirsin?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

37) - Kırk.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

38) Nerelisin?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

39) Edremitli.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

40) Adın ne?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

41) Kara Memiş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

42) Kaptan mıydın?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

43) Evet.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

44) İhtiyarın yanındaki askerler birbirine karıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

45) Bir çığıktır koptu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

46) "Bey'e haber verin! Bey'e haber verin!" diye bağırişiyorlardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

47) İhtiyarın kollarına girdiler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

48) Kuş gibi, deniz kıyısına uçurdular.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

49) Bir sandala koydular.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

50) Büyük bir kadırgaya çıkardılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

51) Askerin içinde onun hikâyelerini bilmeyen, ününü duymayan yoktu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

52) Biraz güvertede durdu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

53) Sevinçten şaşırılmıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

54) Sirtına bir kaftan attılar /,/ başına bir kavuk koydular.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

55) - Haydi, Bey'in yanına! dediler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

56) Kendini gemiye getiren askerlerle birlikte yürüdü.



- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

57) Kara, pala bıyıklı, sırmalı elbisesinin üzerine çelik zırhlar giymiş bir adamın karşısında durdu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

58) - Sen, Kara Memiş misin?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

59) - Evet, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

60) - Aç bakayım sağ kolunu.  
( - Sağ kolunu aç bakayım. )

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümlesi

61) İhtiyar, kaftanın altından kolunu çıkardı, Bey'e uzattı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

62) Pazısında haç şeklinde derin bir yara izi vardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

63) Bu yarayı, gecesi altı ay süren bir adada savaşırken almıştı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

64) Bey, ellerine sarıldı /,/ öpmeye başladı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

65) - Ben senin oğlunum, dedi.

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe Birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

66) - Turgut musun?

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

67) - Evet.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

68) İhtiyar, sevincinden bayılmıştı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

69) Kendine gelince oğlu ona:

- Ben karaya cenk etmeye çıkıyorum. Sen gemide rahat et, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

70) Eski kahraman kabul etmedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

71) - Hayır, ben de beraber cenge çıkacağım!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

72) - Çok ihtiyarsın baba.

(- Baba, çok ihtiyarsın.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

73) - Fakat kalbim kuvvetlidir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

74) Oğlu:

Vurulursun, vatana hasret gidersin, diyerek onu gemide bırakmak istedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

75) Kara Memiş, o vakit gençleşmiş bir arslan gibi doğruldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

76) Duramıyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

77) Kılıç, kalkan istedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

78) Sonra, gemide sallanan sancağı göstererek:

- Şehit olursam bunu üzerime örtün! Vatan, al bayrağın dalgalandığı yer değil midir? dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Ömer Seyfettin)

### 19. Metin: Tamburi Cemil Efendi Enstrümanları Anlatıyor

Bağlama (metin içindeki küçük başlık)

1) Bağlama Türk müziğinde yaygın olarak kullanılan telli bir enstrümandır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Halk arasında bağlamaya “saz” da denilmektedir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) Kullanılan tekniğe göre mızrap veya parmaklar ile çalınır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Lavta ve tamburda olduğu gibi sapında perde sistemi vardır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 5) Parmaklarla çalma tekniğine şelpe denir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) Genellikle altta iki çelik ile bir sırma bam, ortada iki çelik ve üstte bir çelik ile bir sırma bam teli olmak üzere toplam 7 tellidir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Mızrap benzeri tezene denilen bir araçla icra edilir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Yörelere ve boyutlarına göre kopuz, cura, çöğür, tambura, divan sazı gibi değişik isimlerle tanınır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Divan sazı, sazların en büyüğü, cura ise en küçüğüdür.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Haydi şimdi de “bağlamayı” çizelim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- Karadeniz Kemeçesi (Metnin içindeki bir diğer başlık)
- 11) Yaylı sazlarımızdandır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Karadeniz bölgesi'nde yaygın olarak kullanılan kemençenin, rebab-keman türü yaylı enstrümanlar ile akraba olduğu sanılmaktadır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Üç teli bulunur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Yay yardımıyla çalınır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Klasik kemençe ile karıştırılmasını önlemek amacıyla Karadeniz kemençesi ya da Laz kemençesi olarak da adlandırılmaktadır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Folklorik bir halay türküsü olan horon, kemençe müziği eşliğinde oynanır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) Haydi, Karadeniz kemençesi çizelim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

Ney ( Metnin içindeki bir diğer başlık)

18) Mevlevi müziği başta olmak üzere dini müzik alanında da çok önemli bir yere sahiptir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Ney çalmak yerine ney üflemek ifadesi daha uygun bulunmaktadır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Ses çeşitlerine yani akorduna göre değişir:

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Kız Ney, Mansur Ney, Şah Ney, Yıldız Ney, Bolahenk, Sipurde, Davud gibi.

- **Eksik cümledir.**

22) Kamıştan yapılır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Üflemeli bir sazdır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

24) (Saz kelimesi günlük konuşma dilinde enstrüman ifadesinin yerine kullanılır.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Başpare denilen, icra eden sanatkârın dudaklarına temas eden bir araç yardımıyla ses çıkartılır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) Parmakların yerleştirildiği yedi ses deliği bulunmaktadır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Bu deliklerden altısı önde ve biri de arkada yer alır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 28) Kamışın her iki ucuna paravane denilen ve aşınmayı engelleyen metal parçalar yerleştirilir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 29) Ney üfleyen sanatkârlara neyzen denilmektedir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 30) Günümüzde yaşayan en büyük neyzen Niyâzi Sayın'dır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 31) Arkadaşlar, çizgileri düzgün şekilde birleştirerek neyin şeklini daha iyi anlayalım.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Neyzen Emin Dede)

## 20. Metin: Çocuk Doğru Söyledi

- 1) Kanuni Sultan Süleyman öldüğünde Osmanlı ülkesi en görkemli dönemini yaşıyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 2) Kanuni'nin yerine başa geçen oğlu II.Selim'in en çok hoşlandığı şey, sarayına bilginler, şairleri toplayıp onlarla sohbet etmektir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle



d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) En çok saygı duyduğu kişi de sarayın Mimarbaşı olan ak sakallı Koca Sinan'dı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Padişah onu "Aksakal" diye çağırırdı.

a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

5) II. Selim'in tahta çıkışının üçüncü yılıydı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

6) Bir sabah erkenden kalkan Padişah,

- Tez bana Aksakal'ı bulup getirin, diye buyurdu.

a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Daha gün ağarmamıştı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

8) Koca Sinan, o günlerde İstanbul yöresinde, bir köprünün yapımı ile uğraşıyordu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

9) Hemen atlılar çıkarıldı /ve/ Mimarbaşı getirildi.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**10) Sinan'ı karşısında görünce Padişah gülümseyerek: Yaklaş bakalım Aksakal, dedi.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**11) Sana diyeceklerim var.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**12) Ötekiler tez dışarı çıksın!**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, emir cümlesi

**13) Taht odası boşalınca Padişah, çoğu zaman yaptığı gibi Mimar'a yanında yer gösterdi.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**14) - Dinle Mimarbaşı, dedi.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**15) Ülkemizi baştan başa sayısız camiler, mescitler, medreseler, kemerler, köprüler, saraylar, kervansaraylar, aşhaneler, hastaneler, hamamlarla donattın.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**16) Ama Padişah'ın için bir cami yapmayı düşündün mü hiç?  
(Ama hiç Padişah'ın için bir cami yapmayı düşündün mü?)**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

17) Sinan yerinden doğrulup Padişah'ın önüne eğildi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

18) - Buyruğunuz başım üstündedir Devletlim, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) - Öyleyse iyi dinle!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, emir cümlesi

20) Ölen kardeşim Şehzade Mehmet'in anısına babamın yaptırdığı Şehzadebaşı Camisi'nin karşısına babam için ulu Süleymaniye'yi yaptım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) İkisi de birbirinden güzel oldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

22) Şimdi senden istediğim şu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Süleymaniye'nin karşısına da benim adıma bir cami yapacaksın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

24) Ama Sultan Selim'in adıyla anılacak olan bu cami yaptıklarının en görkemlisi olmalı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

25) Sinan Padişah'ın önünde bir daha eğilerek:

- Devletlim, dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) Şehzadebaşı benim çıraklık dönemimin yapısı(dır) /,/ Süleymaniye'yi kalfalık dönemimde yaptım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

27) Ustalık dönemimin yapısıysa Selimiye olacak.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

28) Bundan kuşkunuz olmasın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

29) Padişah yerinden kalktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

30) Sinan'ı, elinden tutup yeniden yanında yer gösterdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

31) - Ustalığma güvenimiz sonsuzdur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

32) Ak sakal! Tez hazırlıklara başlansın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, emir cümlesi

33) Tam el çırpıp sevinçli haberi vermek için lalasını çağıracağı sırada Sinan, Padişah'ı durdurdu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) Padişah şaşırmişti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

35) - Ne var?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

36) - İstanbul'da cami yapılacak başka tepe kalmadı Devletlim!  
( - Devletlim, İstanbul'da cami yapılacak başka tepe kalmadı!)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümlesi

37) Hele Süleymaniye ile boy ölçüşebilecek bir yer düşünemiyorum artık.  
( Hele artık Süleymaniye ile boy ölçüşebilecek bir yer düşünemiyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

38) Süleymaniye'nin yeri, seçtiğim en son ve en güzel tepelerden biriydi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

39) Ona eş bir tane daha bulunmaz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

40) Padişah'ın sevinci bir anda uçup gitmişti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

41) - O hâlde nereye yapmayı düşünürsün?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

42) -Edirne'ye Devletlim!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

43) - Edirne mi?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

44) Gerçi eski başkentlerimizdendir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

45) Ama İstanbul'a uzaktır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

46) Sinan bir an gözlerini yumdu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

47) Önerisini yapmıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

48) Bu öneriyi yaparken bir yandan da Edirne'yi düşünüyordu usta Mimar.  
(Usta Mimar, bu öneriyi yaparken bir yandan da Edirne'yi düşünüyordu.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

49) Edirne'deyken Meriç boyundan, dümdüz ovadan, hep o tepeye bakardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

50) Gözleriyle ölçüp biçerdi orayı.  
(Orayı gözleriyle ölçüp biçerdi.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

51) Oraya kurulacak bir yapının görünümünü tasarladı kafasında.  
(Kafasında, oraya kurulacak bir yapının görünümünü tasarladı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

52) Birden Selimiye oraya konmuş gibi, bütün görkemiyle canlandı gözünde.  
(Birden Selimiye oraya konmuş gibi, bütün görkemiyle gözünde canlandı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 54) Gökyüzüne asılı parlak bir kandil gibiydi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 55) Bu düşün etkisiyle Mimar Sinan'ın yüzü ışıdı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 56) - Daha uygun bir yer yoktur, Devletlim! dedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 57) Padişah, Mimarbaşı'nın sevinçle yaptığı bu öneriye engel olmak istemedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 58) Camisinin Edirne'de yapılmasını buyurdu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 59) Hemen hazırlıklara başlandı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 60) İlk iş, caminin yapılacağı tepedeki evlerin, bahçelerin satın alınarak cami alanının hazırlanmasıydı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle



- 61) Bunun için evlerin yıkımına girişildi.
- Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 62) Ama içlerinden biri, yaşlı bir bahçıvan toprağını vermemekte direndi.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 63) Padişah'ın buyruğuna göre, topraklarını vermemekte direnenlerin ne yapıp edip razı edilmesi gerekiyordu.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 64) Yalnız bütün bunlar güzellikle olacaktı.
- Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 65) Ne olursa olsun zora koşmak yoktu.
- Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, şart cümlesi
- 66) Buyruk böyleydi.
- Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 67) Kese kese altınlar, bu yaşlı bahçıvanı kandıramadı.
- Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 68) Ne ettilerse adam bahçesini vermiyordu.
- Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, şart cümlesi
- 69) Sinan, yaşlı bahçıvanı bahçesini vermeye razı etti.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 70) Böylece uzun çalışmalardan sonra, usta Mimar, düşünüyü gerçekleştirmiş /;/ yıllar önce gözüne kestirdiği tepeyi ulu bir yapıyla ölümsüzleştirmişti.,
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 71) Caminin bittiği sabah, Mimar Sinan bütün ustalarını, işçilerini, ırgatlarının avluya topladı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 72) Hepsi de el birliğiyle gerçekleştirdikleri yapıyı övünçle seyre koyuldular.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 73) O sırada oradan, mahallenin çocuklarında biri geçiyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 74) Birçok adamın meraklı meraklı camiye baktıklarını görünce, o da onlar gibi ellerini arkasına bağlayıp durdu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 75) Aynı yere bakmaya başladı.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 76) Çocuğu gören Sinan, yanına yaklaştı:
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 77) - E, sen ne dersin bakalım küçük? diye sordu.
- Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 78) Camimizi nasıl buldun /,/ güzel olmuş mu?
- Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumlu soru cümlesi
- 79) Çocuk gözlerini kısarak baktığı camiyi parmağıyla gösterdi:  
- Bak, o minare eğri olmuş dede, dedi Sinan'a.  
(Sinan'a, dede bak, o minare eğri olmuş, dedi.)
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, devrik cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumlu cümle
- 80) O ana kadar sesi çıkmayan bütün ustalar, işçiler;  
-Nasıl olur, parmak kadar çocuk nerden bilirmiş? diye homurdanmaya başladılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 81) Sinan, elini kaldırarak konuşanları susturdu:
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 82) -Ustalar, çocuk doğru söyledi, dedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 83) Hepsi Sinan'ın yüzüne şaşkınlıkla bakıyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 84) Sinan, aldırmadı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 85) Kalfalarından birini yanına çağırdı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 86) Kalfaya, palangasının kalın ipini alıp çocuğun gösterdiği minareye çıkmasını söyledi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 87) İpi, üçüncü şerefenin üstünden minareye sıkıca bağlattı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 88) Ucunun aşağı sarkıtılmasını istedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 89) İpin ucu aşağı ulaşınca adamlarına tutturdu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 90) -Şimdi var gücünüzle ipe asılm, dedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 91) Adamlar bir anlam veremedikleri bu işi Sinan'ın buyruğu ile yaptılar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 92) Sinan, adamları ipe asılırken küçük çocuğun saçlarını okşayarak sordu:
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 93) -Nasıl küçük, minarenin eğriliği düzeldi mi, dersin?
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 94) Çocuk, dikkatle minareye bakıyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 95) Adamlar, var güçleriyle ipe asılıyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 96) Neden sonra:  
- Tamam(dır.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 97) Şimdi düzeldi, dedi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 98) Sinan, adamlarına ipi bırakmalarını söyledi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 99) Çocuk, minarenin düzeldiğinden emin olarak yanlarından uzaklaştı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 100) Çocuk, gider gitmez kalfalarla ustalar Sinan'ın çevresini aldılar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 101) Yaşlı Mimar'a biraz da kızmışlardı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 102) -Bu nasıl bir iştir? diye sordular.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 103) Minarenin dümdüz olduğunu bizim kadar siz de biliyorsunuz.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 104) Kendi elinizle ölçüp biçtiğiniz minareyi ne diye iple çektirdiniz bize?  
(Kendi elinizle ölçüp biçtiğiniz minareyi ne diye bize iple çektirdiniz?)
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Devrik cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 105) Böyle gülünç bir şey görmedik şimdiye dek.  
(Şimdiye dek böyle gülünç bir şey görmedik.)
- Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Devrik cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 106) Ak sakallı koskoca bir mimar bir çocuğun sözüne uyar mı hiç?
- Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Devrik cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, soru cümlesi
- 107) Sinan gülümseyerek baktı yüzlerine:  
(Sinan, gülümseyerek yüzlerine baktı.)
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Devrik cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 108) -Minarenin doğru olduğundan ben de emindim.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 109) İple çekilerek düzeltilmeyeceğini ben de biliyordum.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 110) Ama bir çocuğun gözünde bile, Selimiye'nin özürlü sanılmasını istemem.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 111) Onun için yaptım bunu.  
 (Bunu, onun için yaptım.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 112) Bundan böyle kimseye Selimiye'nin herhangi bir özrü olduğunu söyleyemeyecektir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 113) Yüzyıllar boyunca eksiksiz bir yapı olarak anılacaktır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 114) Ustalar, o zaman, Sinan'a hak verdiler.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 115) Bu bilgince davranışını hayatları boyunca unutmayacaklarını söyleyerek saygıyla elini öpüp kucaklaştılar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 116) Ve hep birlikte oradan uzaklaştılar.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle



## 21. Metin: Okuma Kitaplarım

1) Okuma kitaplarımızı, en sevdiğimiz dostlar gibi hiçbir zaman unutamayız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

2) Sevgili okuma kitaplarım!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, Ünlem cümlesi

3) O kitaplar, aylara bölünmüştü.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Kış aylarına düşen parçalarda kış resimleri vardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

5) Sonra, o resimlerde yavaş yavaş dallar tomurcuklanır, ağaçlar çiçek açar, paltolu çocuklar paltolarını çıkarmaya başlardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu cümle

6) O resimler, böylelikle, bizlere de tatilin yaklaşmakta olduğunu müjdelemiş olurlardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Bazen kitapların son sayfalarını açardım.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Orada bir kelebek veya çiçekli bir dala konmuş bir kuş resmine dalar giderdim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) “Bu sayfalara ne zaman geleceğiz? Bu sayfaları okuyacağımız günlere ne zaman kavuşacağız?” diye düşünür dururdum.
- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Oysa daha okul yılının yarısına bile ulaşmamıştık.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 11) Sınıfımızın camlarını sert yağmurlu kış rüzgârları sarsıyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Böyleyken ben, kitaplardaki o resimlere baktıkça yaz tatilinin hayallerine kapılmaktan kendimi alamazdım.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 13) Neler düşünürdüm neler!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

14) İmtihanların başlayacağı günleri hayal ederdim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Okuma dersinden hiç korkulur mu?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

16) Güzel bir mayıs günü, imtihan odasına girecektim; öğretmenim beni güler yüzle karşılayacaktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

17) Talihime çıkan parçayı okuyacaktım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

18) Ben okurken dışarıdan kuşlar ötüşecek, yeni yapraklanmış ağaçların sallandıkları görünecekti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

19) Bahar yemişlerini satan satıcıların sesleri, bağırışmaları duyulacaktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Öğretmenlerim, okuduğum parçayla ilgili sorular soracaklar; ben hemen cevapları verecektim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

21) Sonra "yeter" diyecekler; imtihan odasından uçar gibi çıkacaktım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

22) Okuma kitaplarımdaki son parçalara baktıkça bunları düşünürdüm.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Dost okuma kitaplarım!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

24) Onlarda neler yoktu ki? (ki: Cdu)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, soru cümlesi

25) Kısa pantolonları diz kapaklarını örtecek şekilde biraz geçen, saçları düzgünce taranmış, güler yüzlü çocuk resimleri vardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) O kitaplarda temiz giyimli köylüler, babalar, başörtülü analar vardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Bu insanların güzel resimleriyle doluydu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Bu resimlerdeki insanlar, güzel bir dünyanın insanlarıydı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

29) Kötülük nedir bilmez, iyilikten başka bir şey düşünmezlerdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumsuz cümle
  - 2. Cümle, olumsuz cümle

30) Bize de:

— Bizim gibi olun, iyilikten başka bir şey düşünmeyin, derlerdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

31) Bu unutamadığım eski okuma kitaplarından bugün bir tanesi bile bende yok.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

32) Onların yapraklarını şimdi ancak hayalimde çeviriyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

33) Çevirirken yine de onları eskitmemek istiyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) Onlardan ezberimde kalan parçaları yer yer okuyorum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

35) Bu yüzden yangında yanmış kitaplar gibi sayfalarının çoğu eksik.(tir)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

36) Sevgili dost okuma kitaplarım!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

37) Sizleri, zamanla bu kadar özleyeceğimi hiç bilmezdim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

38) Böyle olacağımı bilseydim, birkaçınızı olsun öbür kitaplarımın arasında saklamaz olur muydum?

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

(Ziya Osman Saba)

**22. Metin: Kitabın Serüveni**

- 1) Bir dere boyunda ben  
Upuzun bir kavaktım.  
(Ben bir dere boyunda upuzun bir kavaktım.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 2) Ta dipten doruğa dek  
Işıl ışıl yapraktım.  
(Ta dipten doruğa dek ışıl ışıl yapraktım.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 3) Bir sabah bir testere  
Beni de serdi yere.  
(Bir sabah bir testere beni de yere serdi.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 4) Kendimi birdenbire  
Makinelerde buldum.  
(Kendimi birdenbire makinelerde buldum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 5) Çok şey geçti başımdan.  
(Başımdan çok şey geçti.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 6) Bembeyaz kâğıt oldum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Şimdi kitabım işte,  
Yine yapraklarım var.  
(İşte şimdi Kitabım, yine yapraklarım var.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, devrik cümle  
2. Cümle, kurallı cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

- 8) Yükselir yıldızlara,  
Beni seven çocuklar.  
(Beni seven çocuklar, yıldızlara yükselir.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 9) Sıkıntılı da olsa,  
Benimle tatlı geçer  
En uzun yolculuklar.  
(En uzun yolculuklar sıkıntılı da olsa, benimle tatlı geçer.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

(M. Necati Öngay)

### 23. Metin: Keramet Kavukta mı? (Serbest Okuma Metni)

- 1) Adamın biri, bir gün,  
Elinde bir kağıtla  
Gelir, Hoca'ya der ki:  
- Hoca'm, beni bağışla!

(Adamın biri, bir gün elinde bir kağıtla gelir, Hoca'ya "Hocam, beni bağışla!" der.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik ve bağımlı sıralı cümle

- b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi



2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 2) Yoktur okumam yazmam  
Ne der bunda, anlamam!
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, İsim cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, devrik cümle
  2. Cümle, devrik cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumsuz cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumsuz, ünlem cümlesi
- 3) Pek kötü bir şey bilmemek,  
Al bunu, oku demek.  
(Bunu al, oku demek, bilmemek pek kötü bir şey(dir).)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 4) Hoca mektubu alır  
Sonra şaşırır kalır.  
(Hoca mektubu alır, sonra şaşırır kalır.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 5) Bir süre göz gezdirir  
Ve evirip çevirir.

(Bir süre göz gezdirir ve evirip çevirir.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

6) Der ki: “Okuyamadım;

Tek söz anlayamadım.

Al götür başkasına

Yapamadım mademki.

Akıl akıldan üstün

Başkası okur belki.”

(“Okuyamadım; tek söz anlayamadım. Mademki okuyamadım, başkasına al götür.

Akıl akıldan üstün, belki başkası okur.” der.) ( “Ki” CDU)

a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Adam sanır Hoca'nın

Yok okuyup yazması.

(Adam hocanın okuyup yazmasının yok sanır.)

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

8) Kâğıdı almasıyla

Bir olur patlaması:

Hoca, der, yazık yazık!

Düşünsene azıcık!

Koca adam bilmem ki

Kavuşu niçin taşır?

Ve nasıl okuyamaz,

Mektuptan iki satır.

Utanmıyorsun elden

Sıkılman da yok benden,

Bari azıcık utan

Başındaki kavuktan!

(Kâğıdı almasıyla patlaması bir olur: Hoca, “yazık yazık! Düşünsene azıcık! Koca adam bilmem ki kavuğu niçin taşır? Ve nasıl mektuptan iki satır okuyamaz. Elden utanmıyorsun, benden sıkılman da yok, Bari başındaki kavuktan azıcık utan!” der.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, iç içe birleşik ve bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, devrik cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 9) - Keramet sendeyse! Der  
Hadi kavuk sen oku!  
(“- Keramet sendeyse! Hadi kavuk sen oku!” der. )

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(M. Halistin Kukul)

#### 24. Metin: Anadolu'nun Cirit Oyunları

- 1) Anadolu'nun geleneksel seyirlik oyunları arasında cirit oyunlarının yeri büyüktür.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 2) Cirit oyunları, bir eğlence, bir yiğitlik ve çeviklik gösterisi, aynı zamanda bir atlı spordur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 3) Cirit oyunlarının tarihi çok eskilere gider.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 4) Türkler, bu sporu binlerce yıl önce Orta Asya'da başlatmışlar, yüzyıllar boyunca bu geleneği sürdürerek Selçuklularla birlikte Anadolu'ya getirmişlerdir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 5) Bu yüzden cirit oyununun Anadolu’da en azından 900 yıllık bir tarihi vardır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) Güreş gibi cirit de milli ve geleneksel bir “ata sporu” sayılır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Güreş bir zamanlar “Türk gibi kuvvetli” sözüyle Türk gücünü nasıl dünyaya yaymış ve tanıtmışsa cirit oyunu da Türk yiğitlerinin binicilikteki hünerinin, çevikliğinin, cesurluğunun sembolü olmuştur.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi
- 8) Cirit oyununun kaynağı ve çıkışı üzerine çeşitli söylentiler vardır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Derler ki bir zamanlar, birbirine komşu, aynı soydan gelen iki obanın arası açılır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Ki’li bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

10) Bir oba ötekinden kız ister, verilmez.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumsuz cümle

11) İki obanın yiğitleri atlarına biner, zırhlarını kuşanır, silahlanırlar.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

3. Cümle, olumlu cümle

12) İki obayı ayıran sınırın tam karşısında yerlerini alırlar.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Neredeyse kan dökülecek /yiğitler birbirine girecek.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

14) Obanın yaşlıları toplanır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Karşı obanın ileri gelen yaşlılarıyla konuşur, anlaşılır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

16)– Niçin savaşalım, boşu boşuna vuruşalım? Kan dökmek düşmana karşı olur. Biz aynı soydan, aynı kökten gelmiş iki kardeş obayız. Aramızda bir anlaşmazlık oldu, yiğitlerimiz bunu onur meselesi yaptılar. Ellerinden silahlarını alalım. Silah yerine birer sopa verelim. Çatışınlar, güçlerini, savaş hünelerini, yiğitliklerini göstereyin. Sopaları, kim kime daha çok isabet ettirirse o taraf yenmiş sayılsın. Yenilen yenilgiyi kabul etsin. Böylece kan dökülmesin, derler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç İçe Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) İki obadan iki hakem seçer, meydana sürerler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

18) Yiğitler bir savaş düzeni içinde vuruşmaya başlarlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Sonunda hakemler, en çok isabet almış tarafı yenilmiş sayarak çatışmayı durdururlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Yenen taraf da istediğini elde eder.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Bu olaylardan sonra cirit bir oyun, bir spor olarak yayılır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

22) Geleneksel kuralları ile birlikte milli oyunlarımız arasında yerini alır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Cirit oyunlarında kullanılan bir metre uzunluğundaki sopalar, meşe, şimşir, hurma gibi ağaçların dallarından kesilir, cilalanır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

24) Bir ucu kalıncadır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Cirit oyununa katılacak belli sayıdaki atlar, karşılıklı dizilir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) Aralarında 100-200 metrelik bir mesafe bulunur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Cirit başladığı zaman, dizilerden bir atlı, atını ileri sürer.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Buna öteki diziden başka bir atlı karşı çıkar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

29) İlk çıkan atlı, karşısındaki atlıya sopasını fırlatır /ve hemen dizginleri geri çevirir, /öteki onu kovalar /ve sopasını atar, /derken karşıda bir ikincisi onu karşılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, sıralı ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
  4. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
  4. Cümle, kurallı cümle
  5. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
  4. Cümle, olumlu cümle
  5. Cümle, olumlu cümle

30) Böylece cirit bir düzen içinde sürer gider.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle



**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**31)** Diziler teker teker meydana çıktıktan sonra, değneğini en çok isabet ettiren taraf galip sayılır.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**32)** Cirit oyunlarında tek hedef, atın sırtındaki binicidir.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit Cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**33)** Ciritin ata isabet etmesi, savuranın oyun dışı kalmasını gerektirir.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**34)** Bu yüzden atlılar, kendilerini hedef alan ciritlerden korunmak için at üzerinde çeşitli hareketler yapar, / gizlenir, / dörtül giden atın üzerinde türlü hüneler gösterir.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

3. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

3. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

3. Cümle, olumlu cümle

**35)** Çeviklik, iyi binicilik, güçlü atıcılık, cesurluk, bu oyunun hüneleri arasındadır.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Basit Cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**36)** Cirit oyununu, eski Türklerde bir savaş manevrası sayanlar da vardır.

**a) Cümlelerin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

**b) Yüklem Türü:** isim cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

37) Top, tüfek icat edilmeden önce savaşlarda en etkin silah kuşkusuz, sipahi denilen atlı savaşçıların ya da bir başka deyişle süvarilerin ellerindeki mızrak ve gürzlerdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

38) Yayalar daha çok ok atar, kılıç sallarlardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

39) Atlı savaşçılar, savaş öncesi talimlerde ağaç sopalar kullanırlardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

40) Cirit oyununun bir savaş oyunu ya da karşılıklı savaş gösterisi sayılması bu yüzden...

- **Eksik Cümle**

41) Bugün yurdumuzun çeşitli bölgelerinde cirit oyunları oynanır, ciritli yarışmalar yapılır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

42) Kars'ta, Erzurum'da düzenlenen şenlik ve yarışmalarda cirit oyunları başta gelir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 43) Her yıl Konya’da eylül ayında yapılan “geleneksel Türkiye Cirit Oyunları Yarışması” nı on binlerce kişi izler, yarışlarda derece alanlara ödüller verilir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 44) Türklerin ata sporu olan cirit oyunları, asya’da ve Avrupa’da, başka milletleri de etkilemiş, ciride benzer oyunlar türemiştir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 45) Atlı polo oyunu bunlar arasındadır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 46) Cirit oyunlarının özelliğini yitirmeden, yeni bir düzenleme ve özendirme ile yaşatılması gerekmektedir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 47) Anadolu’nun geleneksel sporu cirit, unutulmaktan kurtarılmalıdır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

48) Bir zamanlar köy düğünlerini, davulu zurnası ile coşturan cirit oyunları Anadolu'nun kükrek sesi(dir), yiğitlik, mertlik heyecanı(dır), geleneksel seyirliğidir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi

2. Cümle, isim cümlesi

3. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

3. Cümle, olumlu cümle

(Mehmet Önder)

25. **Metin: SAĞLIKLI YAŞIYORUM**

1) **OKULDA SAĞLIĞINA DİKKAT ET!**

(Metin içi başlık.)

- Okuldayken şunlara dikkat etmeliyiz!

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik ve ünlem cümlesi

2) **TEMİZ ELLER**

(Metnin içi başlık.)

- Okuldayken ellerimiz çok kirlenir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) Çünkü birçok şeye dokunuruz.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Teneffüslerde ellerimizi yıkamak bizi mikroplara karşı korur.

e) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

f) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

g) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**h) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**5) TEMİZ SIRALAR**

(Metnin içi başlık.)

- Sıralarımızın üstünde birçok iş yaparız.

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

6) Bu nedenle sıralarımızın üstü kirlenir.

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

7) Sıralarımızın üstünü temiz tutmak bizim görevimizdir.

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklemin Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**8) TEMİZ TUVALET**

(Metin içi başlık.)

- Sağlığımız için tuvaletleri temiz kullanmak bizim görevimizdir.

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklemin Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

**9) TEMİZ SU**

(Metin içi başlık.)

- Tuvaletlerdeki musluklardan su içmemeliyiz.

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Basit Cümle  
 b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumsuz, gereklilik cümle

10) Yanımızda getirdiğimiz ya da kantinden aldığımız suları içebiliriz.

- a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle  
 b) **Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

**11) TEMİZ GIDA**

(Metin içi başlık.)

- Bazen okul çevresinde paketlenmemiş yiyecekler satılır.

- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi
- Yüklemnin yeri:** Kurallı cümle
- Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Bu yiyeceklerden olabildiğince kaçınmak gerekir.

- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi
- Yüklemnin yeri:** Kurallı cümle
- Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

### 13) TEMİZ SINIF

(Metin içi başlık.)

- Sınıflarımız temiz olduğunda mikroplardan korunuruz.

- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi
- Yüklemnin yeri:** Kurallı cümle
- Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) öplerimizi çöp tenekesine atmak sınıfımızı temiz tutmanın en önemli adımıdır.

- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- Yüklemnin Türü:** İsim cümlesi
- Yüklemnin yeri:** Kurallı cümle
- Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Sınıflarımız temiz oldukça mikroplardan korunuruz.

- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi
- Yüklemnin yeri:** Kurallı cümle
- Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Dikkat et!

- Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi
- Yüklemnin yeri:** Kurallı cümle
- Cümlenin Anlamı:** Olumlu ünlem cümle

17) Cips, okolata ve gazlı içeceklerden olabildiğince kaçınmalıyız.

- Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi
- Yüklemnin yeri:** Kurallı cümle
- Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

18) Çok fazla yağ, şeker ve zararlı madde içerdikleri için sağlığımız bozulabilir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

19) **UYKU DÜZENİNE DİKKAT ET!**

(Metin içi başlık.)

- Büyüklerden 2 saat fazla uyumalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

20) Uyku bedenimizin dinlenmesini, zihnimizin yenilenmesini, organizmalarımızın kendini tamir etmesini sağlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Ortalama uyku süresi: yetişkinler için 6-8 saat (tir), çocuklar için 10-12 saattir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

22) Sağlık açısından gereğinden az veya çok uyumak sakıncalıdır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Az uyuyan bir kişi okulda başarılı olamaz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

24) Çünkü bedeni ve akli dinlenmemiş olur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Bu nedenle zamanında yatağımıza girmeli(yiz) ve yeterince uyumalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu, gereklilik cümlesi
  - 2. Cümle, olumlu, gereklilik cümlesi

## 26) ZARARI GÖR VE KAÇ!

(Metin içi Cümle)

- Zararlı maddelerden kendinizi koruyun.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, emir cümlesi

27) Bazı gıdalar bedenimize girdiğinde anında bedenimizi yıkmaya ve ona zarar vermeye başlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

28) Bu gıdalar:

- **Eksik cümle**

## 29) BOYALI VE RENKLİ GIDALAR

(Metin içi başlık.)

- Kimse boya yemek istemez, değil mi?

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, sorulu cümle

30) Bu nedenle boya ile renklendirilmiş gıdalardan olabildiğince kaçınmak gerekir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle



d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

### 31) AÇIKTA SATILAN GIDALAR

- (Metin içi başlık.)

- Bazı satıcılar sattıkları gıdaları paketlemezler.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

32) Onları direkt açıkta satarlar.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

33) Sokağın tozu, kiri ve egzoz dumanı bu gıdaların üzerine yapışır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) Onlar da bize zarar verir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

### 35) ABUR CUBUR GIDALAR

(Metin içi başlık.)

- Cips, çikolata, şeker ve gazlı içeceklerin tadı lezzetli gelebilir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, yeterlilik cümlesi

36) Ne var ki (CDU) bu gıdalar çok fazla yağ, şeker ve zararlı madde içerir ve bedenimize zarar verir.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**37) Sağlıklı yaşam tarzını benimse!**

(Metin içi başlık)

- Hastalıklardan korunmak için sağlıklı bir yaşam tarzımız olmalı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

**38) Unutma!**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümlesi

**39) Sağlığımızı korumak için hareket etmeli(yiz) ve dengeli beslenmeliyiz.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu, gereklilik cümlesi
  2. Cümle, olumlu, gereklilik cümlesi

**40) Ekran başından kalk, dışarı çık, oyun oyna!**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu ünlem cümlesi

**41) Bol hareket edin.**

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

42) Kişisel temizliğinize ve bakımınıza özen gösterin.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

43) Yeterince su için.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

44) Yeteri kadar uyuyun.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

45) **Dengeli ve yeterli beslen!**

(Metin içi başlık)

- Yetersiz veya dengesiz beslenmek sağlığımızı olumsuz etkiler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

46) Şimdi yetersiz ve dengesiz beslenmenin ne olduğuna bakalım:

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümle

47) **Yetersiz beslenme**

(Metin içi başlık)

- Yoksulluk, kıtlık, ihmal gibi sebeplere ihtiyaçtan daha az besin tüketilmesidir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

48) **Dengesiz Beslenme**

(Metin içi başlık)

- Aşırı beslenmek(tir), sürekli aynı tarz gıdaları ya da zararlı gıdaları tüketmektir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı sıralı cümle

- b) Yüklemin Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) Yüklemin Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle
- d) Cümlelerin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle

49) Dört yapraklı yoncanın her yaprağındaki besinlerden yeterli ve dengeli bir şekilde yemeliyiz.

- a) Cümlelerin Yapısı:** Basit Cümle  
**b) Yüklemin Türü:** Fiil cümlesi  
**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

**50) Et, Yumurta ve Kuru Baklagiller Grubu**

(Metin içi başlık)

- Dana, kuzu, tavuk, hindi, balık, yumurta, fasulye, nohut vb.

- Eksik cümle

**51) Süt ve süt ürünleri**

(Metin içi başlık)

- Süt, peynir, yoğurt, tereyağı, dondurma vb.

- Eksik cümle

**52) Sebze ve Meyve Grubu**

- (Metin içi başlık)

- Her çeşit sebze ve meyve

- Eksik cümle

**53) Ekmek ve Tahıl Grubu**

(Metin içi başlık)

- Buğday, pirinç, mısır, çavdar, yulaf gibi tahıllardan üretilen un, bulgur, ekmek, makarna, şehriye vb.

- Eksik cümle

**54) OYUN DEMEK HAREKET DEMEK!**

(Metin içi başlık)

- Çocuklar için en güzel hareket oyundur.

- a) Cümlelerin Yapısı:** Basit Cümle  
**b) Yüklemin Türü:** isim cümlesi  
**c) Yüklemin yeri:** Kurallı cümle  
**d) Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

55) Gün içinde çok yemek yemiş ama az hareket etmişsek yediklerimiz vücudumuzda yağa dönüşür.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu şart cümlesi

56) Bu da birçok hastalığa yol açar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

57) Bu nedenle çok hareket etmeliyiz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

58) Çok hareket ettiğimizde bedenimiz güçlü ve kuvvetli olur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

59) Düşünme gücümüz artar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

60) Birçok oyunda zaten koşmak, zıplamak gibi hareketler vardır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

61) Bu nedenle çokça oynayan çocuk, çok da sağlıklı olur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

62) Ancak günümüzde çocuklar, dışarıda oynamak yerine tablete, telefonda ya da bilgisayarda oynuyorlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

63) Bu oyunlarda ise hareket yok.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

64) Hepsi oturarak oynanıyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

65) Yani ekran sizin hareketinizi elinizden alıyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

66) Ekran oyunları yerine açık havada oynanan oyunları tercih etmek en doğrusudur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

67) **KİŞİSEL BAKIMA DİKKAT ET!**

(Metin içi başlık)

- Kişisel bakım yaparak kendimize ve çevremize saygı göstermiş oluruz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

68) Kişisel bakım demek bir insanın kendi temizliğini ve bakımını kendisinin yapması demektir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

69) Bebekler çok küçüktür, kişisel bakımlarını yapamazlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumsuz cümle

70) İlk okul çocukları da bazen kendi bakımlarını tek başına yapmakta zorlanır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

71) Bizler kişisel bakımımızı yaparak hem bedenimize hem de çevremizdeki insanlara saygı göstermiş oluruz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

72) **Kişisel Bakımız İçin Neler Yapmalıyız?**  
(Metin içi başlık)

- Sabahları kalkınca ellerimizi ve yüzümüzü yıkamalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu gereklilik cümlesi

73) - Gün içinde en az 6-8 defa ellerimizi yıkamalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

74) Tuvaletten sonra, yemeklerden önce ve sonra ellerimizi yıkamalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

75) - haftada en az 1-2 defa banyo yapmalıyız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

a) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

76) Çocuklar çok koşar ve çok terler.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

77) Ter vücutta koku yapar.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

78) Bedenimizin güzel kokması ve derimizin nefes alması için banyoya ihtiyacımız vardır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

79) Tırnaklarımızı haftada en az bir kere kesmeliyiz.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu gereklilik cümlesi

80) Kesilmeyen tırnakların aralarında mikroplar birikir ve biz yemek yediğimizde ağızımıza, oradan da vücudumuza girer.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

81) - Günde en az 2 defa dişlerimizi fırçalamalıyız.



- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümle

82) Temiz dişler ve kokusuz bir ağız kendimizi iyi hissettirir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

83) - Okulda, evde ve yatarken giydiğimiz kıyafetler ayrı olmalıdır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

84) - Okul kıyafeti ya da dışarı çıktığımız kıyafet ile uyumak çok yanlıştır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

85) Çünkü onlar kirlidir ve yatağımızı da kirletir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

86) Üstelik rahat da değildir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

87) Kişisel bakımına dikkat eden biri, odasını ve masasını da temiz tutmalı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

88) Çünkü insan düzenli yerde daha huzurlu olur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26. **Metin: CAZGIR**

1) Vur ha vur, vur davul, baş pehlivan havası.  
(Vur ha vur,(CDU) Davul, baş pehlivan havası vur.)

- a) **Cümlenin Yapısı: Basit Cümle**
- b) **Yüklem Türü: Fiil cümlesi**
- c) **Yüklem yeri: Devrik cümle**
- d) **Cümlenin Anlamı: Olumlu cümle**

2) Çıksın, Bekir, Osman, Mestanoğlu, Dülger Ahmet.  
(Bekir, Osman, Mestanoğlu, Dülger Ahmet çıksın.)

- a) **Cümlenin Yapısı: Basit Cümle**
- b) **Yüklem Türü: Fiil cümlesi**
- c) **Yüklem yeri: Devrik cümle**
- d) **Cümlenin Anlamı: Olumlu cümle**

3) Vur ha vur, vur davul, gürlemenin sırası.  
(Vur ha vur (CDU), gürlemenin sırası(dır.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Davran bre pehlivan ha ömrüne bereket.  
(Ha ömrüne bereket bre pehlivan davran.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

5) Ateş alsın büklüm büklüm pazındaki kudret.  
(Pazındaki kudret, büklüm büklüm ateş alsın.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

6) Davran deli fişek, karayel fırtınası.  
(Deli fişek, karayel fırtınası davran.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Çığlar devirip yenmenin güreşmenin ustası.  
- **Eksik cümle**
- 8) Vur ha vur, vur davul, dağları taşları titret.  
(Vur ha vur (CDU), davul, vur, dağları taşları titret,)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle  
3. Cümle, olumlu cümle
- 9) Dile gelsin Yusuf'un, Aliço'nun hatırası.  
(Yusuf'un, Aliço'nun hatırası dile gelsin.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Çıkalım hele meydana yanardağ gibi emret.  
(Hele emret (CDU), meydana yanardağ gibi çıkalım.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümlesi
- 11) Hey mübarek! (CDU)  
Er meydana bu meydandır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Cümle alem birikmiş işte davullu zurnalı.  
(İşte (CDU), cümle alem, davullu zurnalı birikmiş.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Her biri bir özge diyarda baş pehlivandır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Yiğitler gelir güreş tutmaya göğsü armalı.  
(Göğsü armalı Yiğitler, güreş tutmaya gelir.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Boyları yıldız döker, omuzları çifte burmalı.  
(Omuzları çifte burmalı, boyları yıldız döker.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Hoy senin pehlivan dediğin şahan olup da uçandır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) Rüzgâr deme, buluttur.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumsuz cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

18) Bulut deme, dumandır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**19) Vur ha vur, vur davul, gök yerinden kaymalı.**

(vur ha vur(CDU), davul, vur,/ gök yerinden kaymalı(dır.)

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu, gereklilik cümlesi

**20) Hodri meydan!**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** olumlu, ünlem cümlesi

**21) Vakit tamam, peşrev tamamdır.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

**22) Ha deyince kaldırıp kaldırıp yere vurmali.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

(Atiila İlhan)

**27. Metin: HASTA (Serbest Okuma Metni)**

1) Maliye Veznesinden Tevfik Efendi, banka önünde vezne arabasından inerken nasıl olduysa ayak bileğini incitmiş /,/ iki gündür hasta /,/ evde yatıyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu, şart cümlesi
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

2) Komşular hatır sormaya geliyorlar.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik Birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) İki gündür evde yaşayış değişmiş, herkesten sıcak bir sevgi görüyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

4) Karısı, sanki o eski karısı değil, tanıdıkları eski tanıdıkları değil.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumsuz cümle

5) Hepsi değişmişler, hepsinde, yalanda olsa tatlı bir sokulganlık, bir yaltaklık var.

a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu, şart cümlesi

6) İki gündür; tavuk suyuna çorba pişiyor,/ ıhlamur kaynatılıyor,/ ayağını sedef yağı ile oyup üstüne sıcak tülbent koyuyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

7) Hava cıva muşambası yapıp sarıyorlar, / komşular içinde öyleleri var ki sabahleyin işlerine giderken uğramışlardı, / akşam üstü gene uğruyorlar.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, Ki'li bağlı ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

8) “Bize bir hizmet varsa yapalım.” diyorlar.

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik Cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Tevfik Efendi yatağa uzanmış/, bu tatlı yaşayışı sanki yudum yudum içiyor, inleyerek, gözlerini bayıltarak nasıl düştüğünü anlatıyor:
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
3. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
3. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle  
3. Cümle, olumlu cümle
- 10) Innh, kaderde buda varmış...
- **Eksik cümle**
- 11) Innh...
- **CDU** Dedim ya olacak olduynan oluyor...
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Yer düz, güzel yaya kaldırım, bizim vezne arabası durdu, ben de indim.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle isim cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi  
3. Cümle, fiil cümlesi  
4. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
3. Cümle, kurallı cümle  
4. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle  
3. Cümle, olumlu cümle  
3. Cümle, olumlu cümle



13) Düşmedim, kimse bana dokunmadı, atlar ürkmedi, araba kımıldamadı, dedim ya, hiç.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Bu ayağımı yere koydum, vay efendim sen misin koyan!

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle fiil cümlesi
  - 2. Cümle, isim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu, ünlem cümlesi

15) Nasıl anlatayım size...

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

16) Sanki topuğum iki taş arasında ezildi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) Innh, oraya yığılmışım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

18) Herkes de ne oldu diye şaşırıldı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Innh...

- CDU

20) Ne ise bizi oradan kaldırdılar, eczaneye.  
(Ne ise bizi oradan eczaneye kaldırdılar.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Ayak olmuş bir kütük!  
(Ayak bir kütük olmuş!)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit Cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümle

22) Ya acısı...

- **Eksik cümle**

23) Innh...

- **CDU**

24) Ayakkabıyı çıkaracak oldular, ben dokundurmuyorum /ki/ adamlar çıkarsınlar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı, girişik birleşik ve Ki'li bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumsuz cümle
  3. Cümle, olumlu cümle

25) Neyse çıkardılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

26) O aralık açığı gözün biri de ayağımdan çıkan potini almış savuşmuş.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

27) Eczacılar o kadar aradılar, bulamadılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumsuz cümle

28) Tek kunduranın da çalındığını yeni gördüm.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

29) Innh..."

(CDU) "Canım, senin canın sağ olsun. Kunduranın lakırdısı mı olur!"

a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

30) Hay, hay.

- CDU

31) Uzatmayalım/ bizi arabaya koyup daireye götürdüler.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı ve girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz, istek cümle
2. Cümle, olumlu cümle

32) Kim gördüyse şaştı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

33) Innh... (CDU)

- İnanır mısınız, belim, elim, kolum, ensem her yerim ağrıyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu, soru cümlesi

2. Cümle, olumlu cümle

**34) Innh... (CDU)**

- Sen bir ayak deyip geçme, bin bir damarı var.

**a) Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı ve girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi

2. Cümle, İsim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle

2. Cümle, olumlu cümle

**35) Her biri bir yana bağlı.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**36) Adamın budunda bir çiban çıkıyor da bir hafta baş ağrısından kurtulamıyor.**

**a) Cümlenin Yapısı:** 'De/da' bağlama edatıyla bağlı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumsuz cümle

**37) Benim kendi başımdan geçti.**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

**38) Kolay mı?**

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi

39) Neyse bununla geçmiş olsun.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

40) Damar damara binmiştir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

41) Taze inek mayısı olsa da sıcak sıcak üstüne vurulsa, bire birdir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

42) Yahut çiğ bal sürmeli.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

43) Üstüne de bolca karabiber kirli yapağı sarmalı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, gereklilik cümlesi

44) İki günde ne varsa çeker, alır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik ve bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu, şart cümlesi
  2. Cümle, olumlu cümle

45) Yoklayıcılarıyla konuştuğça Tevfik Efendi açılıyor, inlemesi kesiliyor, artık gözlerini süzmesi, burnundan soluması kalmıyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumsuz cümle

46) Kahveler içiliyor, konuşuluyor; sonra misafirler giderken Tevfik Efendi yine hasta.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı ve girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, İsim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

47) İnliyor, göz süzüyor, burnundan soluyarak konuşuyordu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

48) “İnnh, eksik olmayınız, size de rahatsızlık oldu...”

- **Eksik cümle**

49) Innh..."

- CDU

50) Yataktan doğrulmak ister, arkadaşları bırakmazlar, selamlaşırlar, çıkıp giderler.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi
4. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumsuz cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu cümle

51) Tevfik Efendi yeniden yumuşak yatağa uzanır.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

52) Biraz sonra karısı gelir:

"Nasılsın? Biraz rahat ettin mi? İstersen tülbendi gene ıslatalım. Şahver Hanım Erkek incir yaprağı İşletir, uhnetini alır, diyor."

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı ve iç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

53) "Bilmem, sen bilirsin!"

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumlu, ünlem cümlesi

54) Hem zonkluyor hem ateş gibi yanıyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** “hem... hem... bağlama edatıyla bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

55) Yorgan bile ağır geliyor.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

56) Ne zor şeymiş...

- **Eksik cümle**

57) “Geçer, bir şeyciğin kalmaz inşallah!”

(“geçer, inşallah bir şeyciğin kalmaz!”)

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumsuz, ünlem cümle

58) Yorgan açılır, ayağın yanına bir yastık konur, gene yorgan örtülür.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**



1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

59) Biraz sonra bacanağı gelir.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

60) Tevfik Efendi yeniden başlar:

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

61) "Innh..."

- CDU

62) Dedim ya, olacak olduynan oluyor!

(Ya, olacak olduynan oluyor, dedim!)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, ünlem cümlesi

63) Yer düz/, güzel yaya kaldırım/, bizim vezne arabası durdu/, ben de indim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, isim cümlesi
  2. Cümle, isim cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
  4. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, devrik cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
  4. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
  4. Cümle, olumlu cümle

64) İnnh, atlar ürkmedi, kimse bana dokunmadı, düşmedim, ayağımı yere kor komaz, vay efendim sen misin koyan...

- **Eksik cümle**

65) Yatak yumuşak, oda ılık, yaşayış tatlı, herkes sevimli, yalnız ne kadar yazık ki çok sürmüyor!

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı ve ki'li bağlı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, isim cümlesi
2. Cümle, isim cümlesi
3. Cümle, isim cümlesi
4. Cümle, isim cümlesi
5. Cümle, isim cümlesi
6. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle
5. Cümle, kurallı cümle
6. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu cümle
5. Cümle, olumlu cümle
6. Cümle, olumsuz, ünlem cümlesi

66) On gün sonra gelen giden seyrekleşti.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

67) Karısı da tavuk suyuna çorbayı pişirmez oldu: "Sen pek gayretsiz oldun. İnan olsun ben senden daha hastayım. Yatsam, yatacağım. Bak bugün gene başım çatlıyor, ayakta zorla geziyorum." demeye başladı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve iç içe birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

## 2. Cümle, olumlu cümle

68) Tevfik Efendi'nin bileğinde şişlik kalmamışsa da daha ağrısı varmış.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi

69) Bir sargı, üstüne bir çorap, daha üstüne de bir terlik, eline de bir baston aldı, sokağa çıktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

70) Haber alamamış alıp da gelememiş olanlar rast geldikçe soruyor/, oda nazlarını yapıyor./ anlatıyor./ kırıyor./ dinleyenler de :

“Vah vah, geçmiş olsun, büyük kaza geçirmişsin.” diyorlardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik, bağımsız sıralı ve iç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
  - 4. Cümle, fiil cümlesi
  - 5. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
  - 3. Cümle, kurallı cümle
  - 4. Cümle, kurallı cümle
  - 5. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle
  - 3. Cümle, olumlu cümle
  - 4. Cümle, olumlu cümle
  - 5. Cümle, olumlu cümle

71) Tevfik Efendi eşe tanışa biraz da böylece nazlandıktan sonra, kalemine gidip işe başladı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

72) Bütün arkadaşları:

“Acele ettin.” dediler. “Birkaç gün daha çıkmamalıydın.”

(“Acele ettin. Birkaç gün daha çıkmamalıydın.” dediler.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

73) Dedi ki:

“Doğru söylüyorsunuz, bizim evden de çıkma dediler, ama doğrusu dayanamadım.

Yatak güç... Çıktım işte!”

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(M. Şevket Esendal)

## 28. Metin: YÜKSEK EVDE OTURANIN TÜRKÜSÜ

1) Evleri yüksek kurdular

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

2) Önlerinde uzun balkon

- **Eksik cümle**

3) Sular aşağıda kaldı

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

4) Aşağı'da kaldı ağaçlar

(Ağaçlar aşağı'da kaldı.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 5) Evleri yüksek kurdular
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) On bin basamak merdiven  
- **Eksik cümle**
- 7) Bakışlar uzakta kaldı
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Uzakta kaldı dostluklar  
(Dostluklar uzakta kaldı.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Evleri yüksek kurdular
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Cama betona boğdular
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 11) Usumuzdaydı, unuttuk
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 12) Topraklar uzakta kaldılar

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Toprağa bağlı olanlar

- **Eksik cümle**

(Gülten Akın)

## 29. Metin: REÇETE

1) İlk mektepte okuduk, biliyoruz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

2) Her mevsim geldiğinde onunla ilgili “hazırlıklar” yapılır: “ilk bahar hazırlıkları, kış hazırlıkları” gibi.  
(Her mevsim geldiğinde onunla ilgili “ilk bahar hazırlıkları, kış hazırlıkları” gibi “hazırlıklar” yapılır.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

3) Şimdi hala okutuluyor mu bilmiyorum; mesela “sobalarımızı ve turşularımızı kurarız, babam kömür alır, annem hırka örür vb.” diye.  
(Mesela şimdi hala “sobalarımızı ve turşularımızı kurarız, babam kömür alır, annem hırka örür vb.” diye okutuluyor mu bilmiyorum.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

4) Baharı yarılacak neredeyse.  
(Neredeyse baharı yarılacak.)

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 5) Tabiat yenilendi, yeşerdi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 6) Biz de “kış uykusu”ndan uyandık mı, kendimizi yenilemek üzere neler yapıyoruz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Şehir ahalisi için biraz masraflı olacak ama, reçeteyi yazalım bari (Cdu)  
(şehir ahalisi için biraz masraflı olacak ama bari reçeteyi yazalım.)
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu, istek cümlesi
- 8) Kırlara çıkınız, kuzukulağı, yemlik, madımak toplayınız.
- e) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- f) **Yüklem Türü:**
1. Cümle fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- g) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- h) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu istek cümlesi
  2. Cümle, olumlu istek cümlesi
- 9) Bunlar tuzlanıp yenildiği gibi, lapası, çorbası yapılan otlardandır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Mahalline göre daha bir sürü çeşidi vardır, ebegümece dahi bunlardandır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 11) Biçilmiş bir çayırın kenarından, ortasından geçiniz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Hatta yaşınız elveriyorsa şöyle gök kubbenin altında sırtüstü yatıverip taze ot kokusunu ciğerlerinize çekiniz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek ve şart cümlesi
- 13) O sırada bir serin yel esmekte, yeşil buğday tarlaları bir o yana, bir bu yana salınmaktadır.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 14) Kulağınıza tarla kuşlarının kesik sesleri, arı vızıltısı, böcek seslerinden oluşan bir senfoni gelecektir.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle



15) Beyaz bulutlar gökyüzünde uçacaktır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Bir küçük derecik mutlaka bulunuz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) Derenin şırıltısını dinleyiniz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, istek cümlesi

18) Suları tazelenmiştir, elinizi yüzünüzü yıkayınız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

19) Bir pınar başında eğleşip bu tazelenmiş sudan bir güzel abdest alınız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Pet şişeye girmemiş,/ klor karışmamıştır/ doya doya içiniz, /yeni ve temiz haça ile su kılcal damarlarınıza kadar yayılsın.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
  - 3. Cümle, fiil cümlesi
  - 4. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle
4. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumsuz cümle
2. Cümle, olumsuz cümle
3. Cümle, olumlu cümle
4. Cümle, olumlu cümle

21) Zahmet edip bir tepeye, çıkabileceğiniz yükseklikte bir dağa tırmanınız. Şööyle ufka doğru bakınız, “ufuk turu” denilen şey ne imiş anlayınız.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

22) Tepeden aşağılara doğru içinizde bir hafiflik, ineceksiniz.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Safralarınızdan, balgamlarınızdan, içinizin düğümlerinden, karabasanlarınızdan kurtulacaksınız.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

24) Bir çoban çocuğuna, birkaç oğlak yavrusuna rastlayacaksınız.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlelerin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Ihlamur, papatya, hatmi, adaçayı toplayıp kurutun.

a) **Cümlelerin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 26) Kışın karlı günlerinde buğusu tüte tüte, pencere kenarına oturup bunlardan yapılan çayını içersiniz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 27) Gül mevsimindeyiz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 28) Aman dikkat, bir gül dahi koklamadan mevsimi geçirmeyin.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 29) Hatta bununla da yetinmeyip, o katmerli güllerden edinip, bir güzel gül reçeli kaynatınız.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 30) Gülün ayrıca şurubu da olur bilirsiniz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 31) Kızılıcıktan, kuşburnundan, nardan, gülden şurup-şerbet yapılır, hepsi de aromasız, katkısız şifa niyetine içilir, bir kenara not ediniz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
3. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
3. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu, istek cümlesi

32) Dost ve hasta ziyaretlerini unutmayınız, yaşlıları hatırlayınız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumsuz cümle
  2. Cümle, olumlu cümle

33) Onlara giderken bir deste hanımeli bir iki sap ığde çiçeği, kır lalesi falan götürünüz.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) Kâinat şükrün, biatını, duasını tazeliyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

35) Baharda bunu iyicene coşturuyor, pek canlı biçimde gözler önüne seriyor, insanoğluna da yol gösteriyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle

36) Siz de bu zikir halkasına kendinizi katınız.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

37) Dua makamı içten gelen bu heyecanın zirvesinde bulunuyor.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

38) Yukarıdan beri saya geldiğimiz şeyler, kâinat kitabından devşirilen maneviyat gıdalarıdır.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

39) Niyetimiz bu yazıyı bir aktar dükkanının şifalı bitkiler tezgâhına çevirmek değil.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

40) Nefes almak, her nefeste Allah demek...

- **Eksik Cümle**

(Mustafa Kutlu)

### 30. Metin: Kar Tanesinin Serüveni

- 1) Kışın ortalarıydı.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
  - c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 2) Pencere kıyısına oturmuş yağan karı seyrediyorum.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 3) Kar taneleri havada uçuyor, sallanıyor, titreyerek yere iniyorlardı.
  - a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı ve girişik birleşik cümle
  - b) **Yüklem Türü:**
    1. Cümle, fiil cümlesi

2. Cümle, fiil cümlesi  
3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle  
3. Cümle, olumlu cümle
- 4) Ağaçların üstü, çatılar, avludaki tuvaletin kapısındaki su ibriği kar tutmuştu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 5) Bahçedeki çamaşır ipinin üstünde bile kar vardı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) Yerde bir karıştan fazla kar birikmişti.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Birden iri bir kar tanesinin pencerenin önünden aşağı doğru savrulduğunu gördüm.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 8) Camı açıp avucumu uzattım.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Avucuma yavaşça kondu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 10) Bembeyaz, tertemizdi.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 11) Ağırılığı yok gibiydi.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 12) Neden onu avucuma almıştım?  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 13) Onunla tanışabilecek miydim?  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 14) Bana başından geçenleri anlatabilir miydi?  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu soru cümlesi
- 15) Sanki düşünlerimi okumuştun.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 16) Hafifçe kıpırdadı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 17) Dile geldi.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 18) Fısıf fısıf bir sesle:  
 “Başımdan geçenleri öğrenmek istiyorsun değil mi?” diye sordu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemnin Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 19) Heyecanla: “Evet!” diye bağırdım.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemnin Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 20) Öyleyse dinle.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemnin Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 21) Anlatmaya başlıyorum:  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklemnin Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 22) İki ay önceydi.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklemnin Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 23) Ben Hazar Denizi’nde bir damla suydum.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklemnin Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 24) Bir damlacık... benim gibi milyarlarca damlacık vardı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklemnin Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 25) Birbirimize yapışıyor, denizin suyunu oluşturuyorduk.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
 b) **Yüklemnin Türü:**



1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 26) Bazen bir akıntıya kapılıyor, denizin içinde yer değiştiriyordum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 27) Bazen yüzeye çıkıyordum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 28) O zaman rüzgâr bizi üflüyor, dalga olarak kıyılara savunuyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 29) O zaman kıyılara çarpıp geri dönüyorduk.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 30) Sıcak bir yaz günüydü.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 31) Yine denizin yüzeyine çıkmıştım.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 32) Yavaştan esen rüzgâr, minik dalgalar oluşturuyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 33) Ben bir dalgadan diğerine geçiyordum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 34) Mutluydum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 35) Neşe doluydum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** isim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 36) Güneş öğlene doğru yakıcı ışıklarını savurmaya başlamıştı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 37) Birkaç saat geçince tam gevşemeye başlamıştım.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 38) Çevremdeki damlacıklar da öyle...

## - Eksik cümle

- 39) Onlar da gevşemeye başlamışlardı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 40) Gevşeme giderek artıyordu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 41) Bu arada iyice ısınmıştım.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 42) Hafifliyordum.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 43) Değişiyordum.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 44) Değişirken bir de ne görsem beğenirsiniz?  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart ve soru cümlesi
- 45) Ben ve çevremdeki damlacıklar buharlaşıyor, su damlacığı olmaktan çıkıyorduk.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle

## 2. Cümle, olumlu cümle

- 46) Sıvı olmaktan çıkıp gaz olmaya başlamıştık.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 47) Derken yavaş yavaş denizin yüzünden ayrıldık.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 48) Yükselmeye başladık.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 49) Kendimi çok hafiflemiş hissediyordum.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 50) Deniz altımızda kalmıştı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 51) Yükseldikçe aşağıda kalan her şey küçülüyordu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 52) Evler, ağaçlar, kayalar, yollar...  
 - **Eksik cümle**
- 53) Her şey, ama her şey küçücük kalıyordu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 54) Milyonlarca damlacık buhar olmuş, denizden ayrılmış, gökyüzüne tırmanıyorduk.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
  3. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
  3. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
  3. Cümle, olumlu cümle
- 55) Büyük bir değişme...
- **Eksik cümle**
- 56) Sizce de öyle değil mi?
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 57) Altan durmadan yeni buhar olmuş damlacıklar geliyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 58) Onlar da bize katıldığı için çoğalıyor, daha gür, daha kaynaşmış duruma geliyoruz.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
1. Cümle, kurallı cümle
  2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
  2. Cümle, olumlu cümle
- 59) Rüzgâr bizi önüne katmış, bir yöne doğru götürüyordu.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
1. Cümle, fiil cümlesi
  2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 60) Gece oldu.**  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 61) Aya, yıldızlara daha yakındık.**  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 62) Ama biz yoğunlaşmış, bulut olmuştuk.**  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 63) Ayın, yıldızların yeryüzünden görülmesini engelliyorduk.**  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 64) Gökyüzünde gittikçe çoğalıyorduk.**  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 65) Büyük bulut kümeleriydik artık.**  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 66) Rüzgâr bizi yalnızca sürüklemiyor, biçimden biçime sokuyordu.
- Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumsuz cümle
    - Cümle, olumlu cümle
- 67) Girdiğimiz biçimleri hayvanlara benzetiyordum.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 68) Kimi zaman bir köpeğe, kimi zaman geniş kanatlı bir kuşa, kimi zaman yaşlı ninelere benziyorduk.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 69) Gökyüzünde böyle uzun süre bulut olarak, değişik biçimlere girerek dolaştık.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 70) Çok yükseklerle çıkmıştık.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 71) Yükseldikçe hava soğuyordu.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 72) Eskisi gibi dağınık bulut parçaları olmuyorduk.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 73) Çok yoğun bir bulut kümeseydik artık.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 74) Güneşin, yıldızların ve ayın ışıklarını yeryüzüne geçirmiyorduk.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 75) Ben ve diğer buharcıklar sıkışıklıktan, yoğunluktan bir şey göremez olmuştuk.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 76) Hazar Deniz'inden buhar olup uçtuğumu biliyordum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 77) Ama şimdi neredeydik?  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 78) Gökyüzünde o kadar dolaşmıştık ki nerede olduğumuzu bilmiyordum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Ki'li bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumsuz cümle
- 79) Tek bildiğim çok koyu, çok yoğun bir bulut yığınıydık ve oradan oraya çok yükseklerden uçuyorduk.



- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, İsim cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 80) Çok uzunduk.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 81) Ucu bucağı belirsizdi uzunluğumuzun.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 82) Yeryüzünden durmadan yeni buharlaşmış sular aramıza katılıyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 83) Neredeyse gökyüzünü dolduracaktık.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi
- 84) Gökyüzünü doldurabilir miydik gerçekten?  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 85) Peki, gökyüzü bulutlarla dolarsa ne olacaktı?  
a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart ve soru cümlesi

- 86) Bilmiyordum.
- Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 87) Artık güneş de görünmez olmuştu.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 88) Bizden mi saklanıyordu yoksa ben mi göremiyordum, onu da bilmiyordum.
- Cümlenin Yapısı:** Bağlı ve bağımsız sıralı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumsuz cümle
    - Cümle, olumsuz cümle
- 89) Çok sıkışmış, sıkıştıkça bunalmıştık.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle
  - Yüklem Türü:**
    - Cümle, fiil cümlesi
    - Cümle, fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:**
    - Cümle, kurallı cümle
    - Cümle, kurallı cümle
  - Cümlenin Anlamı:**
    - Cümle, olumlu cümle
    - Cümle, olumlu cümle
- 90) Bulut parçası olmak istemiyordum artık.
- Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
  - Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
  - Yüklem Yeri:** Devrik cümle
  - Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 91) Yağmur damlası olmak, yeryüzüne dönmek istiyordum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 92) Kim bilir belki yine Hazar Denizi'ne dönerdim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 93) Biliyorduk, gökyüzü bizi taşımayacaktı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumsuz cümle
- 94) Yeryüzüne yağmur olup dönecektik.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 95) Bu iş bir an önce olsun, istiyorduk.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 96) Dedim ya, hava soğuktu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız Sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, isim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, devrik cümle

2. Cümle, kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:**
1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
- 97) Daha da fazla soğudu birden.**
- a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 98) Üşümeye başladım.**
- a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 99) Yalnız ben mi?**
- a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 100) Değil!**
- a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, ünlem cümlesi
- 101) Diğer buharcıklar da üşüyordu.**
- a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 102) Tir tir titremeye başladık.**
- a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 103) Siz dersiniz ya, üşüyünce dişlerinizi birbirine vurduğunda, soğuktan dişlerimiz keman çalıyor diye...**
- **Eksik cümle**
- 104) Öyle bir üşümeydi bizimkisi.**
- a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) Yüklem Yeri:** Devrik cümle

- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 105) Çevremdeki buharcıklara sordum: “ne oluyor böyle?”  
 a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 106) Üstünden geçtiğimiz bölgede kış mevsimi yaşanıyor.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 107) Dünyanın kuzey yarım küresinde yaz olunca güney yarım küresinde kış olur.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 108) Biz, kışın yaşandığı bölgedeyiz.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 109) Bu kadar soğuk olduğuna göre biz yağmur olarak yeryüzüne dönemeyiz.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 110) Ben daha önce de yaşadım bu olayı biliyorum.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
 b) **Yüklem Türü:**  
 1. Cümle, fiil cümlesi  
 2. Cümle, fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:**  
 1. Cümle, kurallı cümle  
 2. Cümle, kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:**  
 1. Cümle, olumlu cümle  
 2. Cümle, olumlu cümle
- 111) Yağmur damlası olmayacağımızı duyunca çok üzüldüm.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 112) Üzüntüyle sordum: “yağmur damlası olmazsak ne olacağız? Yeryüzüne dönemeyecek miyiz yoksa? Ben yeryüzüne dönmek istiyorum.”  
a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 113) Korkma, yeryüzüne döneceğiz.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumsuz, emir cümlesi  
2. Cümle, olumlu cümle
- 114) Ama kar olarak ...  
- **Eksik cümle**
- 115) Donarak katılaşıcağız.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 116) Sonra da katı bir kar parçası ...  
- **Eksik cümle**
- 117) Bak, ben kar olmaya başladım bile.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımsız sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu, emir cümlesi  
2. Cümle, olumlu cümle
- 118) Sen de kara dönüşüyorsun.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 119) İyi bak.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 120) Kar olun...”  
 - **Eksik cümle**
- 121) Arkadaşım sözünü tamamlayamadan kar olmuştu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 122) Anladınız değil mi?  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 123) Arkasından ben de kara dönüştüm.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 124) Hızla yere doğru alçalmaya başladık.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 125) Çevremde binlerce, milyonlarca kar taneciği vardı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 126) Hep birlikte yeryüzüne iniyorduk.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 127) Evleri, ağaçları, yolları, tepeleri görmeye başlayınca sevindim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 128) Şimdi de yeni bir merak sarmıştı beni.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 129) Neredeydim?  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 130) Bu suya mı, ağaca mı yoksa bir binanın tepesinden mi düşecektim?  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, soru cümlesi
- 131) Bilemiyordum.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 132) Ama Hazar Denizi'ne düşmeyeceğim kesindi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 133) Çünkü ortalıkta deniz görünmüyordu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 134) Denizdeyken ağırdım.



- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 135) Ama şimdi kar olarak çok hafifim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 136) Damlacığı üfleseniz uzaklaştıramazsınız.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz, şart cümlesi
- 137) Beni üfleseniz uçarım.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Şartlı birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu, şart cümlesi
- 138) O kadar hafifim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 139) Gökyüzündeki kadar üşümüyordum da üşümem geçmemişti.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu (şekilce olumsuz) cümle  
2. Cümle, olumsuz cümle
- 140) Biraz daha aşağılara inince nerede olduğumuzu anladım.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 141) Burası Tebriz kentiydi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 142) Demek Tebriz kentinin üzerindeydik.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 143) Gökyüzünde bulut olarak uça uça buraya kadar gelmiştik.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 144) Hazar Denizi'nden çok uzaktaydık.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 145) Yere iyice yaklaştık.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 146) O sırada eli sopalı bir çocuk gördüm.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 147) Küçük bir köpeğe saldırıyordu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 148) Çocuğun yaptığını doğru bulmadım.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

- 149) Bu yüzden oraya inmek istemedim.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle
- 150) Rüzgârın beni öteye savurmasını diledim.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 151) İstedğim oldu.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 152) Rüzgâr beni sizin pencerenin önüne üfürdü.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 153) Tam pencerenin önünden geçerken bir el uzandı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 154) Beni avucuna aldı.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 155) O el senindi.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
 b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 156) Avucunun bana dostça dokunduğunu anladım.  
 a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
 b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
 c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
 d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

- 157) Sen iyi ...  
- **Eksik cümle**
- 158) Kar tanesi sözünü tamamlayamadı, sustu.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumsuz cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 159) Avucumun sıcaklığından erimiş ve bir damla su oluvermişti.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

**Samed BEHRENGİ**  
(Çeviren: Mayıs Alizade)

### 31. Metin: BEN BİR ÇINAR AĞACIYDIM

- 1) Bir çınar fidanıydım önce.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 2) Ak saçlı, bir gün beni kucağına alarak bir cadde kıyısındaki çukura dikti.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 3) Can suyumu verdi.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 4) Devrilmeyeyim diye bir de destek verdi böğrüme.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 5) Geriye çekilerek uzun uzun baktı bana.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 6) O anda çok sevinçliydim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 7) Henüz küçüktüm ama besinimi ala ala büyüyecektim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağlı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, isim cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 8) Kocaman kocaman dallarım, geniş yüzlü yapraklarım olacaktı.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 9) Bulduğum yerdeki kuruluk ve sıkıcılık benimle gidecekti.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 10) Bir yandan da yakınımıdaki apartmanları şeneltecektim.  
a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

11) İnsanlar pencerelerden bana baktıkça yorgunluklarını gidereceklerdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

12) Gözleri dinlenecekti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

13) Sıkıntılıyken sevinç duyacaklardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

14) Yeşilimden gölgeme dek her şeyimi sunacaktım onlara.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

15) Kuşlar dallarımda yuva yapacaktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

16) Yel estikçe yapraklarımla türküler söyleyecektim.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

17) İlk çocuktum, sonra delikanlı oldum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, isim cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle

2. Cümle, kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle

2. Cümle, olumlu cümle

18) Gövdem epeyce kalınlaştı.

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

19) Dallarım gürleştii.

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

20) Kuşlar gelip dallarıma konuyordu...

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

21) Bambaşkıydı kuşların ötüşleri...

- **Eksik cümle**

22) Apartmanın penceresinden bakanların gözleri hep bendeıydı.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** İsim cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

23) Yeşil yeşil gülümsüyordum.

**a) Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

24) Kimi kez kahaahalar attığım da oluyordu.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

**b) Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

**c) Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

**d) Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

25) Bir gün, bir kuş geldi, gagasında taşıdığı kuru otlarla en yüksek dallarımdan birinin arasına yuvasını yaptı.

**a) Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

**b) Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle
- 26) Yumurtladı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 27) Yumurtalarının üstünde yatarak civciv çıkardı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 28) Sabah akşam yavrularına yem taşıdı.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 29) Arılar, kelebekler, gelinböcekleri, mavikız böcekleri zaman zaman yapraklarıma kondular.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 30) Bir ikindi üzeriydi.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 31) Elinde lastik sapanı bulunan bir çocuk geldi yanıma.
- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle
- 32) Çocuğun gözleri hep yukarıdaki dallarımdaydı.



- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

33) Yuvadaki yavrular ağızlarını açmış anne kuşu bekliyordu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

34) Nihayet anne kuş uçarıktan geldi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

35) İlk bir başka dala kondu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

36) Yukarıya bakan çocuk, elindeki sapanın lastiğini sündürüp bıraktı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

37) Anne kuş dönerek asfalt yolun üstüne düştü.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

38) Lastik sapanlı çocuk, vurduğu kuşu cebine koyarak kaçıp gitti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

39) O anda bütün dallarımın kurduğunu, yapraklarımın döküldüğünü, gövdemin yandığını sandım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

40) Yem bekleyen yavru kuşlar ağızlarını açıp açıp kapattı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

41) Hiçbir şeyin farkında değildiler.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

42) Anne kuş gidince kendileri de açlıktan ölecekti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

43) Anne kuşun vuruluşunu apartmanda oturan sarı saçlı bir çocuk görmüştü.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

44) O sarı saçlı çocuk, kısa zamanda babasıyla birlikte yanıma geldi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

45) Sarı saçlı çocuk, babasına dönerek: “Anne kuş öldürüldü. Yuvadaki yavru kuşlar da açlıktan ölürlər. Çınara çıkararak o yavru kuşları yuvayla birlikte indireceğim.

Besleyeceğim onları, büyüteğim. Kanatlanmaya durduklarında da gökyüzüne bırakacağım, uçup gitsinler.” dedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

46) Sarı saçlı çocuğun bu davranışı babasını çok sevindirdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

47) Çocuk, gövdeme tırmandı, yavru kuşları yuvayla birlikte alarak aşağıya indirdi, yavru kuşlar kurtulmuştu.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımsız sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi
3. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, kurallı cümle
2. Cümle, kurallı cümle
3. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle
3. Cümle, olumlu cümle

48) Bir çınar olarak sarı saçlı çocuğu çok sevdim.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

49) Ben bir çınar ağacıydım o yol kıyısında.

a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle

b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

50) İnsanlar yanımdan gelip geçiyorlardı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle

b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

51) Kimileri görüyordu beni, kimileriye görmeden geçip gidiyorlardı.

a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle

b) **Yüklem Türü:**

1. Cümle, fiil cümlesi
2. Cümle, fiil cümlesi

c) **Yüklem Yeri:**

1. Cümle, devrik cümle
2. Cümle, kurallı cümle

d) **Cümlenin Anlamı:**

1. Cümle, olumlu cümle
2. Cümle, olumlu cümle

52) Bense hepsine güzel günler diliyordum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

53) Yeşillerimi, gölgemi, temiz havamı, kuşlarımı, böceklerimi sunuyordum onlara.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

54) Benim de insanlar gibi sevinçlerim ve acılarım vardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** İsim cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

55) Bazı günler sevenlerim çok oldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

56) Bazı günler de yanıma gelenler ceplerinden bıçaklarını çıkararak gövdemde isimlerini yazdılar.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

57) Bunlara benzer her gelen böyle yaptıkça gövdem delik deşik oldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

58) Acılarım damarlarıma dek yayıldı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

59) O bıçak yaraları yüzünden dişlerimi sıkıyordum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

60) Bir gün de biri gelip eşeğini bağladı bedenime.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

61) Kendisi gölgeme oturdu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

62) Eşek, keskin dişleriyle kabuğumu kemirdi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

63) Bu olay olurken gölgemdeki adam eşeğini seyretti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

64) Canımın çıkmasına iki parmaklık bir kabuk kalmıştı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

65) Gözyaşlarım toprağın içine akıp gitti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

66) Gayrı iki parmaklık bir kabukla yaşıyordum.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

67) Bir sabah gene bir kişi geldi yanıma.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle

d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

68) Cebinden keskin bir bıçak çıkardı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

69) O iki parmaklık kabağımı sıyırdı, attı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Bağımlı sıralı cümle
- b) **Yüklem Türü:**
  - 1. Cümle, fiil cümlesi
  - 2. Cümle, fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:**
  - 1. Cümle, kurallı cümle
  - 2. Cümle, kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:**
  - 1. Cümle, olumlu cümle
  - 2. Cümle, olumlu cümle

70) Soluklarım boğuldu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

71) Göğsüm yandı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

72) Nice çığlıklar attım.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

73) Kimseler duymadı.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi
- c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle
- d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

74) O gün can çekişerek öldüm oracıkta.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik cümle
- b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi

- c) **Yüklem Yeri:** Devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

75) Gövdem, dallarım, yapraklarım kurudu.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

76) Gölge bitti.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

77) Kuşlar ve böcekler bir daha yanıma gelmedi.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Basit cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumsuz cümle

78) Biliyordum, bundan böyle odun olarak yakacaklardı beni.

- a) **Cümlenin Yapısı:** Girişik birleşik ve bağımlı sıralı cümle  
b) **Yüklem Türü:**  
1. Cümle, fiil cümlesi  
2. Cümle, fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:**  
1. Cümle, kurallı cümle  
2. Cümle, devrik cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:**  
1. Cümle, olumlu cümle  
2. Cümle, olumlu cümle

79) Yavru kuşları kurtaran çocuk ertesi gün yatağından kalkıp pencereden baktığında belki de şöyle seslenecekti: “Eyvah çınarı da öldürmüşler.”

- a) **Cümlenin Yapısı:** İç içe birleşik cümle  
b) **Yüklem Türü:** Fiil cümlesi  
c) **Yüklem Yeri:** Kurallı cümle  
d) **Cümlenin Anlamı:** Olumlu cümle

(Şevket Yücel)

## ÖZGEÇMİŞ

<b>Kişisel Bilgiler</b>	
Adı	İzzeddin
Soyadı	Aydın
Doğum Yeri ve Tarih	Mardin / 1991
Uyruğu	T.C.
İletişim Adresi ve E-Mail Adresi	Kültür Mah. 3875. Sok. Kaleli Apt. No:1 D/2 Kepez /Antalya Tel: 0.543 232 9798 E-Mail: iaydin162@gmail.com
<b>Eğitim</b>	
İlköğretim	Cumhuriyet İlköğretim Okulu
Ortaöğretim	Nusaybin Süleyman Bölünmez Anadolu Lisesi
Yükseköğretim	Akdeniz Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü
<b>Yabancı Dil</b>	
Yabancı Dil Adı	İngilizce
Sınav Adı	YÖKDİL
Sınavın Yapıldığı Ay ve Yıl	Mart, 2018
Alınan Puan	83,75